

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

autogestiunea în întreprinderi

RĂSPUNDERI,
ACȚIUNI,
REZULTATE

**ADUNAREA SOLEMNĂ CONSACRATA ANIVERSARII A 60 DE ANI DE LA
CREAREA UNIUNII TINERETULUI COMUNIST ȘI A 25 DE ANI DE LA
ÎNFIINȚAREA UNIUNII ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR COMUNIȘTI DIN ROMÂNIA**

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

*a adus un fierbinte omagiu tineretului patriei,
mărețelor sale tradiții revoluționare,
patriotismului și avântului cu care a contribuit și contribuie
la înflorirea țării noastre,
la împlinirea idealurilor socialismului*

**Tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu
le-au fost înminate diplomele de onoare, insignele și plachetele jubiliare ale U.T.C. și U.A.S.C.R.**

TINERETUL, ÎN PRIMELE RÎNDURI ALE MUNCII PENTRU ÎNĂLȚAREA PATRIEI SOCIALISTE

EVENIMENT cu profundă rezonanță în viața întregului nostru popor, vibranta aniversare — în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu — a șase decenii de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și a 25 de ani de la înființarea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România a constituit un minunat prilej de cinstire a tineretului patriei, a glorioaselor sale tradiții de luptă revoluționară, a patriotismului înflăcărat, a elanului și abnegației cu care, sub steagul partidului, a acționat și acționează pentru înfăptuirea celor mai nobile aspirații și idealuri ale poporului nostru.

Contribuția activă adusă de tineretul revoluționar la lupta pentru eliberarea națională și socială și la înfăptuirea politicii partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră și-a găsit o emoționantă recunoaștere în decorarea Uniunii Tineretului Comunist cu titlu de Erou al Muncii Socialiste și în conferirea Ordinului „23 August” clasa I Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România. „**Acordarea acestor înalte titluri și ordine ale Republicii Socialiste România — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala cuvântare rostită la adunarea solemnă din Capitală — constituie o înaltă prețuire și apreciere pe care partidul și statul nostru, întregul popor le dau organizațiilor revoluționare ale tineretului și studenților, întregului tineret, atât pentru trecutul glorios, revoluționar, de luptă în slujba înaltelor idealuri ale eliberării sociale și naționale, cât și pentru contribuția deosebită pe care organizațiile revoluționare ale tineretului, întregul tineret o au la marile transformări revoluționare din România, la înfăptuirea revoluției socialiste și la ridicarea țării pe noi culmi de progres și civilizație, la creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului, la întărirea forței patriei noastre socialiste, a independenței și suveranității sale.**”

În toate evenimentele și momentele importante ale istoriei poporului nostru, ale luptei sale pentru eliberare națională și socială, releva secretarul general al partidului, tineretul s-a aflat cu consecvență în primele rînduri ale forțelor progresiste. Din perspectiva istorică a celor șase decenii care s-au scurs de la constituirea Uniunii Tineretului Comunist se conturează cu claritate contribuția deosebită pe care tinerii comuniști au adus-o la organizarea și participarea tineretului la lupta împotriva regimului burghez-moșieresc, pentru apărarea cuceririlor democratice ale tuturor oamenilor muncii, împotriva fascismului și războiului, pentru apărarea independenței, integrității și suveranității țării.

Participant activ, sub conducerea partidului comunist, la înfăptuirea revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, tineretul comunist s-a angajat apoi cu toate forțele, împreună cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, la realizarea măreței opere de transformare revoluționară a societății și de construcție socialistă.

Dind dovadă de un înalt patriotism, organizațiile revoluționare ale tineretului, Uniunea Tineretului Comunist și Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România, întregul tineret au participat și participă activ, cu entuziasmul și elanul specifice vârstei, la înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român de dezvoltare economico-socială a țării și ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregii noastre națiuni. Remarcabile succese obținute de țara noastră în dezvoltarea economico-socială se reflectă în creșterea producției industriale de 50 de ori față de 1938, în sporirea produsului social de peste 15 ori, a veniturilor naționale pe locuitor de peste 11 ori, a veniturilor totale reale ale oamenilor muncii de peste 6 ori, în dezvoltarea puternică a învățămîntului, științei și culturii. În toate aceste realizări aprecia secretarul general al partidului, este prezentă munca, activitatea creatoare a organizațiilor revoluționare, a întregului nostru tineret, care, în strînsă unitate cu întregul popor, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, înfăptuiește neabătut politica internă și externă a Partidului Comunist Român.

Continuînd tradițiile revoluționare care s-au afirmat și dezvoltat în cadrul partidului, al Uniunii Tineretului Comunist, tinăra generație înscrie noi pagini și momente memorabile în istoria contemporană a României, angajată plenar în înfăptuirea obiectivului fundamental al făuririi societății socialiste mul-

tilateral dezvoltate și înaintării spre comunism trasat de Programul partidului, a sarcinilor actualului cincinal care urmează să asigure trecerea României de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la cel de țară socialistă mediu dezvoltată. Așa cum arăta secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită la adunarea solemnă consacrată jubileului organizației revoluționare de tineret, avem toate condițiile pentru a înfăptui neabătut prevederile planului cincinal, în ciuda crizei economice mondiale care afectează într-o măsură mai mare sau mai mică toate țările, inclusiv România, și a greutăților provocate de unele rămăneri în urmă în dezvoltarea bazei energetice și de materii prime și în realizarea unor prevederi din agricultura.

Pe drept cuvînt, toate problemele legate de dezvoltarea patriei noastre privesc întregul popor, în cadrul căruia tineretul reprezintă un factor hotărîtor în procesul de producție. De aceea, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, aceste probleme trebuie să stea permanent în fața organizațiilor revoluționare ale tineretului. Între ele la un loc de frunte se înscriu ridicarea continuă a nivelului tehnic și a calității produselor, reducerea consumurilor materiale și creșterea mai susținută a productivității muncii, în vederea sporirii neconținute a eficienței economice și aplicării cu fermitate a noului mecanism economico-financiar. O atenție deosebită se cere acordată în acest context asigurării tuturor condițiilor necesare pentru a realiza, în scurt timp, o balanță de plăți activă.

În epoca actualei revoluții științifice și tehnice, în care știința a devenit un factor determinant al progresului economic și social, realizarea unei noi calități a muncii și a vieții este indisolubil legată de așezarea la baza dezvoltării forțelor de producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, ale cunoașterii umane în general. De aici decurge pentru tineret sarcina ridicării continue a nivelului de cunoștințe, ca și a participării sale active, pe măsura condițiilor create, la dezvoltarea științei și tehnicii contemporane.

O atenție deosebită trebuie acordată în același timp dezvoltării conștiinței revoluționare, patriotice a tineretului, întăririi frăției tinerilor, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, perfecționării și lărgirii continue a formelor de organizare și conducere democratică a societății. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „**nici nu se poate concepe socialismul fără participarea poporului la conducere, fără o largă democrație revoluționară, muncitorească.**” În sistemul democrației noastre socialiste tineretul, la fel ca toți oamenii muncii, ca întregul popor, are posibilitatea de a participa la conducerea tuturor domeniilor de activitate. Valorificarea deplină, responsabilă a acestei posibilități de participare la dezbaterile și luarea hotărîrilor privind dezvoltarea patriei și la înfăptuirea lor neabătută constituie o condiție esențială a perfecționării și dezvoltării continue a societății noastre socialiste.

Reprezentînd viitorul națiunii, tineretul român, ca și tinerii din întreaga lume de altfel, este în același timp profund preocupat de problematica vieții internaționale, fiind direct interesat să se facă totul pentru ca în lume să se adopte o politică realistă, constructivă, de colaborare și pace, de respect al dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și organiza viața așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară. Animat de un profund patriotism, tineretul României socialiste nutrește sentimente de solidaritate militantă cu forțele progresiste și democratice ale tineretului din lumea întreagă, fără deosebire de convingeri politice, filozofice sau religioase, ridicîndu-și glasul și acționînd neabătut, alături de întregul nostru popor, de toate componentele înaintate ale lumii contemporane, pentru pace, dezarmare, securitate, pentru cooperare și dezvoltare.

Preînd marile realizări obținute în dezvoltarea socialistă a patriei, în întărirea independenței și suveranității ei, tinăra generație răspunde cu însuflețire și patos revoluționar îndemnului adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu de a nu precupeți nici un efort pentru a dezvolta mai departe aceste cuceriri istorice, pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului, pentru triumful socialismului și comunismului în România, al cauzei colaborării și păcii în lume.

Dinu DRAGOMIRESCU

20 de ani de la încheierea cooperativizării agriculturii

SATUL ROMÂNESC PE COORDONATELE PROGRESULUI (1)

ORICE considerație privind agricultura — ramură economică de bază, a cărei importanță sporește considerabil în actuala etapă de dezvoltare — este indestructibil legată de sat. Este o legătură ce a dobândit consistență în decursul vremii, de-a lungul unui proces evolutiv complex, de secole, în care activitățile specifice muncii agricole și-au aflat corespondențe multiple și variate în plan social, spiritual, psihologic. Comuniunea de esență între munca agricolă și devenirea comunității sătești, ca entitate economică și socioculturală distinctă, nu a diminuat cu nimic în epoca noastră, perioadă ce a consemnat penetrarea masivă și transformatoarea a progresului tehnic în această ramură economică socotită, cîndva, condamnată la înapoiere. Dar, neîndoios, formele în care se întrepătrund cei doi factori sînt altele. Împlinirile satului românesc constituie imaginea fidelă a unor progrese reale înregistrate de țara noastră în procesul dezvoltării economice, a sensului lor umanist.

Privit în perspectiva celor două decenii de agricultură socialistă, satul românesc se înfățișează astăzi cu un bogat bilanț de realizări și împliniri economico-sociale și spirituale ce nu s-ar fi putut obține niciodată în condițiile orînduirii burghezo-moșierești, în cadrul căreia imensa majoritate a țărănimii cunoștea o dureroasă stare de sărăcie și înapoiere. Deopotrivă cu relațiile sociale inechitabile, înapoierea agriculturii practicate în România în perioada antebelică se datora dimensiunilor foarte mici ale proprietății rurale, fragmentării acestei proprietăți ca atare, lipsei de inventar tehnic corespunzător, capacității modeste de asimilare a progresului tehnic — factori care nu permiteau obținerea unor randamente comparative cu cele obținute în alte țări. Inseși statisticile oficiale ale vremii consemnau, în 1937, existența unui plug, în medie, la 5,9 ha teren, a unei grape — la 7,5 ha, a unei semănători — la 185,3 ha, a unui tractor — la circa 3 000 ha, a unei secerători — la 72,2 ha și a unei mașini de treierat — la 324,6 ha cultivate cu păioase — ceea ce reprezenta foarte puțin. Toate aceste elemente influențau negativ agricultura din perioada premergătoare instaurării noii orînduirii socialiste în patria noastră, precum și satul, nivelul de viață și civilizație al locuitorilor satelor.

Înfăptuirea revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 — inițiată și condusă de Partidul Comunist Român — a inaugurat o nouă epocă în istoria țării, deschizînd cale unor profunde și radicale prefaceri economico-sociale, în cadrul cărora rezolvarea socialistă a problemei agrar-țărănești, ca parte integrantă a operei de construire a socialismului, a deținut un loc și rol de prim ordin. Raportîndu-se creator la condițiile concret-istorice ale țării noastre Partidul Comunist Român, la Plenara Comitetului Central din 3—5 martie 1949, a elaborat principiile unei politici agrare proprii, care a fost completată și îmbogățită pe parcursul aplicării ei, dovedindu-și astfel capacitatea de a soluționa complexa sarcină a transformării socialiste a agriculturii — în condițiile întăririi continue a alianței muncitorești-țărănești, temelia de granit a orînduirii noi, socialiste.

Procesul de cooperativizare a agriculturii s-a realizat în paralel cu dezvoltarea industriei socialiste — proces care a asigurat creșterea continuă a bazei tehnico-materiale a agriculturii, cu sprijinul material, economic și politic al statului socialist. A fost astfel inaugurată o nouă epocă istorică în dezvoltarea agriculturii românești, în modul de viață și trai al țărănimii. Unirea celor peste 3 milioane de gospodării mici și mijlocii în mari unități agricole cooperatiste a constituit o adevărată revoluție în viața satelor noastre, în organizarea producției și a muncii agricole, în însăși spiritualitatea țaranului român. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Plenara Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor din 27 februarie a.c., „prin organizarea socialistă a agriculturii, se poate spune că pentru prima dată țărănimia a devenit cu adevărat stăpînă pe pămîntul pe care lucrează, transformîndu-se treptat într-o clasă nouă, — clasa țărănimii cooperatiste care constituie o forță importantă în statul nostru socialist“.

Creșterea producției agricole — temelia ridicării satului pe treptele civilizației socialiste

POLITICA consecventă promovată de partid pentru dezvoltarea și modernizarea agriculturii, mai ales, în perioada ce a urmat Congresului al IX-lea, a făcut ca această ramură de bază a economiei naționale, reorganizată pe baze socialiste (cuprinzînd, în 1980, 4 011 C.A.P., 407 I.A.S. și 714 S.M.A.) să-și manifeste din plin superioritatea față de agricultura care se practica anterior, fărîmitată și înapoiată din punct de vedere al dotării tehnico-materiale, al randamentului productiv. Înzestrarea tehnică a agriculturii a constituit și constituie o premisă de bază a creșterii producțiilor agricole — temelia sporirii bunăstării și ridicării satului pe treptele civilizației socialiste.

Creșterea puternică a bazei tehnico-materiale a agriculturii ca urmare a dezvoltării unor subramuri ale industriei profilate pe producția de utilaje agricole, a desfășurării unor importante programe de investiții s-a concretizat în punerea la dispoziția unităților agricole — la sfîrșitul anului 1981 — a 155 000 de tractoare, față de 57 000 cite erau în 1962, anul de încheiere a cooperativizării, precum și a unei largi game de mașini și utilaje multifuncționale, a tot mai numeroase și eficiente mijloace de transport. Totodată, prin construirea unor ample sisteme de irigații — de la 150 000 ha de teren irigat, în 1962, s-a ajuns astăzi la o suprafață amenajată pentru irigat de aproape 2 300 000 hectare — în agricultura noastră s-a urmărit reducerea gradului de dependență față de condițiile climatice naturale. De asemenea, la reorganizarea socialistă a agriculturii și introducerea în această ramură a unor metode, procedee și tehnologii bazate pe cuceririle științei agrotehnice, un rol însemnat îl are detașamentul de cadre tehnice — agronomice pregătit în sistemul învățămîntului de stat (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1
Numărul specialiștilor ce lucrează în agricultură

	1960	1965	1980
Cu studii superioare			
Ingineri agronomi	3 880	7 270	12 633
Ingineri zootehniști	612	1 625	4 222
Medici veterinari	401	811	3 122
Ingineri mecanici	434	972	2 684
Cu studii medii			
Agronomi	3 719	6 134	7 259
Zootehniști	621	1 570	2 424
Veterinari	402	1 970	2 890

Pe temelia importantelor realizări obținute în ce privește asigurarea agriculturii cu mașinile, utilajele, instalațiile, produsele și cadrele calificate proprii unei agriculturi care trebuie să-și sporească randamentul, a fost consemnată creșterea continuă a producției agricole. Datele inserate în tabelul nr. 2 sînt edificatoare pentru progresele obținute la principalele produse agricole. În ansamblu, se poate arăta, că în ultimele trei decenii, producția globală agricolă a României a înregistrat o creștere de circa 3,5 ori — în condițiile în care ponderea populației ocupate în agricultură s-a redus de la circa trei pătrimi din total la 29%.

Tabelul nr. 2
Producția principalelor produse agricole

	U/M	1938	1965	1980	Prevederi 1985
Grîu și seară	mii t.	3 960,8	6 061,9	6 406,8	7 600
Porumb	mii t.	4 092,2	5 877,0	11 152,7	16 600
Floarea-soarelui	mii t.	58,3	564,0	816,6	1 260
Sfeclă de zahăr	mii t.	445,7	3 013,2	5 562,0	12 600
Cartofi	mii t.	1 331,2	2 194,7	4 134,8	6 700
Carne (în viu), total	mil t.	763	1 116	2 476	4 000
Lapte, total	mii hl.	21 575	32 518	53 145	87 600
Lină, total	tone	15 130	25 410	37 376	64 200
Ouă	mil. buc.	1 354	2 630	6 727	8 620

Se apreciază însă, și pe bună dreptate, de către conducerea superioară de partid, de secretarul său general că, raportat la eforturile depuse pentru dotarea acestei ramuri, în comparație cu nivelurile de eficiență înregistrate pe plan mondial, rezultatele nu sînt întru totul satisfăcătoare. Există ample rezerve nevalorificate. Tocmai din această perspectivă, comparînd posibilitățile cu cerințele tot mai mari de produse agricole a fost elaborat și pus în operă, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, un ansamblu de principii și măsuri, denumit generic „noua revoluție agrară”, care are menirea să impulsioneze creșterea, în condiții de eficiență sporită, a producțiilor agricole, unica sursă de satisfacere a cerințelor de consum ale populației și industriei. În această concepție novatoare, un loc important revine legării și mai trainice a bunăstării lucrătorilor ogoarelor de calitatea muncii lor, idee ce a dobîndit conținut concret prin adoptarea și elaborarea în aceste ultime luni, a unor importante acte cu caracter normativ. Iată dar premise fundamentale ale cadrului în care s-a asigurat și se asigură penetrarea masivă a simbolurilor civilizației moderne în mediul rural, transformarea comunității satești.

Sporirea puternică a veniturilor țărănimii

CREȘTEREA productivității muncii agricole, a producțiilor obținute în agricultură, prin munca țărănimii cooperatiste în colaborare cu cea a mecanizatorilor din S.M.A., a tuturor lucrătorilor și specialiștilor agricoli, a constituit și constituie sursa creșterii continue a veniturilor directe ale țărănimii cooperatiste și ale celorlalți oameni ai muncii ocupați în agricultură. Pe baza aplicării principiilor socialiste de retribuție după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate, a sporirii cointeresării materiale și a întăririi răspunderii materiale, a perfecționării continue a sistemului repartitiei după muncă, în spiritul eticii și echității socialiste, veniturile membrilor C.A.P. au cunoscut o dinamică ascendentă. Astfel, în cincinalul 1976—1980, veniturile reale ale țărănimii provenite din munca în C.A.P. și în gospodăriile personale au crescut — ca și retribuțiile reale ale oamenilor muncii din celelalte ramuri — cu 29%, cu mult peste prevederile inițiale ale cincinalului precedent, fapt ce s-a repercutat direct în creșterea nivelului de trai material și spiritual al țărănimii. Trebuie, de asemenea, menționat și faptul că în condițiile socialismului, prin sprijinul acordat de stat s-au dezvoltat economic și gospodăriile individuale ale țărănilor din zonele necooperativizate, ale căror producții și, implicit, venituri au crescut simțitor, ca urmare a valorificării superioare a unei însemnate părți a producțiilor acestora. În ansamblu, veniturile nominale nete ale țărănimii, provenite din munca în C.A.P. și gospodăriile personale pe o persoană activă au sporit între 1951—1980 de 7,7 ori.

Alături de veniturile directe provenite din muncă, țărănimea și membrii familiilor de țărani beneficiază, împreună cu întreaga populație a țării, de fondurile sociale de consum alocate de stat pentru asigurarea unui învățămînt gratuit, de toate gradele, pentru ocrotirea sănătății, asistență socială etc. Toate aceste servicii gratuite, sau cu plată redusă, precum și venituri în bani (pensii, alocații pentru copii, ajutoare etc.) suportate de la bugetul de stat, de care beneficiază și țărănimea — și care alcătuiesc ceea ce se numește retribuția socială — au crescut, în medie, pe an și locuitor de la 720 lei, în 1960, la 3 325 lei în 1981, ceea ce reprezintă o sporire de 4,6 ori. Prin aplicarea noii legi a retribuției muncii în unitățile agricole cooperatiste, act normativ care prevede tarife îmbunătățite de retribuție pe normele de muncă de la 40 la 65 lei în producția vegetală și de la 50 la 80 lei în zootehnie, veniturile țărănimii vor spori și mai mult — apropiindu-se simțitor de nivelul retribuțiilor lucrătorilor din celelalte ramuri neagricole.

Consumul de bunuri și servicii în mediul rural — amplificare susținută, mutații structurale

MARILE transformări petrecute în modul de viață al țărănimii în anii socialismului, au influențat puternic și comportamentul de consum al acesteia. În perioada actuală cererea populației satești nu se mai mărginește, ca în trecut, la anumite mărfuri simple, ci se orientează spre articole solicitate și desfăcute la orașe, mărfuri care răspund unor cerințe noi, specifice unui nivel de viață superior. Apropierea structurii cererii și desfacerii de mărfuri de consum personal în mediul rural de cererea și structura acesteia din mediul urban demonstrează pregnant roadele înfăptuirii politicii partidului și statului nostru de înlăturare treptată a discrepanței dintre sat și oraș.

În cadrul schimbului de activități dintre industrie și agricultură, concomitent cu fluxul de mărfuri dinspre sat spre

Tabelul nr. 3

Desfacerile de mărfuri în mediul rural prin comerțul cooperatist în perioada 1950—1981

	1950	1965	1981	1981
				1950
Total vânzări mărfuri	4 020	17 855	44 923	11,1 ori
mărfuri alimentare	961	5 471	11 931	12,4 ori
alimentație publică	510	2 623	10 524	20,6 ori
mărfuri nealimentare	2 549	9 761	22 468	8,8 ori

oraș, pe măsura creșterii producției agricole livrată la fondul de stat, aprovizionarea satului cu mărfuri industriale de consum personal a cunoscut și cunoaște o extindere și diversificare corespunzător mutațiilor intervenite în viața satului românesc sub influența industrializării țării și a modernizării agriculturii socialiste. Evoluția desfacerilor de mărfuri în mediul rural, prin comerțul cooperatist, în perioada 1950—1981 (tabelul nr. 3) este edificatoare în privința saltului cantitativ și calitativ înregistrat de consumul populației rurale în cele peste trei decenii de construcție socialistă. Totodată, populația satelor își procură cantități însemnate de mărfuri, mai ales bunuri de folosință îndelungată, și din rețeaua comercială urbană, proporție ce se estimează la circa 15% din totalul cumpărărilor efectuate de populația rurală.

Dar în sfera consumului a crescut și mai puternic, în această perioadă, în mediul rural, consumul de servicii, care în intervalul 1950—1980 a înregistrat o dinamică de 13,4 ori. Prin extinderea unităților de alimentație publică în mediul rural (patiserii, restaurante, bufete, cofetării, secții de preparate culinare, brutării, braserii), precum și a diverselor unități prestatoare de servicii de pe lângă unitățile cooperatiste, cresc posibilitățile de utilizare mai bună a timpului, în scopul cultivării și lărgirii orizontului spiritual, condiții generatoare de progres și civilizație.

În acest cadru, semnificative pentru procesul de atenuare și, în perspectivă, de înlăturare treptată a deosebirilor ce mai separă satul de oraș sînt creșterile substanțiale în ce privește desfacerile la sate a articolelor de îmbrăcăminte, încălțăminte, textile, galanterie, articole de toaletă, bunuri de uz îndelungat, confort casnic etc. În perioada 1962—1980, desfacerile la textile și încălțăminte au sporit, la sate, de 2,7 ori, la mobilă de 12,6 ori, la articolele electrocasnice — de 5,4 ori, la articolele metalochimice de 2,7 ori etc. Cunoșc o continuă sporire cumpărării de produse ce satisfac trebuințe de ordin cultural: aparate de radio, televizoare, cărți, publicații, discuri muzicale, magnetofone, instrumente muzicale ș.a. (tabelul nr. 4). Așa cum a-

Tabelul nr. 4

Dinamica vânzărilor prin comerțul cooperatist a unor bunuri de uz îndelungat în mediul rural

Denumirea	1970	1980	1980
			1970
Frigidere	18 048	68 900	3,8 ori
Mașini de cusut	26 254	35 300	1,3 ori
Mașini de spălat rufe	18 424	48 750	3,5 ori
Aspiratoare de praf	6 217	23 400	1,2 ori
Aparate de radio	64 671	112 100	1,7 ori
Televizoare	48 962	98 100	2 ori

minteam, bunurile de folosință îndelungată, precum și cele de uz cultural, atrase în consumul țărănimii, ca produse ce devin indispensabile familiilor țărănești, contribuie la ridicarea nivelului de civilizație și cultură al satului românesc.

Pentru a satisface cererea de consum a populației din mediul sătesc, comerțul cooperatist s-a preocupat atît de orientarea și asigurarea fondului de marfă, cît și de dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale necesară desfășurării unui comerț modern, civilizat. Astfel, de la 16 030 unități comerciale existente în 1950, numărul acestora s-a ridicat la aproape 19 000 în 1980, dintre care peste 2 200 sînt magazine universale. De la 2 108 unități de alimentație publică, în 1950, numărul acestora s-a ridicat, în 1980, la 8 785, dintre care 1 104 restaurante. În localitățile rurale mai mari au fost organizate magazine de mobilă, după modelul celor din mediul urban. Așadar, țărănul de astăzi al României socialiste, nu numai că se alimentează mai bine, se îmbracă mai bine, are condiții de viață superioare dar sub influența pozitivă a factorilor economico-sociali și politici proprii noii orînduirii se preocupă tot mai mult de ridicarea gradului său de instrucție și educație.

prof. dr. Gavril HORJA
lector drd. Petre MARICA

**AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI:
RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE**

BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELȚUIELI

în sprijinul mobilizării rezervelor interne de eficiență (II)

BUGETUL de venituri și cheltuieli contribuie, așa cum s-a arătat în prima parte a articolului*), în tot mai mare măsură la manifestarea în practică a funcționalității noului mecanism economico-financiar, în ceea ce este esențial — și anume în așezarea trainică a întregii activități pe principiile eficienței economice ridicate; prin modul de utilizare a acestuia, este tot mai mult depășită înțelegerea greșită, criticată de repetate ori de către conducerea partidului, că noul mecanism economico-financiar ar însemna posibilitatea de a cheltui mai ușor, fără a da prea multă socoteală de aceste cheltuieli. Au avut loc îmbunătățiri sensibile în condițiile desfășurării activității economice, **pirghiile autogestunii economico-financiare, autoconducerii muncitorești și autofinanțării își manifestă tot mai amplu valențele și implicațiile pe plan calitativ**, al randamentelor superioare în utilizarea resurselor. Interdependența autoconducere — autogestiu-ne — autofinanțare se vedește de netăgăduit prin modul tot mai amplu de exercitare de către întreprinderi a competențelor decizionale, implicând tot mai activ și direct pe producătorii nemijlociți în actul conducerii, stimulându-se dezvoltarea producției și desfacerii, a prestărilor de servicii, a exportului, în condiții superioare de eficiență. Bugetul de venituri și cheltuieli a fost utilizat cu mai mult succes ca mijloc de planificare, analiză, execuție și control, de realizare a echilibrului financiar.

Apreciind la justa valoare aceste rea-

*) Revista economică nr. 11/1982

lizări, analiza atentă a evoluției indicatorilor economico-financiarilor de eficiență a întreprinderilor arată că, în utilizarea bugetului de venituri și cheltuieli, ca și a altor componente ale noului mecanism economico-financiar, se acționează cu timiditate, că există manifestări de superficialitate și birocra-tism, diminuându-se efectele obținute. Practica arată persistența unor modalități anacronice, rutiniere, de lucru, la o serie de întreprinderi. Așa cum sublinia secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, noul mecanism economico-financiar „**își face loc cu greu, împinută rezistență din partea vechiului, a obișnuinței de a lucra fără a da socoteală pentru rezultatele economice obținute**”.

Neajunsurile care se manifestă în activitatea unor întreprinderi referitoare la depășirea cheltuielilor prevăzute în buget, chiar în condițiile când sarcinile de plan n-au fost realizate întocmai, volumul important al cheltuielilor ne-economice, al creditelor restante, lipsa capacității de plată sînt situații care arată că bugetul de venituri și cheltuieli nu este mînuit peste tot cu fermitatea necesară.

Multe neajunsuri își au originea în modul încă necorespunzător de elaborare și fundamentare a bugetului de venituri și cheltuieli. Practica de a dimensiona indicatorii acestuia prin transformare bănească, aproape automată, în cheltuieli și venituri a sarcinilor de plan economic, amputează de la bun început funcții deosebit de importante ale acestei pirghii în conducerea pe baze moderne a activității, laturi ale

autogestunii economico-financiare. Calculele și corelațiile din tabelul nr. 2 evidențiază faptul că, la întreprinderile la care ne referim într-o serie de cazuri, dinamica indicatorilor privind cheltuielile este mai rapidă decît a producției marfă și a producției nete; totodată, ritmul creșterii veniturilor, rezultatelor financiare, beneficiului și a principalilor indicatori de eficiență este mai mic la o parte din unități. Or, problema esențială a activității unităților economice, parametrul de bază al eficienței conducerii, este sporirea producției potrivit nevoilor societății, dar în condițiile micșorării cheltuielilor pe unitate de produs. **Folosirea funcțiilor bugetului de venituri și cheltuieli trebuie să conducă la eradicarea oricărei manifestări de a produce fără a ține seama cu strictețe de evoluția costurilor, a oricărui fel de cheltuielă ocazionată cu producția respectivă, de la cercetare-proiectare și pînă la desfacere inclusiv.**

Acoperirea cheltuielilor din veniturile proprii și realizarea unei rentabilități cît mai ridicate este încă, în bună parte, privită global, pe ansamblul unității economice și într-o măsură insuficientă pentru fiecare produs sau activitate în parte, pentru fiecare secție, atelier, compartiment sau formație de lucru. cu aportul efectiv al cadrelor tehnico-ingenerești din fiecare secție, atelier, a maistrilor, muncitorilor, pentru a se garanta un nivel ridicat de eficiență, maximum posibil în condițiile date ale perioadei de plan, pe baza unei temeinice analize, a unor programe de măsuri judicioase, realiste și analitice. Din accas-

Tabelul nr. 2

Dinamica unor indicatori principali ai activității întreprinderilor în 1980 față de 1979

Indicatorii	Întreprinderile								
	„Auto- buzul“	Semă- nătoa- rea	Pompe „Aversa“	Laro- met	Între- prinde- rea me- dica- mente	I.M.C. 7 noiem- brie	Stofe mobilă	„Pionie- rul“	Între- prinde- rea bere
Producția netă	74,3	107,3	97,8	111,4	111,9	102,9	121,8	98,3	118,9
Valoarea producției marfă	89,6	115,0	97,3	102,7	112,8	96,8	111,1	120,8	112,1
Costurile de producție	101,7	124,2	101,3	102,3	114,7	92,4	104,6	66,3	104,9
Nivelul costurilor totale la 1 000 lei prod marfă	111,6	100,0	104,2	99,0	100,2	95,4	94,2	103,0	92,6
Valoarea fondurilor fixe la finele peri- oadei	103,9	105,7	101,9	109,2	104,3	97,6	104,4	103,9	107,1
Total venituri	79,9	110,8	97,6	94,1	113,0	94,5	109,8	100,4	104,5
Rezultate financiare	56,8	103,1	88,7	115,8	111,1	170,0	126,4	95,7	103,8
Beneficii de repartizat	50,3	94,3	68,5	107,4	112,3	147,8	101,7	128,8	260,2
Mijloace circulante la finele perioadei	103,6	116,7	76,5	103,0	116,8	88,2	88,1	103,7	90,9
Total mijloace circulante	103,8	116,6	94,6	106,9	116,8	89,3	95,4	103,7	90,9
Rentabilitatea la activitatea totală	52,6	100,0	85,1	100,9	106,6	225,0	124,2	89,3	250,0
Producția netă de 1 000 lei fonduri fixe	70,9	101,5	96,1	92,1	107,4	102,6	123,7	94,5	110,2
Beneficii la 1 000 lei fonduri fixe totale	51,4	97,6	87,1	92,3	107,7	162,9	117,0	96,9	113,5

Diferența absolută (+ sau -) dintre nivelul realizat și cel planificat la unii indicatori de cheltuieli

Indicatorii		Întreprinderile								
		„Auto- buzul“	„Semă- nătoa- rea“	Pompe „Aversa“	Laro- met	Înt. medica- 7	I.M.C. 7 noiem- brie	Stofe mobilă	„Pionic- rul“	Între- prinde- rea bere
Fond de retribuire total (mil. lei)	1979	- 2,0	- 0,8	+ 5,0	- 1,7	- 0,6	- 0,4	+ 0,9	+ 7,1	- 8,0
	1980	+ 6,0	-	+ 3,0	- 1,9	+ 4,8	- 0,3	+ 4,1	+ 5,3	- 14,0
	Sem. I. 81	- 1,6	+ 2,0	+ 1,0	+ 1,2	+ 5,3	-	+ 1,3	+ 0,9	- 1,0
Număr total mediu scriptic personal (persoane)	1979	-	+ 17,0	+ 35,0	- 19,0	- 55,0	+ 15,0	-	+ 147,0	- 190,0
	1980	+ 68,0	+ 10,0	+ 50,0	- 3,0	+ 124,0	+ 1,0	+ 37,0	+ 158,0	- 209,0
	Sem. I. 81	-	-	- 1,0	- 46,0	+ 35,0	- 5,0	+ 33,0	+ 22,0	+ 12,0
Nivelul costurilor totale la 1 000 lei producție marfă (lei)	1979	+ 56,8	+ 72,0	- 0,4	+ 9,0	- 7,4	- 0,1	- 1,6	- 1,3	+ 17,9
	1980	- 1,0	+ 7,9	+ 4,3	+ 12,2	- 2,4	- 23,7	- 2,5	- 2,2	- 22,3
	Sem. I. 81	- 15,0	- 2,6	- 0,2	+ 10,2	- 31,0	- 57,8	- 12,7	- 0,3	- 50,0
a) Cheltuieli materiale (lei/1 000)	1979	+ 40,6	+ 23,6	- 0,5	+ 4,3	- 3,1	- 15,1	- 4,9	- 13,2	+ 8,4
	1980	- 18,0	+ 15,1	+ 4,5	- 1,9	- 0,1	- 7,6	- 39,3	- 5,4	- 15,9
	Sem. I. 81	- 29,0	+ 10,8	- 0,1	- 25,3	- 31,8	- 24,1	- 8,9	- 0,3	- 16,1
b) Cheltuieli cu munca vie (lei/1 000)	1979	+ 16,2	+ 48,9	- 0,2	+ 5,0	- 4,3	+ 15,1	+ 3,2	+ 11,9	+ 9,5
	1980	+ 17,0	- 7,2	- 0,2	+ 14,3	- 2,3	- 15,0	+ 36,2	+ 3,2	- 6,4
	Sem. I. 81	+ 14,0	+ 8,2	- 0,1	+ 7,1	+ 4,8	- 33,7	- 13,8	+ 0,5	- 6,9
Costurile de producție totale pe elemente primare (mil. lei)	1979	- 47,4	+ 21,0	+ 6,6	+ 10,0	- 9,3	- 0,3	+ 5,2	+ 231,0	- 8,0
	1980	+ 12,0	+ 99,0	+ 15,0	+ 63,0	+ 149,0	+ 2,1	+ 11,4	+ 26,0	- 12,0
	Sem. I. 81	+ 35,0	+ 46,0	+ 86,0	+ 18,0	+ 29,0	- 2,0	+ 1,6	+ 1,0	+ 4,0
Materii prime, mat. de bază și aux. din afară (mil. lei)	1979	- 32,9	+ 11,0	+ 7,5	+ 5,0	+ 58,0	- 0,9	- 2,0	+ 13,5	- 0,7
	1980	- 31,0	+ 106,0	+ 13,0	+ 52,7	- 847,0	+ 0,3	- 0,7	+ 21,0	- 4,1
	Sem. I. 81	+ 15,0	- 14,0	+ 77,0	+ 32,1	+ 61,0	- 1,6	- 0,9	-	+ 1,4
Materiale recuperabile și re-folosibile (mil. lei)	1979	- 0,3	+ 7,0	+ 0,1	- 4,0	-	-	-	+ 5,0	+ 0,8
	1980	- 1,6	+ 1,8	+ 0,1	+ 3,9	-	-	-	-	+ 0,8
	Sem. I. 81	- 1,3	- 0,1	- 0,7	-	-	-	-	-	+ 0,2
Combustibil, energie, apă din afară (mil. lei)	1979	- 0,3	- 1,0	- 1,2	- 1,0	-	-	-	+ 1,6	- 1,2
	1980	+ 1,2	- 3,2	+ 0,1	- 2,4	- 6,0	- 0,2	-	- 0,7	- 1,3
	Sem. I. 81	+ 1,8	+ 1,2	+ 3,1	- 0,1	- 2,0	+ 0,7	+ 0,3	- 0,2	+ 2,8
Amortizarea fondurilor fixe (mil. lei)	1979	- 1,2	-	- 1,1	- 3,0	- 3,0	-	-	-	+ 3,4
	1980	+ 0,4	- 1,6	- 1,9	- 2,4	-	+ 0,8	-	+ 0,1	+ 1,0
	Sem. I. 81	+ 0,6	- 1,2	+ 5,0	-	+ 2,0	+ 1,2	-	-	- 0,7
Retribuții, impozite și C.S.A. (mil. lei)	1979	- 5,0	+ 18,0	+ 1,8	+ 6,0	- 5,0	+ 1,2	+ 2,0	+ 13,5	+ 4,9
	1980	+ 15,0	+ 15,0	- 14,0	+ 9,2	+ 6,0	- 0,4	+ 11,4	+ 8,6	- 8,7
	Sem. I. 81	+ 0,8	+ 8,0	- 4,0	+ 4,9	- 1,0	- 1,2	+ 1,6	+ 0,3	- 0,2

tă cauză, bugetul de venituri și cheltuieli nu-și exercită încă peste tot rolul convenit pentru alegerea variantei de plan care ar permite și maximum de eficiență. De aceea, considerăm că o fundamentare mai complexă a indicatorilor inserați în buget ar permite o mai largă depistare și atragere a rezervelor de ridicare a eficienței.

Totodată, apar paralelisme și insuficiență legătură între planul costurilor de producție și bugetul de venituri și cheltuieli, ceea ce, din păcate, favorizează sistemul global la care ne-am referit de aprofundare și urmărire a veniturilor și rentabilității, practică ce nu sancționează sever risipa și slaba eficiență. Propunem, în consecință, ca planul costurilor de producție să fie componentă inseparabilă a bugetului de venituri și cheltuieli, găsindu-se, în același timp, soluții adecvate de urmărire curentă a acestora, inclusiv pe unitatea de produs, de efect util în genere.

O altă problemă care nu și-a găsit rezolvarea convenită prin bugetul de venituri și cheltuieli, potrivit cerințelor actuale, este aceea a respectării și încadrării în normele și normativele de consum. Studiul întreprins de noi arată că, în prezent, se întâlnesc dese situații în care determinarea veniturilor și cheltuielilor nu se sprijină întotdeauna pe normele și normativele aprobate. Acest lucru arată, odată în plus, că avem de-a

face, pe de o parte, cu un anumit automatism în elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli, iar, pe de altă parte, cu o aprofundare insuficientă de temeinică a cauzelor și posibilităților de a reduce cât mai mult cheltuielile și a sporii, în consecință, veniturile, beneficiile. Nu se înțelege încă peste tot că chiar prevederile din normele și normativele de cheltuieli nu reprezintă „un drept“ de a cheltui resursele într-un anumit cantum, ci un nivel maxim peste care nu se poate trece în nici un fel, cu nici o justificare; exprimă cu alte cuvinte răspunderea în fața societății de a căuta soluții de ordin tehnic, tehnologic, de organizare etc., pentru a obține producția prevăzută cu cheltuieli minime.

Extinderea sistemului de norme și normative în cadrul noului mecanism economico-financiar, creșterea rolului lor ca instrumente ale organelor de conducere colectivă din fiecare întreprindere pentru limitarea la strictul necesar a oricărei cheltuieli și reducerea lor continuă, are o deosebită importanță pentru realizarea din plin a funcțiilor bugetului de venituri și cheltuieli, pentru fundamentarea temeinică a indicatorilor pe care-i cuprinde în concordanță deplină cu cerințele obiective ale înlăptuirii reproducerii largite intensive în întreaga economie națională. Ne exprimăm părerea că, odată cu activitatea continuă pentru extinderea, actualizarea și perfecționarea lor, pentru

creșterea caracterului mobilizator al acestora în perfecționarea întregii activități spre ridicarea la cote superioare a parametrilor de eficiență, este necesar ca întreprinderile și centralele să fie stimulate într-o măsură sporită ca, prin bugetul de venituri și cheltuieli, să-și asume sarcini de a efectua cheltuieli pe unitate de produs, de efect util în genere, mai mici decât cele prevăzute în normele și normativele în vigoare, asumându-și, altfel spus, sarcini sporite privind volumul beneficiului planificat.

În acest context, considerăm că, odată cu creșterea rolului și caracterului mobilizator al normelor și normativelor, o pondere mai mare din beneficiul planificat, rezultat prin stabilirea de cheltuieli și consumuri de materiale sub normele în vigoare în perioada de plan, să rămână la dispoziția întreprinderii pentru sporirea potențialului ei de autofinanțare și de restituire mai rapidă a fondurilor primite de la societate, iar o anumită cotă din beneficiul planificat obținut în acest mod să alimenteze bincințele și sporirea fondurilor pentru stimularea personalului muncitor.

Emil CIOFLAN
Costinel LAZAR
Alexandru PASCAL

(Continuare în pag. 7)

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

ACCELERAREA MIȘCĂRII STOCURILOR DE MATERII PRIME — condiție a asigurării unui flux normal al producției

LA REALIZAREA ritmică a producției în întreprinderi, în sortimentele planificate și contractate, în condițiile unei eficiențe economice ridicate, o contribuție deosebit de importantă este chemată să aducă aprovizionarea rațională cu materiale. În condițiile întăririi autogestiuunii economico-financiare, se impune ca în fiecare unitate productivă să se acționeze mai energic pentru asigurarea materiilor prime necesare, menținerea strictă a stocurilor de materiale în limitele aprobate de reglementările în vigoare, și mai ales pentru accelerarea mișcării lor, atragerea cât mai rapidă a tuturor disponibilităților de această natură în circuitul producției.

Problema accelerării mișcării stocurilor de materii prime se cere abordată în întreprinderi frontaț, pe multiple planuri, dat fiind că ea reprezintă o componentă esențială a asigurării continue a bazei materiale a producției. Cerința este de maximă actualitate dacă avem în vedere faptul că în prezent există cazuri când stocurile de materii prime nu se mențin în limitele reglementate, apărând atât plusuri care grevează situația financiară a întreprinderii, cât și minusuri sau chiar lipsa temporară a stocului, ceea ce creează greutăți desfășurării normale a fluxului producției. Pentru a veni în sprijinul eforturilor întreprinderilor prezentăm în continuare o serie de modalități curente de acțiune, menite să asigure menținerea în permanență a stocurilor de materiale în limitele normate (pe baza unei analize efectuate în unități din industria chimică).

Mai multă creativitate pentru asigurarea materiilor prime

O CAUZĂ IMPORTANTĂ a formării de stocuri supranormative de materiale o constituie neasigurarea ritmică în întreprinderi a unor materii prime și materiale din producția internă sau din import. În special acolo unde în rețeta de fabricație a produsului finit intră un mare număr de componente — așa cum este cazul multor întreprinderi din chimie — lipsa unuia singur, care nu are substituent, determină apariția de stocuri supranormative în sfera celorlalți constituenți care, deși au fost aprovizionați, nu pot fi din această cauză utilizați.

Probleme de acest gen apar frecvent și în întreprinderi din cadrul Centralei producătoare de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri care, fabricând o gamă largă de produse finite — mai multe mii — trebuie să se aprovizioneze cu un număr foarte mare de materii prime și materiale, atât din țară, cât și din import; orice dereglare în aprovizionare — chiar la un număr redus de materii prime — pune producătorul în situația de a nu le putea utiliza pe cele deja aprovizionate. Situații similare se întâmplă și la producătorii de anvelope, unde lipsa mai frecventă a rețelei cord, de exemplu, conduce uneori la sistarea temporară a producției de anvelope, celelalte materii prime aprovizionate rămânând temporar în stoc.

În aceste cazuri, într-o optică „clasică”, pentru neasigurarea fluxului producției cu materiale necesare și formarea stocurilor supranormative erau făcuți răspunzători în exclusivitate — de către beneficiari — furnizorii de materii prime din import sau din țară. În condițiile aplicării noului mecanism economico-financiar, a principiilor autogestiuunii — fără a diminua răspunderea furnizorului în respectarea la vreme a obligațiilor sale contractuale — apare necesară o preocupare sporită creativă și organizațională a beneficiarilor pentru asigurarea cu materiale a fluxului producției conform cerințelor. O contribuție

de seamă la asigurarea bazei materiale a planului în această optică nouă este chemată să aducă asimilarea și realizarea în țară de produse care să reducă dependența ritmicității producției de importuri. Iată de ce merită a fi prezentată spre extindere experiența Combinatului petrochimic Borzești, care a trecut — cu sprijinul specialiștilor din cadrul unităților beneficiare — la producerea latexului butadienstirenic carboxilat și a celui acrilonitrilic carboxilat necesar pentru consumul unor producători de încălțăminte din industria noastră — produse care pînă acuma se importau, iar importul se realiza cu neregularitate, generînd stocuri supranormative de alte produse (pe de altă parte, prin această acțiune se va aduce gestiunii utilizatorilor o economie de 1,4 milioane dolari numai în perioada aprilie-decembrie 1982).

De asemenea, se cere subliniat faptul că stă în sarcina directă a întreprinderii beneficiare și a centralei economice de care aparține să depună eforturi substanțial sporite față de prezent pentru a asigura cunoașterea din vreme cât mai precisă a cerințelor și pe această bază depunerea în timp util a documentațiilor, a specificațiilor de materiale la furnizori, precum și pentru o colaborare mai activă cu aceștia și urmărirea mai riguroasă pe parcursul fabricației la producător a materiilor prime și a materialelor de care au nevoie.

Concentrarea eforturilor pentru grăbirea atingerii parametrilor proiectați

ÎNTÎRZIAREA PUNERII ÎN FUNCȚIUNE față de termenele planificate a unor noi instalații tehnologice sau nefuncționarea la parametri proiectați a anumitor fonduri fixe constituie surse importante de generare a stocurilor supranormative. Aprovizionarea începe în anul de plan conform contractelor, iar dacă instalația nu intră în funcțiune la termen sau nu funcționează la capacitatea care s-a luat în calcul la determinarea necesarului, apar stocuri supranormative. Printre alte exemple de acest gen se numără și instalația de producere a cauciucului polibutadienic de la Brazi care, deși a avut plan de producție din trimestrul II 1981, încă nu a început să lucreze, termenul fiind decalat. Atingerea parametrilor proiectați trebuie urmărită cu atenție maximă deoarece altfel rămân nefructificate și fondurile însemnate investite în respectivele instalații tehnologice, a căror valoare nu începe a se amortiza la termenul scadent, prin aceasta cauzîndu-se alte greutăți economiei naționale.

Este adevărat că legea prevede că într-un interval de 45—90 zile înainte de începerea trimestrului în care este prevăzută livrarea, unitățile beneficiare pot cere pe linie ierarhică modificarea contractelor. Dar la datele respective unele materiale și produse destinate a fi utilizate pe noile capacități, mai ales cele din import, se găsesc deja în unități și, în cazul că nu există alt consumator, acestea rămîn în continuare în stoc. Ca urmare, pentru atingerea parametrilor proiectați conform planului, în toate întreprinderile în cauză se cere acționat cu mai multă consecvență decît în prezent în vederea realizării unei aprovizionări ritmice, creșterii calificării cadrelor, perfecționării utilizării, întreținerii și reparării fondurilor fixe, întăririi disciplinei tehnologice, căi de acțiune importante în prevenirea formării de stocuri supranormative, cât și pentru a da economiei produsele care au fost luate în calcul și care, nefiind fabricate la termen, reclamă cheltuieli suplimentare pentru procurarea lor.

Și exploatarea corectă a instalațiilor la parametri proiectați, astfel încât să se obțină atât producția fizică planificată, cât și calitatea prevăzută în unitățile producătoare prezintă un interes deosebit pentru economie și din alt punct de vedere. Sînt frecvente cazurile cînd, din cauza funcționării defectuoase a instalațiilor, nu se realizează producția planificată cantitativ și sortimental. Din această cauză, se ivesc neajunsuri în gestiunea întreprinderilor: la furnizori apar stocuri supranormative sau cu mișcare lentă de produse, deoarece caracteristicile lor tehnico-funcționale diferă de cele înscrise în contractele cu beneficiarii, iar la beneficiarii care nu primesc la termen materiile prime respective rămîn stocuri la alte produse, care sînt aprovizionate pentru a intra în componența unui produs finit complex împreună cu materialele nelivrate la termen. Asemenea situații sînt generate, printre altele, și de unele întreprinderi furnizoare de cauciuc sintetic ale Centralei industriale de rafinării și petrochimie, care, din această cauză, pricinuesc însemnate greutăți producătorilor de anvelope și articole tehnice din cauciuc din economie. Pentru a preveni influențele negative se impune ca în fiecare întreprindere să se acționeze cu mai multă responsabilitate pentru menținerea instalațiilor în permanentă stare de funcționare, în așa fel încît producția fizică să fie realizată integral, în sortimentele planificate și de calitatea corespunzătoare.

Necesarul de aprovizionat — mai temeinic fundamentat

UNELE CAUZE ale formării de stocuri supranormative rezidă în însuși mecanismul de calcul al necesarului de aprovizionat. Aici apar două aspecte: pe de o parte, faptul că necesarul se fundamentează în luna aprilie a anului precedent anului de plan, înainte ca planul de producție al anului să fie complet actualizat și definitiv, ceea ce face ca orice schimbare ulterioară în programul de fabricație — și ele sînt numeroase în practică — să conducă la formarea de stocuri; pe de altă parte, chiar modul în care se elaborează balanțele sintetice ale diferitelor materiale. La nivelul organelor de sinteză, balanțele se întocmesc pentru un nomenclator restrîns de produse, în compunerea cărora — sau a unora dintre acestea — intră un număr apreciabil de sortimente care reclamă, pentru producerea lor, materii prime și materiale diverse a căror normă de

consum diferă de la un sortiment la altul. Or, la data cînd se calculează necesarul anului de plan, întreprinderea are la bază o balanță pe total produs și nu pe sortimente, ceea ce o obligă să facă niște aproximații care nu concordă întotdeauna cu realitatea ulterioară a producției. De exemplu, cînd furnizorul de cauciuc sintetic SBR își calculează necesarul de butadienă, săpun de colofoniu, acizi grași și acid metacrilic ar trebui, în mod normal, să cunoască exact cît va produce în anul de plan din fiecare din cele 11 sortimente pe care le poate fabrica. În realitate, aceste date sînt cunoscute numai orientativ, pe baza experienței, întrucît balanțele sintetice din cincinal nu conțin prevederi referitoare la sortimentele ce urmează a se produce în fiecare din anii cincinalului, iar date exacte se cunosc abia după elaborarea balanței analitice.

Rezolvarea acestei situații este cerută după părerea noastră și din alte considerente — de exemplu, pentru a cunoaște cît export sau import trebuie făcut din fiecare sortiment; se poate aprecia că, în prezent, cînd dispunem de o dotare corespunzătoare cu tehnică electronică de calcul, problema este pe deplin rezolvabilă, în sensul că balanțele sintetice ale produselor care includ în ele mai multe sortimente să fie detaliate în balanțe analitice pentru fiecare din sortimentele ce urmează a se fabrica.

Mai sînt și cazuri în care stocurile de material peste nivelul normal rezultă din cauză că exportul nu se poate face conform planului sau pentru că, la data calculării necesarului, încă nu se cunosc exact sortimentele ce urmează a se exporta, ceea ce duce, pe parcursul executării, la unele modificări în structura producției, cu efecte asupra necesarului de aprovizionat.

Dintre factorii enumerați ca fiind generatori de stocuri supranormative și de greutăți în aprovizionarea cu materii prime și materiale, ponderea de bază o are nerealizarea la termen, cantitativă și calitativă, a sortimentelor planificate și contractate cu beneficiarii. În acest scop, în primul rînd, întreprinderilor producătoare le revine o responsabilitate deosebită, care reclamă preocupări sporite în vederea cunoașterii cît mai amănunțite a cerințelor beneficiarilor și a evoluției acestora, cooperarea mai activă cu furnizorii lor de materii prime pe parcursul pregătirii producției și desfășurării fabricației. Desigur, la stricta respectare a prevederilor contractuale se cere adăugat și efortul sporit al furnizorilor pentru ca toate materialele livrate să ajungă la beneficiari la termenele și de calitatea prevăzute în contract.

I. VASILESCU

BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI

(Urmare din pag. 5)

În bugetul de venituri și cheltuieli să se evidențieze distinct veniturile și beneficiile obținute pe calea arătată. Totodată, pentru a implica nemijlocit în mai mare măsură centrala în sprijinirea întreprinderilor pentru a-și asuma prin plan beneficii sporite pe această cale, ar urma ca o cotă din beneficiul respectiv să treacă la dispoziția acesteia. În acest mod, atât în procesul elaborării, cît și în procesul îndeplinirii prevederilor bugetului de venituri și cheltuieli, întreprinderile și centralele, fiecare secție, atelier și formație de lucru în parte, organele colective de conducere acționează cu mai multă hotărîre pentru perfecționarea tehnologiilor, reproiectarea și reinnoirea produselor pe baza unor

consumuri materiale minime, perfecționarea organizării producției și a muncii, reducerea personalului auxiliar și ne-productiv, creșterea mai accentuată a productivității muncii.

Aspecte de formalism și de slabă eficiență în folosirea bugetului de venituri și cheltuieli sînt reflectate și de faptul că, deși cheltuielile sînt limite maxime admise, fizionomia indicatorilor realizați arată că au o frecvență mare cazurile cînd aceste cheltuieli sînt realizate la niveluri superioare celor stabilite (tabelul nr. 3). Printre cauzele principale ale acestei situații este și aceea că, în procesul elaborării bugetului de venituri și cheltuieli nu sînt peste tot fundamentate judicios căile și factorii care să ga-

ranteze încadrarea strictă a cheltuielilor efective în nivelurile stabilite.

Întreaga activitate de elaborare și fundamentare a bugetului de venituri și cheltuieli, de urmărire a indicatorilor pe care-i cuprinde, trebuie să pună în valoare gîndirea și acțiunea creatoare a întregului colectiv. Considerăm că însăși organizarea și desfășurarea activității comisiorilor pe domenii din cadrul întreprinderii trebuie să fie axate pe sporirea contribuției lor la fundamentarea temeinică a prevederilor din buget, dimensionarea la strictul necesar a oricăror cheltuieli și urmărirea aplicării integrale a măsurilor stabilite.

Fizionomia indicatorilor privind cheltuielile întreprinderilor arată că organele de conducere colectivă trebuie să acționeze cu mai multă fermitate pentru folosirea bugetului de venituri și cheltuieli ca instrument eficace de întărire a disciplinei, a ordinii desăvîrșite în efectuarea oricărei cheltuieli, în urmărirea realizării cu strictețe, la termenele fixate, a tuturor măsurilor din programele care au stat la baza fundamentării indicatorilor din buget.

Căi de creștere a eficienței în activitatea de comerț exterior

Indicatorii noului mecanism economic stimulează perfecționarea structurii schimburilor

ÎN cadrul dezbaterii organizate de Revista economică pe tema noii calități în activitatea de comerț exterior am publicat pînă în prezent aspecte privind: perfecționarea sistemului informațional, organizarea în vederea valorificării priorităților obținute în domeniul inovației tehnice (avantajelor comparative). Continuăm dezbaterile cu un punct de vedere interesant privind utilizarea indicatorilor noului mecanism de comerț exterior în delimitarea zonelor de creștere intensivă, extensivă și de pierdere în dezvoltarea schimburilor.

ÎN CADRUL ședinței de lucru comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din 9 februarie a.c. secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, vorbind despre necesitatea aplicării cu consecvență a noului mecanism economic în toate sectoarele de activitate, a autoconducerii și autogestunii, astfel ca fiecare unitate economică să funcționeze eficient, cu beneficii, arăta că în domeniul comerțului exterior trebuie „să facem totul pentru a asigura realizarea unui export la nivelul cerințelor pieței mondiale din toate punctele de vedere, pentru o bună valorificare a produselor românești pe piața internațională, pentru realizarea unei balanțe comerciale excedentare, în conformitate cu prevederile planului”. Sublinierea acestei legături esențiale între funcționarea noului mecanism economic — cu toate pîrghiile și principiile sale economice — și eficiența comerțului exterior considerăm că este de maximă importanță, atît sub raport teoretic cît și practic, desemnînd în fond direcția de acțiune pentru realizarea noii calități în activitatea de comerț exterior.

Dacă obiectivul prioritar al etapei actuale în activitatea de comerț exterior este obținerea unei balanțe comerciale excedentare, desigur că acest obiectiv se regăsește pe toate subcomponentele sale, respectiv balanțele comerciale import/export ale ministerelor, centralelor industriale, întreprinderilor. Oprindu-ne deocamdată la acest obiectiv, să vedem pîrghiile de care dispunem în reglarea sa.

Din analiza noului mecanism de comerț exterior se desprind ca esențiale cel puțin 3 principii, care trebuie să reflecte în activitatea tuturor verigilor sistemului de comerț exterior, indiferent de tipul operațiunilor pe care-l desfășoară — și anume: principiul autogestunii financiar-valutare, principiul echilibrului valutar și principiul

creșterii de tip intensiv a producției de export. Desigur, că nu poate fi vorba de aplicarea lor separată, ci fiecare le presupune implicit și pe celelalte, fapt ce reflectă o dată mai mult complexitatea, saltul revoluționar, calitativ ce trebuie realizat în practica de comerț exterior.

Autogestiunea este incompatibilă cu birocrațismul, cu împingerea deciziei pe scară ierarhică cît mai sus, din teama de a nu greși. Teamă de a nu greși poate fi și ea limitată prin recunoașterea condițiilor de risc în care se iau deciziile în activitatea de comerț exterior (actualizarea Codului comercial român din 1887), scăderea gradului de nedeterminare prin informații de marketing. Autogestiunea presupune totodată mobilizarea energiilor prin recompensarea celor vrednici, respectiv prin utilizarea pîrghiilor create de noul mecanism economic: prime de export și alte stimulente. Organele bancare care nu aprobă eliberarea fondurilor de premiere a frunțașilor în producția pentru export produc economiei naționale prejudicii mult mai mari decît suma economisită.

Autogestiunea în activitatea de comerț exterior implică posibilitatea ca întreprinderile și centralele industriale să-și constituie un nucleu de marketing, care să aducă informațiile absolut necesare pentru formularea programelor de marketing ale întreprinderilor specializate pentru export și ale centralelor industriale, respectiv pentru fundamentarea planului de export. Trecerea pe piața internațională de la comerț exterior clasic la relații economice internaționale, noțiune ce incumbă o atenție — cel puțin egală cu cea acordată fabricării mării — problemelor de finanțare valutară, asigurare a creditelor de export, politicilor comerciale și de distribuție pe piețele externe, problemelor de transporturi și asigurări internaționale, marketing, prognoză tehnologică ș.a. presupune revizuirea înseși a funcțiilor întreprinderilor comerciale specializate.

Întreprinderile specializate pentru producția de export trebuie, la rîndul lor, să aibă posibilitatea constituirii unor compartimente de proiectare în care să realizeze produse noi cerute pe piața externă, cu promptitudine și în contact direct cu partenerul extern; să poată asimila cu promptitudine unele invenții românești, încă în faza protecției lor pe piața internațională.

Pentru a sprijini realizarea principiului echilibrului valutar în cadrul balanței import/export a întreprinderii, centralei, ramurii sau economiei naționale, noul mecanism economic a introdus indicatorul „curs comercial unic”, care să permită evaluarea uniformă și, deci, comparabilitatea între încasările din exporturi și plățile la importuri.

Introducerea acestui indicator răspunde exigențelor teoriei comerțului internațional și, în același timp, este un instrument de conducere operativă în activitatea de comerț exterior, permițînd stabilirea unui fapt esențial: dacă activitatea de comerț exterior se încheie cu câștig sau cu pierdere.

Pentru a veni în întîmpinarea necesităților întreprinderilor, centralelor industriale, ramurilor, organelor de sinteză care trebuie să utilizeze cursul comercial unic în conducerea operativă a activității de comerț exterior, prezentăm în continuare, un sistem simplu de analiză, care permite identificarea limitelor de creștere intensivă a exporturilor și importurilor, limitelor de creștere extensivă și apoi momentul în care dezvoltarea în continuare a schimburilor produce pierdere.

Potrivit legii, cursul comercial unic reflectă media cursurilor de revenire la export și import la nivel de economie națională. În afară de funcțiile pe care le îndeplinește ca instrument de planificare, o atenție mult mai mare trebuie acordată funcției sale de control și reglare a activității economice din domeniul comerțului exterior.

Dacă vom privi cursul comercial unic nu ca un raport static, ci ca o mărime dinamică, evoluînd cu fiecare nouă operațiune de export-import realizată, putem surprinde mai exact funcția economică a urmării acestui indicator atît la nivelul ansamblului activității de comerț exterior, cît și la nivel de ramură, centrală industrială, întreprindere. Înregistrarea sistematică a abaterilor pozitive sau negative de la nivelul cursului comercial unic, respectiv curs comercial mediu pe grupe de mărfuri, poate constitui un element de bază al conducerii dinamice

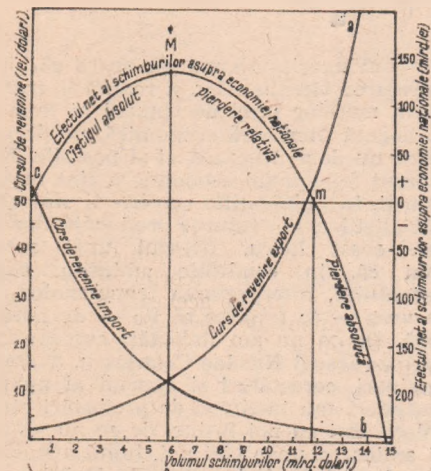
în activitatea de comerț exterior, un barometru sensibil al eficienței operațiunilor efectuate.

Deși la prima vedere poate să pară extrem de dificilă realizarea unui sistem de urmărire și reglare axat pe cursul comercial unic, după cum vom vedea în continuare lucrurile nu sînt chiar atît de complicate.

Pornind de la adevărul axiomatic că pentru economia națională este avantajos să exporte mărfurile care înregistrează cursuri de revenire mai mici decît cursul comercial unic și, invers, să importe mărfuri care înregistrează cursuri de revenire mai mari decît această medie, putem realiza o ordonare a operațiunilor comerciale într-un sistem simplu de coordonate. În graficul nr. 1 am considerat pe abscisă volumul valoric al schimburilor (export sau import), exprimat în valută, iar pe ordonată nivelul cursurilor de revenire obținute.

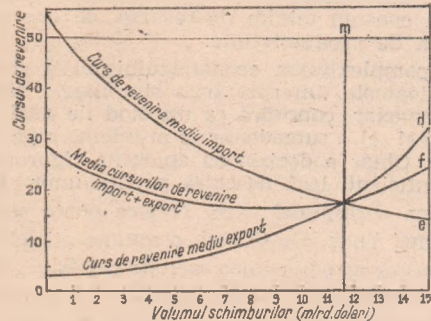
Problema care se pune este de a delimita punctul pînă la care dezvoltarea schimburilor se realizează în condiții de sporire a cîștigului net și, respectiv, de unde încep pierderile pe calea comerțului exterior.

Graficul nr. 1

Zona creșterii intensive Zona creșterii extensivă Zona pierdere V.N.

Graficul nr. 2

Notă: Pentru alegerea curbelor care ajustează cel mai bine valorile caracteristicilor se utilizează un program informatic elaborat în cadrul laboratoarelor Catedrei de cibernetică economică A.S.E.

În graficul nr. 1, suprafața delimitată de curba „a” a cursurilor de revenire la export și axa x-ilor corespunde valorii totale interne a mărfurilor exportate, exprimate în lei, iar suprafața delimitată de curba „b” (a cursurilor de revenire la import) și axa x-ilor corespunde valorii totale interne a mărfurilor importate. Deși balanța import-export se presupune a fi echilibrată (condiție imperativă a autogestiei), vom vedea că nu pentru orice volum

al dezvoltării schimburilor (exporturile/importurile exprimate în valută) reprezentat pe axa x-ilor, se înregistrează de la sine o echilibrare a plăților și încasărilor interne în lei (încasări ale întreprinderilor care livrează mărfuri la export și plăți ale beneficiarilor de import), dată fiind variația cursurilor de revenire de la o operațiune la alta.

Ecartul între încasările și plățile în lei din activitatea de comerț exterior desemnează tocmai **cîștigul net** sau **pierderea netă** pentru economia națională, ramura sau unitatea economică respectivă reieșită din schimburile sale externe. În spiritul noului mecanism economic, principala sarcină a autoconducerii financiar-valutare este de a asigura un cîștig cît mai mare pentru economia națională, pe seama unei eficiente participări la diviziunea internațională a muncii.

Această noțiune de mare generalitate se regăsește practic într-o serie de particularități ale producției de export, ale aparatului de comercializare, ale poziției țării față de resursele de materii prime și energie, ale stadiului promovării progresului tehnic.

Ceea ce evidențiază reprezentarea grafică (fig. 1) este faptul că în dezvoltarea schimburilor intervin unele momente de semnificație economică majoră, ce pot și trebuie să fie cunoscute și utilizate în stabilirea strategiei de comerț exterior, atît microeconomică cît și macroeconomică, pe țări, zone sau relații. Este, practic, vorba de un **indicator calitativ al schimburilor**, fără cunoașterea căruia s-ar face „comerț de dragul comerțului”.

Astfel, punctul de intersecție „M” al curbelor „a” și „b” indică volumul schimburilor și cursul de revenire al tranzacțiilor de export și import care asigură, în condițiile unei balanțe comerciale echilibrate, un cîștig maxim pe seama transformării avantajelor comparative deținute de exportator și raționalității importurilor.

Punctului „M” îi corespunde, pe curba „c” a efectului dezvoltării schimburilor (cîștigul net în lei din comerț exterior), un punct de maxim, după care creșterea volumului schimburilor nu duce decît la reducerea eficienței (a cîștigului net în lei), marcînd astfel limita creșterii intensive.

Dacă se face abstracție de evoluția după o legitate statistică a rezultatelor economice din activitatea de comerț exterior și se continuă dezvoltarea schimburilor, intrînd în zonele tot mai nefavorabile ale comerțului internațional (piețele, prețurile cele mai puțin avantajoase) se tinde către un nivel minim — cîștig zero — din activitatea de comerț exterior, nivel determinat prin intersecția curbelor „d” și „e” ale cursurilor de revenire medii la export și, respectiv, import (graficul nr. 2). Este vorba de **limita creșterii extensivă a comerțului exterior**, după care dezvoltarea schimburilor duce la transformarea pierderii relative în pierdere absolută — scurgere de venit național.

Îmbunătățirea utilizării factorilor de producție în unitățile specializate de export prin reducerea prețului complet de export duce la aplatizarea curbei „a” a cursurilor de revenire la export, ceea ce implică o deplasare pozitivă pe axa „x”-ilor a volumului optim al schimburilor și, respectiv, a volumului cîștigului net. Avînd în vedere dezvoltarea

interdependentă a economiei mondiale, optimul economiei naționale presupune și un volum optim al schimburilor. Un volum redus al schimburilor înseamnă utilizarea incompletă a surselor de creștere economică, în timp ce extinderea peste posibilitățile reale ale momentului poate avea drept consecință o pierdere netă de venit național. Cursul comercial unic poate indica, în măsura în care este judicios utilizat, atît volumul optim al schimburilor cît și pragul peste care extinderea acestora se traduce în pierdere netă de venit național. Acest sistem de analiză rămîne valabil în ceea ce privește concluziile și în cazul în care modificăm premisa luată, a unei balanțe neechilibrate. În cazul înregistrării unui deficit în balanța comercială, acesta va fi mai mic dacă volumul exportului nu intră în zona pierderii absolute și, invers, în cazul balanței excedentare, excedentul balanței comerciale va fi mai mare dacă exportul nu depășește punctul cîștigului zero.

Cursul comercial unic este un indicator de importanță majoră pentru reglarea atît cantitativă cît și structurală calitativă a schimburilor comerciale externe, în măsura în care se calculează, pe baza unor prețuri interne corect determinate

Exprimînd trendul raportului dintre prețurile interne și cele internaționale, evoluția cursului comercial mediu reflectă implicit nivelul productivității muncii pe produse și grupe de produse, rezervele existente în unele ramuri, întreprinderi, pentru înscrierea la nivelul cheltuielilor medii internaționale de muncă socială pe produs.

În cadrul ședinței de lucru, amintită mai înainte, secretarul general al partidului arăta că „trebuie ca pe baza unei organizări, a mecanizării, automatizării și introducerii electronicii și microelectronicii în conducerea proceselor de producție — să asigurăm o creștere mult mai substanțială a productivității muncii sociale. Să nu uităm nici un moment că tocmai în acest domeniu trebuie să obținem o dezvoltare mai rapidă, să demonstrăm superioritatea economiei noastre socialiste asupra economiei capitaliste”. Dezvoltarea intensivă, pe baza unei înalte productivități a producției industriale și agricole, atrage după sine posibilitatea dezvoltării intensive a exporturilor, creșterea eficienței în activitatea de comerț exterior, ca o cerință implicită a noului mecanism economic.

Preocupările pentru mai buna organizare și conducere nu pot să lipsească nici în activitatea de comerț exterior, astfel că perfecționarea instrumentarului de metode de analiză prin utilizarea curentă a indicatorilor noului mecanism economic nu poate avea decît efective pozitive.

În condițiile cînd întreaga economie națională se orientează către dezvoltarea de tip intensiv, trebuie delimitate și pentru activitatea de comerț exterior zonele de dezvoltare de tip intensiv sau de pierdere.

Sistemul de analiză și reglare pe baza cursului comercial unic, respectiv a cursului comercial mediu pe produse și grupe de produse, își va dovedi pe deplin valențele și în perspectiva preocupărilor de trecere la convertibilitatea monedei naționale, slujind de pe acum în modul cel mai direct obiectivul de întărire a monedei.

dr. Ovidiu RUJAN

Autogestiunea în întreprinderi

CUNOAȘTERE

ȘI

ACȚIUNE

Puncte de vedere

INTR-O EPOCĂ în care criza mondială de energie, de materii prime și materiale devine mai pronunțată, revoluția științifică și tehnică capătă aspecte noi, explozia informațională tinde să domine viața cotidiană și întrebări de tipul „ce forme poate îmbrăca viitorul“ se aud cu o frecvență tot mai ridicată, cunoașterea, în intimitate, a fenomenelor economice se prezintă nu numai ca un obiectiv, dar și ca un risc. Nicăieri altundeva ca în domeniul economiei, perisabilitatea informației — și în consecință, a efectelor ei — nu se dovedește mai acută.

Tocmai în acest cadru, în procesul complex al formulării și realizării deciziilor, crește rolul informației, pentru și de la cei care lucrează nemijlocit în producție, pentru și de la unitățile economice; o expresie — o cauză și deopotrivă o consecință — a acestei dinamici o constituie autogestiunea și autoconducerea unităților, sporirea atribuțiilor acestora în condițiile acțiunii noului mecanism economico-financiar.

Nimic mai adevărat decât aserțiunea că proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție face din fiecare membru al societății un purtător al inițiativei economice, un participant direct la opera activă de conducere a întregii vieți economice a țării, la toate nivelurile. Și, tot atât de adevărat este că numai prin bune intenții, această participare nu se realizează decât în plan teoretic. A fi mai critic, mai exigent față de punctele de vedere emise, sau chiar față de propriile puncte de vedere înseamnă cunoaștere. Pentru că a conduce, înseamnă a cunoaște; proprietarul, producătorul și beneficiarul mijloacelor de producție ale noii societăți nu poate lua parte activă la conducerea și desfășurarea vieții economico-sociale, așa după cum o cere actuala etapă de dezvoltare, fără a cunoaște realitatea, ce trebuie făcut, cum trebuie acționat.

Producătorii, în calitate și de proprietari, trebuie să dobândească în mod obligatoriu — și să-și lărgască mereu — cunoștințele profesionale, dar și din și în toate domeniile. Muncitorul cu un nivel mediu de calificare nu-și poate limita necesitățile de pregătire doar la orizontul strict al producției. O dată cu dezvoltarea forțelor de producție, cerințele cresc, devin tot mai ample și nu întotdeauna cantonează în sfera „procurării mijloacelor de subzistență necesare refacerii forței de muncă“, după cum arăta Marx, deși citindu-l în continuare pe clasic, „numai după ce și-au asigurat cele necesare traiului oamenii se pot ocupa cu știința, politica, literatura, arta și alte activități sociale“. Tocmai pornind de la asemenea cerințe, în zilele noastre preocupările sînt orientate și către descoperirea propriei naturi umane, a punctelor comune cu cei din jurul nostru. Era televiziunii creează lent, dar constant, norme de comportament judicioase, în care problemele individuale și specifice se îmbină organic cu cele de ordin general. Omul devine din ce în ce mai puțin un simplu consumator de informație, metamorfozându-se, într-o măsură crescîndă, într-un subiect animat de necesitatea de a deveni o parte a problemei pe care o tratează informația. La acestea se adaugă atitudinea critică vis-a-vis de informație: este completă sau incompletă, obiectivă sau neobiectivă, încurajatoare sau nu? Răspunsurile apar prin simpla referire la alte informații. Iată, deci, contextul în care sporește cererea de participare pentru cele mai largi părți ale societății.

Edificarea unei „voințe generale“ nu este la îndemna oricărui colectivități. Este adevărat, e mai ușor să se formuleze o

sarcină decât să fie tradusă în viață, pe de o parte. Pe de altă parte, necesitatea de participare poate dezamăgi uneori, ea puțin deveni, cu fără prea mare greutate, un instrument ineficient. Am învățat — și continuăm să învățăm din experiență — că și în acest domeniu nimic nu trebuie considerat ca fiind absolut. Prin cunoaștere, prin abordarea dialectică a fenomenologiei economice, așa după cum ne îndemna secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vom reuși să diversificăm formele și metodele participării oamenilor muncii la actul conducerii, în însăși cadrul larg democratic al societății noastre; tocmai pe acest fond se vădesc utile judecățile critice, se elimină tot ceea ce a fost recunoscut ca greșit.

Însuși secretarul general al partidului, atrăgea atenția asupra unor opțiuni care, în timp, s-au dovedit a fi greșite, realizându-se necesitatea unei mai bune cunoașteri și folosiri a legilor economice. Dar nu oricum. De cea mai mare însemnătate atât pe planul teoriei, cât și pe cel al participării, este distincția dintre acțiunea reală a legii economice și modul de formulare a legii. Între ele nu trebuie făcută nici o confuzie, după cum nu poate fi confundată dialectica obiectivă cu dialectica subiectivă. Într-adevăr, așa cum se arată într-o interesantă lucrare*), în mod firesc formularea științifică a unei legi presupune reflectarea acțiunii reale a legii independentă de voința oamenilor, dar tocmai pentru că legea științifică nu este decât o reflectare esențializată a realității, formularea ei nu poate fi decât aproximativă, deschisă și mereu perfecționabilă. Cu alte cuvinte, formularea legii științifice este dependentă de gradul de surprindere a realității, precizia reflectării mărindu-se odată cu progresul cunoașterii. Istoria generală a științei economice arată că acest lucru este valabil nu numai pentru științele economice și sociale, ci și pentru toate celelalte discipline.

SPRIJINIȚI pe aceste convingeri, putem fi de acord că înțelegerea, analiza și interpretarea fenomenelor, a realității economice, deschide specialiștilor, maselor largi de oameni ai muncii, bazate indiscutabil pe o bogată literatură economică, pe dezbateri largi și fructuoase sînt nu doar necesare, ci și posibile. Neîndoielnic, și pînă în prezent fenomenul economic a stat mereu în atenția oamenilor muncii, în publicațiile românești sînt ample găzduite opiniile specialiștilor, ale tuturor producătorilor de bunuri materiale. Este, acest lucru, firescul unei societăți umaniste. Numai că, în condițiile amintite, complexe și dificile ale prezentului, interpretarea fenomenelor și proceselor economice se vrea — se impune să fie — de natură superioară, calitativ nouă. De ce nu am îmbogăți corespunzător, așa cum ne îndemnă tovarășul Nicolae Ceaușescu, dialogul între noi, economiști, ingineri, cercetători și oameni ai muncii de pe ogoare, din întreprinderi sau instituții de proiectări etc.? De ce n-am fi mai revoluționari cu noi înșine, de ce nu ne-am angaja la formularea și aplicarea unor idei noi, luînd atitudine critică față de propriile păreri? Ținînd seama de însăși perioada de ample restructurări și modificări în care se află întreaga economie mondială — căutările fiind îndreptate spre a găsi acel sistem de a produce, acele tehnologii industriale, agricole etc., prezentînd un consum minim de resurse, de energie, și un maxim randament de productivitate.

Niciodată ca acum complexitatea economicului nu a compromis schematismul, dogmele, interpretările simpliste. Noul mecanism economico-financiar, conceput ca un mod de a gândi și vedea lucrurile ridică și el o sumedenie de probleme care, în timp, își cer rezolvarea. Chiar o decizie cu aparențe riguroase, dar nefundamentată suficient, lasă deschisă porțile unor interpretări nu întotdeauna corespunzătoare, ceea ce poate compromite intențiile cele mai bune. După cum o anume atitudine față de realitate proliferază apariția unor metode depășite. Din necesitate, nicînd ca acum, știința economică n-a fost vreodată chemată în slujba progresului.

Considerăm că autogestiunea economico-financiară, autoconducerea muncitorească reprezintă în prezent, pentru noi, sistemul în măsură să fertilizeze eșaloanele puterii decizionale, să aducă actul de conducere cît mai aproape de necesități. Hotărârile luate de conducerea partidului nostru relevă, o dată mai mult, generoasele resurse de afirmare ale oamenilor muncii; dar, se impune ca aceste resurse să fie scoase în mai mare măsură la suprafață, prin toate căile posibile, în primul rînd cele relevate pe fondul legislației în vigoare.

În condițiile epocii actuale, de planetarism și simultaneitate a informațiilor, gîndirea își propune să soluționeze problemele

*) Mecanismul acțiunii legilor economice în socialism. Studii, Ed. politică, Buc., 1980, p. 11—12.

nu declarativ, ci apelînd la un complex instrumentar științific. la cunoaștere, rigurozitate, interpretări realiste. Autogestiunea este concepută ca practica unei largi și veritabile democrații. Iată, deci, un nou mod de a vedea lucrurile, o invitație spre o hermeneutică descentralizată, văzută și afișată din unghiul de vedere al bazei, ceea ce antrenează, deopotrivă, inițiativa, opinia, munca și răspunderea.

DEFININDU-SE ca exercitarea colectivă a puterii, autogestiunea nu este numai expresia unei aspirații sociale, ci și aceea a condițiilor concrete ale progresului către o putere colectivă. Autogestiunea face să sporească inițiativele și angajarea maselor numai dacă se înlătură schematismul administrativ, tendințele unor unități de a obține avantaje economice nejustificate, respectîndu-se, la toate nivelurile și eșaloanele, interesul social. Nici o forță mediatorie nu dăruie dreptul și libertatea ca autoconducerea, pentru că necesitățile nu pot fi dezlîpate de răspunderi așa după cum drepturile nu pot fi enunțate fără îndatoriri. Autoconducerea socialistă poate fi, în consecință, definită ca o mișcare revoluționară a clasei muncitoare, țărânimii, a intelectualității îndreptată spre transformarea societății.

Recentul program întocmit și aplicat din indicația și cu contribuția personală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind noua revoluție agrară, este în măsură să evedențieze imensele resurse existente și încă nevalorificate deplin, din acest sector de bază al economiei naționale. S-au revăzută tezele agrare enunțate cu ani în urmă, fundamentîndu-se o nouă politică agrară, la alte dimensiuni și de alt randament. Înfăptuirea acestei politici implică o mobilizare deplină a eforturilor, o angajare fermă din partea tuturor celor angrenați în procesul complex, amplu, de dezvoltare a agriculturii românești.

Acțiunea legii dezvoltării planice proporționale, atunci cînd ține seama, în mod obiectiv, de nevoia socială — în structura, volumul și dinamica ei, permite asigurarea unei ierarhizări a satisfacerii nevoilor în concordanță cu țelul fundamental al societății noastre socialiste: ridicarea continuă a bunăstării întregului popor. Dacă însă uneori prevederile elaborate la nivel de centrală, întreprindere, minister nu se întemeiază pe cunoașterea îndeajuns a nevoilor societății, pe studierea cererii pieței interne și externe, pe posibila acțiune a factorilor economici, ele prezintă riscul de a ajunge în dezacord cu realitatea. Este un proces de natură să diminueze însăși eficiența activităților, satisfacerea nevoii de consum a populației.

CIT DE BINE vom reuși să sporim eficiența unei activități este, de la sine înțeles, că se află pe deplin în puterea colectivelor de oameni ai muncii. Ceea ce caracterizează în acest sens și în mod deosebit ultima perioadă, sînt măsurile inițiate de secretarul general al partidului, pe fondul acțiunii noului mecanism economico-financiar, vizînd creșterea gradului de cointeresare materială a producătorilor, din industrie, din agricultură, din întreaga economie. Cele trei categorii fundamentale de stimulente materiale, (cointeresarea generală, de grup și personală) se află într-o indisolubilă unitate și interacțiune. De aici necesitatea de a fi folosite corelat, armonios, pentru că omiterea, subevaluarea sau supraevaluarea uneia sau altele dintre aceste categorii nu poate decît să prejudicieze economia. Cunoașterea și minuirea echilibrată a acestor stimulente contribuie la armonizarea cît mai deplină a intereselor generale, de grup și personale în societatea noastră socialistă.

Există opinii potrivit cărora, în condițiile socialismului, cînd cu toții sîntem și proprietari, producători și beneficiari, a acorda atenție cointeresării materiale înseamnă a minimaliza rolul conștiinței noi, de tip superior celei din orînduirile unde scopul producției este obținerea unei plusvalori cît mai mari. Afta vreme cît repartiția se face, așa după cum arătam, după muncă, veniturile trebuie să crească în mod corespunzător cu rezultatele muncii, ceea ce determină implicit creșterea avuției naționale. Însăși legea economică fundamentală a socialismului — impune satisfacerea necesităților materiale și spirituale mereu crescînde, ale tuturor membrilor societății socialiste. Tocmai în acest spirit, al sporirii bunăstării pe baza progreselor înregistrate în dezvoltarea economiei, al amplificării veniturilor și cîștigurilor pentru cei care lucrează mai bine, au fost elaborate măsurile de creștere a retribuției, de sporire a veniturilor țărânimii. O

muncă mai intensă, în fabrici și uzine, în C.A.P.-uri, pe loturile personale, în institutele de cercetări și proiectări trebuie în mod firesc să aducă veniturii mai ridicate.

În această lumină este necesar să sporească și aprecierea socială a muncii agricole, astfel încît veniturile țărânimii să corespundă muncii depuse, rezultatelor obținute. Noile reglementări în domeniu, sub auspiciile cărora am intrat în cel de-al doilea an al cincinalului, vor transpune mai bine în viață acest lucru. Sistemul autogestiunii, autoconducerii trebuie să prindă viață mai în adîncime în agricultura noastră socialistă. Prin cointeresare trebuie să se creeze o legătură mai strînsă între eficiența cu care sînt gospodărite fondurile de producție și veniturile individuale ale țărănilor gospodari. Astfel s-ar realiza nu numai o dezvoltare puternică, ci și diversificată a fiecărei gospodării. În agricultură, mai mult ca în oricare alte ramuri economice, dependența de factorii naturali se resimte puternic; și din acest motiv la toate nivelele producției trebuie întreprinse măsurile necesare pentru ca toți ceilalți factori de producție să contribuie la sporirea siguranței acesteia.

LĂRGIREA sferei de activitate a unităților agricole înseamnă creșterea posibilității desfășurării unor diverse alte activități ca: exploatarea și prelucrarea unor materii prime aflate la îndemînă, care nu necesită mijloace prea complicate sau forță de muncă de înaltă calificare; construcții, prestări de servicii, comerciale etc. Acest lucru este deja materializat în cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste din agricultura noastră. O extindere a unor astfel de activități ar ajuta la o mai bună folosire a capacităților agricole existente, la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă aflată periodic la dispoziție sau a celei eliberate în urma modernizării producției. Pe această cale se asigură, deopotrivă, premise însemnate pentru satisfacerea diferitelor nevoi ale întreprinderilor sau instituțiilor din imediata apropiere a satelor și, nu în ultimul rînd, pentru împlinirea unor necesități ale populației. În final, se asigură creșterea veniturilor personale ale locuitorilor satelor.

Structura unităților economice agricole este necesar să fie mai mult în concordanță cu dezvoltarea actuală a forțelor de producție. Pe lîngă marile întreprinderi agricole — C.U.A.S.C.-uri puternice, în stare să rezolve sarcini mai ample —, cooperativele de mărime mijlocie sau micile cooperative de producție trebuie să-și mărească gradul de flexibilitate, să fie capabile să se adapteze mai bine, mai eficient cerințelor beneficiarilor, consumatorilor. Asemenea mici cooperative, construite pe modelul unităților de mică industrie ar preveni, totodată, concentrările exagerate de mijloace materiale și bănești în unitățile mamut, mari consumatoare de materii prime și materiale, cu cheltuieli generale ridicate. Prin creșterea atribuțiilor lor, prin realizarea unui mod de conducere suplă, apt să pună mai bine în valoare inițiativa și pricepera din unitățile agricole — în fapt atribute esențiale ale autogestiunii economico-financiare — unitățile economice din agricultură vor contribui mai mult la creșterea puternică a producției, la valorificarea superioară a potențialului lor material și uman.

Un rol important — după cum reiese din hotărîrile de partid și de stat recente — îl vor avea în continuare gospodăriile individuale ale locuitorilor satelor. Avantajele gospodăriilor individuale, dincolo de realizarea autoaprovizionării, decurg și din faptul că, pe lîngă creșterea rapidă a producției, ele permit accentuarea diviziunii sociale a muncii. Producția cerealiară mecanizată revenind, în bună măsură, marilor unități agricole, gospodăriile individuale dobîndesc atribuții — și deci și răspunderi — mai mari în ce privește cultivarea legumelor și a fructelor, precum și creșterea animalelor — ceea ce necesită un volum mare și diversificat de muncă. Punerea în valoare a posibilităților acestor gospodării este menită să contribuie la creșterea livrărilor de produse agricole și ca urmare, la completarea veniturilor țărănilor.

Rod al suflului înnoitor imprimat dezvoltării noastre de gîndire și acțiunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, conceperea și aplicarea noului mecanism economico-financiar, măsurile întreprinse pentru creșterea rolului unor pîrghii și stimulente, se constituie drept premise hotărîtoare ale progresului economico-social al țării; într-o etapă ce are drept obiectiv fundamental o nouă calitate în perimetrul întregii activități.

Vasile BARBU

Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice

Exigențe ale sporirii accentuate a producției de cărbune

ÎN ETAPA ACTUALĂ, mai mult ca oricând, o importanță deosebită se acordă dezvoltării bazei energetice, valorificării ei superioare și raționale, asigurării în viitorul apropiat a independenței energetice a țării noastre. Realizarea integrală a tuturor obiectivelor prevăzute pentru acest an, multe din ele sporite față de cele din 1981 (dublarea rezervelor de țiței în comparație cu extracția anuală programată, iar la gaze naturale, uleiul, lignitul rezervele ce urmează a fi puse în evidență vor trebui să compenseze integral pe cele consumate prin producție), impune mobilizarea inițiativei și energiei creatoare a tuturor factorilor implicați, de la ministere și centrale economice, până la fiecare întreprindere în parte.

Creșterea randamentului utilajelor și instalațiilor complexe

ÎN ANUL 1982 o atenție deosebită se acordă sporirii producției de cărbune, care va trebui să atingă un nivel de cel puțin 44 milioane tone, creșteri însemnate fiind prevăzute la lignitul. La ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 18 martie a.c. a fost subliniată din nou necesitatea sporirii accentuate a producției de cărbune indigen, insistându-se asupra sarcinilor deosebit de importante ce revin industriei miniere pentru acoperirea nevoilor crescînde de cărbune ale termocentralelor și ale industriei metalurgice.

Pentru asigurarea condițiilor de realizare a sarcinilor, încă din anul 1981 Ministerul Minelor, combinatele miniere, au trecut hotărît la aplicarea unor ample programe de măsuri, care să conducă la lichidarea neajunsurilor care mai persistă în desfășurarea activității, la organizarea mai bună a producției, introducerea progresului tehnic, creșterea productivității muncii etc., cu efecte directe asupra nivelului eficienței economice. Principala direcție de acțiune o constituie îmbunătățirea substanțială a condițiilor de utilizare a dotării tehnice din exploatarea miniere.

În ultimii ani s-au depus eforturi însemnate pentru mecanizarea lucrărilor miniere, pentru modernizarea tehnologiilor de deschidere, pregătire și extracție a straturilor de cărbune, unitățile fiind dotate cu utilaje de mare productivitate și complexitate tehnică din producția internă și din import. În prezent, ele dispun de peste 270 combine de înaintare pentru săparea galeriilor miniere și de tot atâtea

combine de abataj, în cea mai mare parte reprezentînd complexe mecanizate, de 30 excavatoare cu rotor pentru carierele de lignit, de un număr însemnat de instalații de haldare, transportoare etc.

Deși s-au făcut eforturi deosebite pentru dotarea întreprinderilor miniere cu utilaje și instalații moderne, de înalt randament, totuși gradul de folosire al acestora lasă încă de dorit. Astfel, la combinele de abataj fondul de timp disponibil de lucru a fost utilizat în 1981 numai circa 82%, iar la combinele de înaintare acest indice a fost și mai scăzut (circa 80%), în condițiile în care aceste realizări se situează sub cele din 1980. Aceeași situație se remarcă și în privința indicilor de utilizare intensivă. Astfel, productivitatea medie orară la combine de înaintare a scăzut de la 2,29 m³ în 1980 la circa 2,0 m³ în 1981, iar în cazul combinelor de abataj de la 36 tone/h la 33 t/h. Nu putem trece cu vederea nici faptul că la excavatoarele cu rotor — utilaje ce valorează în medie 150—200 milioane lei bucata — iar linia tehnologică completă a unui astfel de excavator înglobează 600—800 milioane lei — nu s-a utilizat nici jumătate din timpul disponibil de lucru, în condițiile în care producția pierdută într-o oră de nefuncționare la un singur excavator reprezintă 600—700 tone lignit.

Îmbunătățirea utilizării fondului de timp cu numai 1 la sută la această categorie de utilaje ar asigura, de exemplu, o producție suplimentară de 300—400 mii tone lignit/an.

Pornind tocmai de la această stare de lucruri, în programele de măsuri în sprijinul realizării sarcinilor de plan pe 1982, s-au prevăzut, în primul rînd, modalitățile concrete pentru intensificarea lucrărilor de decopertare și de investiții, urgentarea montării utilajelor tehnologice, utilizarea mai deplină a mijloacelor tehnice din dotare, introducerea de tehnologii de lucru înaintate, în subteran și în cariere întărirea disciplinei în muncă etc. Ca urmare a transpunerii în viață a multora din măsurile preconizate, producția de cărbune a crescut în luna februarie a.c., ceea ce a și permis sporirea livrărilor zilnice către termocentralele electrice de la 65 mii t/zi în trim. IV 1981 la circa 90 mii t/zi în februarie acest an.

Totuși, pe total sector, producția de cărbune net pe primele două luni și jumătate ale anului 1982 s-a situat sub prevederi cu circa 400 mii tone. Rezultatul cel mai nefavorabil și care determină situația sub plan pe ansamblul

extracției de cărbune, este înregistrat de C.M. Rovinari, unde toate unitățile componente (I.M. Rovinari cu 124,6 mii tone, I.M. Roșia-Peșteana cu peste 165 mii tone și I.M. Urdari — circa 93 mii tone) s-au situat sub sarcinile prevăzute. Această situație se datorește, în principala, nepregătirii încă din anul trecut a fronturilor de lucru din cariere cu rezervă activă corespunzătoare planului de producție, neutilizării la capacitatea prevăzută a mijloacelor tehnice din dotare, precum și timpului nefavorabil pe perioade mai lungi (temperaturi foarte scăzute în lunile de iarnă), care a provocat frecvente ruperi ale covoarelor de cauciuc de la transportoarele de mare capacitate.

Aruncînd o privire critică asupra cauzelor care au condus la folosirea incompletă a timpului de lucru, remarcăm ponderea covârșitoare a stăgînrilor și reparațiilor accidentale datorate defecțiunilor mecanice și electrice, fie la excavatorul propriu-zis, fie la rețeaua de transportoare, precum și a opririlor tehnologice neprevăzute. De aici se desprinde în mod firesc, ca primă măsură de îmbunătățire a utilizării liniilor tehnologice în carierele de lignit, necesitatea întăririi echipelor de exploatare și întreținere a acestor utilaje cu cadre de calificare corespunzătoare — formate în cadrul ministerului, combinatului minier sau la locul de muncă — care, prin pregătirea lor, să asigure, conducerea, manevrarea instalațiilor, potrivit condițiilor concrete de lucru și caracteristicilor straturilor de rocă sau de cărbune. Aceeași importanță o are și efectuarea sistematică și corectă a tuturor lucrărilor de întreținere, revizie și reparație, riguros încadrate în grafice de lucru, susținute cu o bază materială corespunzătoare de piese de schimb și materiale, asortate la nevoile curente și depozitate în apropierea locurilor de muncă, pentru evitarea stăgînrilor suplimentare ale utilajelor în așteptarea mijloacelor necesare efectuării reparațiilor. În acest domeniu se impune un sprijin mai substanțial și din partea furnizorilor de piese de schimb (unități al ministerelor constructoare de mașini) și de materiale, îndeosebi covoare de cauciuc pentru transportoare cu bandă și soluții de vulcanizare a covoarelor, la care se înregistrează în mod sistematic restanțe de 15—25% față de cantitățile contractate.

În același timp, este necesar ca și unitățile Ministerului Minelor să depună eforturi sporite pentru creșterea volumului de piese de schimb din fabricația proprie, pentru asimilarea de noi repere necesare sectorului extractiv, acordînd atenție prioritară acelor

piese care sînt deficitare și care se procură pe piețele externe pe devize libere, astfel ca în acest an producția de piese de schimb să crească față de 1980 cu circa 50%, diminuînd totodată efortul valutar cu 50—60%. Paralel cu creșterea volumului de piese de schimb, este absolut necesară concentrarea efortului și spre organizarea mai bună a procesului de recuperare și recondiționare a unor piese, asigurîndu-se astfel un volum suplimentar de piese de schimb cu cheltuieli materiale și de muncă minime.

Pregătirea fronturilor de lucru

CREȘTEREA producției de cărbune și sporirea eficienței activității miniere se află într-o nemijlocită legătură cu îmbunătățirea conducerii și organizării tehnice a lucrărilor. În acest sens, se impune luarea unor măsuri încă din faza de deschidere și pregătire a carierelor și abatajelor pentru executarea tuturor lucrărilor auxiliare (rețele de drenare a apelor pluviale și freatice, căi de acces și de transport, rețele de alimentare cu apă și energie, platforme de lucru etc.); la prima vedere aceste lucrări par mai puțin importante și, pe motivul scurtării termenelor de punere în funcțiune a noilor capacități și al realizării de economii sînt supuse cu multă ușurință unor simplificări, amînări sau soluții provizorii. Aceste „soluții” se răzbuună însă uneori în timpul exploatării, provocînd pierderi incomparabile cu „ciștigul” realizat în faza de execuție.

Sînt destul de frecvente cazurile de împotmolire, blocare în noroi și apă a utilajelor de excavare și transport, întreruperi în alimentarea fronturilor de lucru cu apă și energie electrică sau pneumatică, deteriorări de utilaje, manevre prelungite etc. Acestea, precum și altele, au implicații directe asupra calității cărbunelui extras și livrat consumatorilor. Astfel, datorită conținutului ridicat de rocă în cărbune, termocentralele pierd zilnic importante capacități de producție de energie electrică și termică. Merită să fie arătat că reducerile de putere electrică în termocentralele pe cărbune însumează 700—800 MW, echivalent cu o producție anuală de circa 3 miliarde kWh energie electrică. Este doar un exemplu care ilustrează efectele nedorite pe care organizarea deficitară a producției le transmite, asupra calității materiilor prime, asupra gradului de folosire a utilajelor și instalațiilor și, în final, asupra producției întreprinderilor beneficiare.

Mai mult decît atît, sînt cazuri în care nu se urmărește îndeaproape realizarea unei concordanțe între tipurile de utilaje folosite și condițiile geologico-miniere concrete din fiecare mină (grosimea și înclinarea straturilor, dunitatea rocilor, caracteristici tectonice etc.), ceea ce determină, pe lîngă o reducere a producției posibil de realizat și o diminuare a eficienței economice scontate. Pentru 1982 se prevede ca pe baza corelării mai bune a producției cu tipurile de utilaje în exploatare, indicii de utilizare extensivă și intensivă să crească cu 10—20% față de 1981 la combine, iar la excavatoarele cu rotor utilizarea fondului de timp disponibil să

ajungă în medie la 60% (față de 49% realizat în 1981). La unele excavatoare este necesară chiar creșterea gradului de utilizare în timp și a capacităților orare medii cu peste 50% (în carierele Gîrla, Tismana, Rovinari Est, Lupoaia).

Alături de acestea, se impune și o mai mare operativitate în realizarea la termen și punerea în exploatare a noilor capacități prevăzute pentru acest an, cum sînt cele de huilă de la exploatarea Petrila-Sud și Cîmpul lui Neag din Valea-Jiului, cele din carierele Peșteana, Tismana, Jiț Sud, Roșia de Jiu, Rovinari Est, minele Urdari, Tehomir din bazinul carbonifer Oltenia și Horezu-Vilcea etc, care la un loc trebuie să asigure un spor de producție de 3—4 milioane tone cărbune. În acest scop, se impune accelerarea lucrărilor de deschidere și pregătire în subteran și de descoperire în cariere, astfel ca volumul de rocă excavată în 1982 să depășească descoperita realizată în 1981 cu peste 55%, reprezentînd o cantitate suplimentară de rocă excavată și transportată la haldă de circa 30 milioane mc. Pentru realizarea impresionantului volum de excavații trebuie urgentate lucrările de asamblare a celor 6 noi excavatoare cu rotor, aflate pe platformele de montaj în carierele din Oltenia. Un rol important în această acțiune revine și Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, furnizorul principal, prin urgentarea execuției și livrării subsansamblelor și pieselor restante, încadrarea în graficele de lucrări convenite cu beneficiarul și respectarea ordinii de livrări în concordanță cu ordinea de montaj.

Obiective prioritare, direcții de acțiune

PENTRU creșterea producției de cărbune la nivelul stabilit și recuperarea pînă la sfîrșitul anului a restanțelor înregistrate pe primele 2 luni, ca și pentru accelerarea ritmului de extracție și livrare se are în vedere:

1 Suplimentarea forței de muncă necesare cu peste 11 mii oameni pînă în iunie anul curent. Paralel cu aceasta vor trebui asigurate spațiile de cazare și masă, dotarea cu utilaje corespunzătoare, în special la C.M. Rovinari și Motru, care vor absorbi circa 85% din totalul forței de muncă suplimentare distribuite pentru: completarea formațiilor de lucru existente, asigurîndu-se astfel funcționarea tuturor liniilor tehnologice de excavare și transport a sterilului din descoperită și a lignitului din cariere, în regim de lucru continuu; completarea formațiilor existente și constituirea de noi formații în abataje, la lucrările de deschidere și pregătire și în alte lucrări în subteran.

2 Creșterea gradului de folosire a utilajelor tehnologice prin: ● asigurarea de către întreprinderile miniere a măsurilor necesare pentru creșterea timpului de funcționare a celor din carierele de lignit de la Rovinari și Motru, la 65% din timpul disponibil față de 60% cît este prevăzut în plan (și 47,6% realizat în 1981). Pentru aceasta va trebui să se asigure plasaarea sistematică la toate liniile tehnologice din carierele de lignit a persona-

lului muncitor stabilit prin normati-vele aprobate de ministere, ca și redistribuirea personalului tehnic de coordonare necesar funcționării corespunzătoare a utilajelor în program de lucru continuu; ● amenajarea neîntîrziată și menținerea în condiții bune a drumurilor de acces la utilajele mari și la transportoare, în principal a drumurilor magistrale de la C.M. Rovinari și Motru; ● pregătirea personalului necesar pentru liniile tehnologice care urmează a fi puse în funcțiune în acest an, astfel încît acesta să poată fi repartizat la punctele de lucru de pe utilaje, odată cu începerea marșului pe platformele de montaj sau a efectuării probelor tehnologice la transportoarele de mare capacitate.

3 Îmbunătățirea funcționării transportoarelor cu bandă de mare capacitate prin: sporirea calității covoarelor de cauciuc și livrarea ritmică de către întreprinderile chimice a necesarului de covoare de cauciuc cu inserție textilă și corzi de oțel, de material plastic și soluție de lipit și înlocuirea acelor covoare uzate care nu mai prezintă siguranță în funcționare, asigurarea livrării eșalonate de către ministerele constructoare de mașini, începînd cu trim. II, a circa 30 prese pentru vulcanizarea benzilor de cauciuc de la transportoarele de mare capacitate, pe baza prototipului omologat recent.

4 Executarea reparației utilajelor tehnologice la termenele stabilite prin grafice și remedierea operativă a defecțiunilor accidentale. Pentru aceste operațiuni este necesar ca: ● Centrala industrială de utilaj petrolier și minier să întreprindă măsurile adecvate introducerii imediate în fabricație a pieselor de schimb și subsansamblelor, pe baza comenzilor transmise de către C.M. Rovinari și Motru; ● Ministerul Minelor și C.M. Rovinari și Motru, cu sprijinul C.I.U.P.M. Ploiești, să asigure neîntîrziat realizarea întocmai a programului de activare a complexelor mecanizate de abataj existente în parc, astfel încît în acest an să fie puse în funcțiune 13 complexe de abataj (4 la C.M. Rovinari și 9 la C.M. Motru).

5 Îmbunătățirea calității cărbunelui livrat. Aceasta cere din partea întreprinderilor miniere perfecționarea tehnologiilor de lucru din cariere și subteran, în vederea reducerii conținutului de steril în cărbunele extras și pentru realizarea instalațiilor de sortare-claubare la toate minele. În acest sens trebuie să se asigure construirea și punerea în funcțiune cît mai curînd posibil a celor 4 instalații de presfărîmare a cărbunelui și eliminarea corpurilor străine la carierele din bazinul Gorj, menținerea în stare de funcțiune a concașoarelor de cărbune de pe excavatoarele cu rotor în scopul eliminării supragranulației la cărbunele livrat ca și executarea tuturor lucrărilor de asecare și drenare a apelor în cariere, astfel încît descoperirea și curățirea sterilului de pe acoperișul stratelor de cărbune să se poată desfășura în cele mai bune condițiuni.

H. PINCAS,
Z. CSIK
Gh. DRĂGHICI

LIVRAREA RITMICĂ A MATERIALELOR PE ȘANTIERELE DE CONSTRUCȚII

— Cimentul, o problemă importantă în aprovizionare —

INTRE PROBLEMELE MAJORE care condiționează ritmul de desfășurare a activității pe șantierele de construcții-montaj, se numără și aprovizionarea ritmică — cantitativă, calitativă și la termenele contractuale — cu diferite materii prime și materiale. Orice de bine poate fi organizată activitatea pe un șantier de construcții, dacă aprovizionarea cu un produs sau altul nu este făcută la timp, apar dereglări, deseori cu consecințe negative asupra respectării termenelor de dare în funcțiune, asupra costurilor etc. În nr. 12 al Revistei economice, în articolul intitulat „Noile capacități de producție — în funcțiune la termenele planificate”, sînt arătate concret asemenea cazuri. Sînt relevate, de pildă, consecințele nesosirii pe șantier la termen a cantităților solicitate de ciment și prefabricate. În cele ce urmează prezentăm o analiză în legătură cu aceste aspecte.

Activitatea desfășurată în anul trecut de către unitățile Centralei cimentului evidențiază faptul că, deși pe ansamblu rezultatele sînt superioare față de perioadele anterioare, totuși sarcina de plan nu a fost în întregime realizată. La principalul sortiment — cimentul — planul a fost îndeplinit numai în proporție de 96,9%. Cu toate depășirile înregistrate la celelalte produse (103% la plăci de azbociment, 104,6% la tuburi azbociment, 101% la var etc.), nu s-a putut compensa, cum era și firesc, nerealizarea de 3,1% la ciment. Aceasta a făcut ca, în anul trecut și, în special, în al doilea semestru, să se resimtă o lipsă de ciment pe șantierele de construcții, cu implicații directe asupra derulării normale, ritmice a activității. Cum a fost posibil ca prevederile de plan la producția de ciment să nu fie realizate în întregime, ce s-a întreprins concret pentru recuperarea restanțelor?

Corelarea producției cu cerințele

DIN CAPUL LOCULUI trebuie subliniat că, în special în prima parte a anului trecut, a existat o preocupare mai mare din partea centralei pentru îmbunătățirea calitativă a muncii în cadrul fiecărei întreprinderi. Au fost organizate analize și schimburi de experiență, s-au inițiat și stabilit o serie de măsuri diferențiate, în funcție de condițiile concrete din întreprinderi, și care au vizat în general: consolidarea activității la noile combinate (Hoghiz, Deva, Tașca, cu linii de 3 000 t/zi), reducerea consumurilor de combustibil și energie prin acțiunea cumulată de creștere a productivității muncii pe liniile de preparare uscată a cimentului și experimentarea arderii fracționate și pe cărbuni, îmbunătățirea activității de întreținere și reparații a utilajelor și

liniilor tehnologice prin realizarea unui volum sporit de piese de schimb etc.

Din păcate, o serie de neajunsuri legate direct de munca de zi cu zi a unităților nu au fost înlăturate la vreme, ceea ce s-a repercutat negativ asupra nivelului producției obținute în 1981. Este vorba de neutilizarea la capacitatea disponibilă a agregatelor de bază, de stagnările apărute în procesul de producție datorate căderii accidentale a unor instalații, neaprovizionării ritmice cu materii prime, lipsei de energie în anumite perioade de timp etc. Aceste stări de lucruri au avut o înrăutățire negativă asupra sincronizării în timp a cererii de ciment cu posibilitățile de producție ale întreprinderilor centralei. În special în semestrul II din 1981 s-a constatat că cererea de ciment a devansat cu mult prevederile de plan (situația fiind inversă în lunile de iarnă), ceea ce a dus la neacoperirea integrală a solicitărilor beneficiarilor.

Deși pe șantier activitatea este continuă, totuși cererea de materiale de construcții, inclusiv de ciment, este diferențiată de la o perioadă la alta, în funcție de o multitudine de factori — de la condițiile naturale și pînă la stadiul fizic al lucrărilor la unul sau altul din obiective. Or, cunoașterea acestei evoluții de către unitățile furnizoare de ciment, asigurarea unei concordanțe corespunzătoare, pe etape, între posibilitățile de producție ale acestora și nevoile șantiereilor sînt fundamentale, de ele depinzînd realizarea sortimentelor necesare în cantitățile și la termenul solicitat. Aceasta cu atît mai mult cu cît fiecare întreprindere și colectiv de muncă au răspunderea pentru realizarea producției, gospodărirea rațională a părții din averea socială primită spre administrare și dezvoltare. Încercările ulterioare de remediere a acestei situații nu au putut contracara efectul negativ înregistrat prin necorelarea, încă de la începutul anului de plan, a producției de ciment cu cererea șantiereilor. Aceasta intrucît în contractele perfectate nu s-au prevăzut termene de livrare pe etape, în funcție de solicitările previzibile ale constructorului și ale celorlalți beneficiari, ci doar global pe întregul an.

Pe de altă parte, în unele întreprinderi, s-au mai manifestat serioase carențe în ceea ce privește respectarea disciplinei tehnologice și de producție. Au existat cazuri de funcționare a liniilor de fabricație fără unele dispozitive tehnologice și aparate de măsură și control necesare (întreprinderile Hoghiz și Cîmpulung), s-au înregistrat frecvente defecțiuni mecanice, electrice și de zidărie la unele linii tehnologice și utilaje, ca urmare a neasigurării la vreme a reparațiilor corespunzătoare (întreprinderile Deva, Hoghiz) etc. Toate acestea au determinat, pe lângă degradări ale instalațiilor în funcțiune (virole de cuptor, plăci de răcoritor grătar, zidărie refractară etc.), opriri

nejustificate ale procesului de fabricație, consumuri exagerate de combustibil și energie și diminuarea considerabilă a producției obținute. De altfel, cele mai mari nerealizări la producția de ciment se înregistrează tocmai la aceste întreprinderi: Hoghiz 24%, Deva 14%, Cîmpulung 7,5%, unde s-a acționat cu multă întirziere pentru înlăturarea neajunsurilor. Merită relevat de altfel că, în unitățile respective, în loc de acțiuni continue pentru preîntîmpinarea unor greutăți, pentru stoparea neajunsurilor în derularea producției, se caută „vinovații” din afară, așa zise cauze obiective. Acest mod de gîndire în conducerea unor unități se cere grabnic înlăturat, bunul mers al activității impunînd o conducere suplă, eficientă, a proceselor de fabricație.

Pentru a avea o imagine completă a cauzelor care au condus la nerealizarea producției de ciment planificată trebuie să evidențiem și greutățile întîmpinate de unitățile producătoare de ciment în ceea ce privește asigurarea ritmică și de calitate a materiilor prime, în special a calcarului și argilei, precum și a pieselor de schimb. În anul trecut M.I.C.M. și-a onorat doar 38% din angajamentele asumate prin contracte privind piesele de schimb, rămîneri serioase în urmă înregistrîndu-se la role și inele de rulare pentru mori și cuptoare, ciocane de concasor, axe de ventilatoare, suflante, coroane dințate etc. Pentru anul în curs au fost încheiate din vreme cu diverși beneficiari contracte ferme pentru livrarea unor piese de schimb și subansamble. Totodată, pentru a preîntîmpina repetarea situației din anul trecut, unitățile centralei vor executa prin efort propriu o bună parte din piesele de schimb necesare.

Acțiuni complexe în scopul onorării obligațiilor

SARCINILE mobilizatoare prevăzute pentru 1982 au impus întreprinderilor centralei o reevaluare a posibilităților și rezervelor proprii care să permită lichidarea rapidă a neajunsurilor existente, îndeplinirea integrală și chiar depășirea prevederilor de plan. În acest scop au fost elaborate ample programe de măsuri care au vizat, în special, îmbunătățirea laturilor calitative ale activității, sporirea eficienței economice și a producției la toate sortimentele, în special la ciment. Trebuie să subliniem, în mod deosebit, preocupările pentru creșterea ponderii procesului uscat de elaborare a cimentului pe linii tehnologice de 3 000 t/zi, care va reprezenta în

B. VASILE
C. BĂRNEA

(Continuare în pag. 16)

Noi orientări în creșterea animalelor (I)

CREȘTEREA ANIMALELOR a fost legată întotdeauna de pământ. Din vremuri imemorabile, strămoșii noștri au practicat transhumanta la ovine, oscilând — în funcție de sezon — între „munte“ (vara, pe pășune) și „baltă“ (iarna, la nutrețuri grosiere). Marile cantități de produse secundare de la cereale (paie, iar mai târziu — după introducerea culturii porumbului — și cocenii de porumb) erau transformate în lână, brânză și carne nu prin transportarea lor la mari distanțe, ci prin aducerea oilor (nu cu mijloace de transport costisitoare, ci pe propriile picioare) la locul de producere a acestor furaje. Tot prin valorificarea la locul de producție a pășunilor naturale a fost organizată mai târziu și creșterea taurinelor pentru carne. Creșterea cailor — care au constituit principala forță de tracțiune din agricultură — a mărit gradul de „legare“ a animalului de pământ, deoarece a ușurat deplasarea crescătorului spre zonele furajere sezoniere.

Considerată prin prisma restricțiilor actuale, tradiția țărănimii noastre se dovedește o dată mai mult demnă de a fi adâncită, reinterpretată și pusă în valoare.

Cuvântarea rostită de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 22 ianuarie a.c. a constituit un moment de cotitură în elaborarea conceptelor privind coordonatele de dezvoltare a creșterii animalelor în țara noastră, în concordanță cu tradițiile țaranului român, cu practica mondială, cu necesitățile și posibilitățile agriculturii românești.

Limitele tehnologiilor de tip industrial

CARACTERUL revoluționar al coordonatelor de restructurare a gândirii în organizarea zootehniei din țara noastră este pus în evidență de faptul că ele sînt preconizate într-un moment în care modernizarea agriculturii mondiale a promovat unul din cele mai mari paradoxuri: creșterea animalelor fără asigurarea unei baze furajere proprii, prin crearea de combinate industriale în care furajarea se face numai pe bază de produse primite din afara lor.

Fără îndoială că modelul de producție industrial în creșterea animalelor (îndeosebi porcine și păsări) promovat în țara noastră în ultimii douăzeci de ani, a însemnat un avans tehnic remarcabil în ceea ce privește metodele de creștere, concretizate mai ales în:

— alimentația rațională a animalelor, pe baza unor rații furajere echilibrate, ca rezultat al dezvoltării industriei producătoare de furaje combinate;

— ameliorarea genetică a animalelor prin încrucișări care au dus la crearea unor tipuri și linii de mare randament, cu un coeficient ridicat de conversiune a furajelor, cu o creștere mai rapidă, mai prolifică, producătoare de carne de calitate superioară;

— îmbunătățirea asistentei veterinare, mai ales a celei preventive (care a înlocuit-o pe cea curativă, imposibil de aplicat la efectivul mare de animale concentrat în aceeași unitate), prin îmbunătățiri constructive (aeri-

sire, evacuarea dejecțiilor, profilaxie etc.);

— organizarea creșterii animalelor în partizi mari („pe bandă”), ceea ce a ușurat procesul tehnologic și a contribuit la creșterea eficienței muncii depuse de îngrijitor;

— gestionarea mai eficientă a resurselor de producție, care a dus, de regulă, la un cost de producție mai redus în comparație cu sistemul gospodăresc;

— perfecționarea întregului „lanț alimentar”, inclusiv a întreprinderilor aflate în amonte și în aval de combinatul industrial.

Aceste consecințe pozitive nu numai că nu pot fi însă considerate în totalitate ca satisfăcătoare, dar însuși efectul lor pozitiv a fost limitat de insuficiențele proprii sistemului. În general, se poate spune că greutățile care s-au ivit în generalizarea acestui sistem, datorită piedicilor pe care le pune sporirii mai rapide a producției animale, arată o dată în plus, cât poate fi de dăunător importul de tehnologii care nu sînt în concordanță cu posibilitățile naționale, cu tradiția chiar a țărănimii noastre.

În primul rînd, sistemul industrial de creștere a animalelor se bazează în exclusivitate pe produse cerealiere, suse în prealabil unei prelucrări și înobilării proteice în fabricile de furaje combinate, fapt care a dus concomitent la creșterea consumurilor de furaje concentrate și a investițiilor destinate unei întregi industrii producătoare de furaje combinate, la subaprecierea vechilor sisteme de producere a furajelor. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta la consfătuirea amintită: „chiar acolo unde am avut, în trecut, experiențe bune, s-au părăsit tehnologiile de furaje respective și s-au adoptat sisteme noi care au dus la creșterea consumurilor cu 50 la sută, chiar la dublarea lor. În mod cu totul inadmisibil, în contradicție cu realitățile din țara noastră și cu practica mondială, Ministerul Agriculturii a neglijat pășunile și fînețele, consumul de furaje grosiere, pretinzînd că nu se poate face zootehnie decît cu furaje concentrate”.

Transportul — uneori pe distanțe

mari — al materiei prime (porumb, orz, soia ș.a.) de la locul de producere la locul de prelucrare (fabrica de furaje combinate) și transportul preparatelor la locul de consum, determină cheltuieli mari, care măresc prețul de livrare al furajelor combinate într-o proporție superioară celei în care sînt înobilate furajele primare pentru a le spori puterea nutritivă. De aceea, diminuarea consumurilor de furaje pe unitatea de produs n-a fost însoțită și de o reducere proporțională a costurilor de producție. Mai mult decît atît, transportul de aprovizionare, prelucrarea materiei prime și transportul de desfășurare a furajelor combinate au solicitat însemnate consumuri energetice, fabrica înlocuind în bună măsură energia biologică pe care o degajă orice animal spre a se hrăni.

În al doilea rînd, sistemul de creștere a animalelor „fără pământ” nu numai că a dus la o ruptură artificială între producția vegetală și cea animală în cadrul exploatărilor agricole, dar el s-a dovedit — firește — un sistem mijlociu, identic de la o zonă de producție la alta, pe cînd regula în agricultură este diversitatea, adică adaptarea sistemelor de producție la condițiile și la resursele locale. Cu timpul, uniformitatea a devenit o piedică în calea valorificării diverselor resurse de producție agricolă nu numai din diferite zone, dar chiar și din cadrul uneia și aceleiași zone, limitînd capacitatea de gestiune a organizatorului procesului de producție, care a devenit dependent de aprovizionarea din afară. Gîndirea inventivă și novatoare a fost deseori înlocuită prin platitudinea funcționării, animalul fiind privit ca orice alt mijloc de producție neînsușit. Lipsa de grijă pentru asigurarea unei baze furajere variate, bogate și responsabilizate nu numai că a limitat spiritul de inițiativă, dar a încurajat și lipsa de responsabilitate în muncă, deoarece vinovat de toate neajunsurile a devenit cineva din afara întreprinderii.

În același timp, cu toate măsurile profilactice adoptate, concentrarea unor mari efective de animale într-un spațiu restrîns a mărit considerabil riscurile sanitare. Nu întimplător, pe măsura creșterii nivelului de concentrare a efectivelor de animale în combinatele de tip industrial, în zootehnia noastră se constată o creștere a procentului de mortalități: măsurile curative, care pot avea efecte pozitive în cazul unei dimensionări optime a efectivelor de animale, devin fără efect la concentrări de zeci de mii sau chiar sute de mii de capete. De aceea, pe bună dreptate, în ultimii ani s-a trecut la construirea de „filiale” sau „ferme satelit” ale marilor combinate, răspîndite pe o rază de zeci de kilometri, ceea ce permite, în ace-

lași timp să se organizeze un sistem rațional de aprovizionare cu furaje.

Cu timpul, marile combinate (mai ales de porcine, dar și de păsări) au devenit o sursă de poluare a mediului înconjurător, fapt care contravine însăși naturii agriculturii. Evacuarea dejecțiilor (dintre care unele, cum sînt cele de la porcine, nu pot fi folosite imediat ca îngrășămînt natural) a devenit nu numai o complicată problemă de ordin tehnic, ci și o problemă cu serioase implicații social-economice pentru mediul înconjurător și pentru populația din jur.

Din punct de vedere economic, sistemul de creștere a animalelor „fără pămînt” se dovedește fragil sub mai multe aspecte.

În primul rînd, el este un sistem de creștere bazat pe substituirea forței de muncă prin mari investiții. Un loc de muncă (apreciat prin investiția necesară pentru suprafața construită și amenajată pe care își desfășoară activitatea de îngrijitor) se ridică la mii de lei. Nu întîmplător el a fost implementat și extins în zootehnia unei țări (S.U.A., de unde a fost „importat” de țările europene) în care factorul limitativ al procesului de producție este nu capitalul, ci forța de muncă. Or, în agricultura noastră există încă mari resurse de forță de muncă nefolosite (inclusiv în gospodăria personală), care își puteau găsi o valorificare superioară prin dezvoltarea mai puternică a creșterii animalelor, pe baze tradiționale. Sistemele industriale au limitat posibilitățile de migrație internă a forței de muncă din agricultură (dinspre producția vegetală spre cea animală), precum și folosirea mai completă a forței de muncă ocupate deja în zootehnie.

Investițiile mari au fost necesitate și de crearea unor condiții artificiale de trai pentru animale (mai ales pentru păsări sau vaci de lapte): iluminat tot timpul zilei, ventilație continuă, încălzit etc., toate acestea solicitînd însemnate consumuri energetice și slăbind rezistența organismului animal la diferite boli sau la un simplu curent, care au pricinuit de multe ori pagube însemnate prin mortalități.

În sfîrșit, într-o perioadă în care pe piața mondială crește cererea de cereale pentru alimentație (România putînd și trebuind să redevină o mare exportatoare de cereale), iar prețul acestora și al soiei este în continuă ascensiune, dependența creșterii animalelor în exclusivitate de binomul „cereale-soia” ar face simțită in-

fluența fluctuațiilor de preț de pe piața mondială asupra cheltuielilor de producție și, deci, a costurilor de producție din zootehnie.

Reconsiderarea critică a sistemelor industriale

DE ACEEA, în majoritatea țărilor occidentale, în care procesul de creștere industrială („fără pămînt”) a animalelor a atins un stadiu prea înaintat, are loc o **reconsiderare critică** a sistemelor de furajare și a gradului de concentrare a efectivelor de animale în aceeași întreprindere. Ambele măsuri sînt generate de grija de a nu favoriza ruptura „pămînt-animal”, care pune în pericol valorificarea resurselor furajere la nivelul fiecărei întreprinderi agricole și determină un consum exagerat de cereale în creșterea animalelor prin deturnarea lor din alimentația umană, precum și de cea de a micșora riscul provocat de boli și de alți factori genetici și de mediu sau cel de poluare a mediului înconjurător.

În acest context se înscrie recentul „război al maniocului”, provocat de importul de manioc ieftin (în principal din Thailanda) de către unele țări membre ale Comunității Economice Europene, mari crescătoare de animale, care concurează cerealele furajere scumpe obținute în cadrul Pieței Comune. Considerentele de eficiență economică, precum și cele care decurg din necesitatea imperioasă de folosire mai rațională a resurselor cerealiere ale omenirii (în primul rînd în alimentația umană) acționează în favoarea maniocului (produs bogat în amidon), al cărui import pentru furajarea porcilor a crescut spectaculos în ultimii ani.

Mult mai semnificative sînt „politicile structurilor” promovate de statele occidentale în domeniul creșterii animalelor, prin adoptarea unor măsuri economice și chiar administrative drastice, prin care limitează concentrarea efectivelor de animale la nivelul de întreprindere.

În Austria, este nevoie de o autorizație specială pentru a organiza o crescătorie intensivă cu un efectiv mai mare de 400 de porci la îngrășat sau de 60 de scroafe de reproducție; de asemenea, se cere o autorizație specială pentru marile crescătorii de viței la îngrășat, de pui de frigare și de găini ouătoare.

În Elveția, pentru a spori ponde-

rea în producția animală a fermelor zootehnice care utilizează propriile lor resurse furajere, în ianuarie 1980 au intrat în vigoare noi reglementări care limitează numărul de animale și de păsări pe exploatație. După o perioadă de tranziție de 12 ani, fermierii care depășesc numărul de animale stabilit vor trebui să obțină o autorizație specială sau să plătească o taxă suplimentară. Totodată, pentru folosirea mai intensivă în scopuri furajere a terenurilor în pantă, au fost introduse prime pentru utilizarea agricolă a acestor terenuri: 200 de franci la hectar dacă terenul este folosit pentru producerea de fîn și 70 de franci dacă este utilizat ca pășune (inclusiv pentru terenurile utilizate prin transhumanță!).

În Finlanda, marile ferme zootehnice plătesc taxe speciale; din 1978 n-a mai fost acordată nici o autorizație pentru organizarea de crescătorii de peste 500 de porci sau 4 000 de găini ouătoare, iar pentru organizarea unei crescătorii de peste 30 de vaci de lapte este necesară o autorizație specială. Crescătoriilor avicole cu o capacitate de peste 20 000 de pui de o zi le-au fost impuse restricții în sensul ca numărul de pui să nu depășească un anumit procent din anii anteriori.

În Olanda, o lege adoptată în 1981 reglementează numărul marilor crescătorii intensive de animale dirijate de fermieri a căror activitate principală se situează în afara agriculturii.

În Suedia, politica agricolă caută actualmente să limiteze proliferarea marilor crescătorii de animale; din 1979, producătorii de ouă, posesorii a peste 1 000 de găini ouătoare pe an, plătesc taxe de producție după un tarif progresiv (taxa atinge nivel maxim la efectivul de 50 000 de găini ouătoare), iar la sfîrșitul anului 1980 s-a introdus o restricție corespunzătoare producătorilor de carne de porc (printr-o majorare a prețurilor plătite exploatanților care cresc mai puțin de 2 500 de porci pe an).

Desigur că nu se pune problema prelucrării mecanice a unor asemenea măsuri, mai ales că proprietatea socialistă deschide noi perspective dimensiunii optime a întreprinderii, concentrării efectivelor de animale. Interesantă și utilă poate fi însă luarea în considerație a tendinței și reconsiderare critică a sistemelor de creștere a animalelor, care se manifestă nu numai în teorie, ci și în practica internațională.

prof. dr. Oprea P ARPALA

Livrarea ritmică a materialelor

(Urmare din pag. 14)

1982 76% din total producție față de 71% în anul trecut. Extinderea procedurii uscat și renunțarea treptată la procedeul umed va asigura un spor însemnat al producției și eficienței economice în industria cimentului, reducerea cu 40% a consumului de combustibil, paralel cu creșterea gradului de fiabilitate și a randamentelor în exploatare. Concomitent cu aceasta, un accent deosebit se va pune pe **sporirea producției de cimenturi speciale** (P 40—P 45) la Hoghiz, Deva și Aleșd, ceea ce va permite satisfacerea în con-

diții de calitate superioară a cerințelor beneficiarilor interni și externi.

Alături de aceste două direcții fundamentale, în programul prioritar de măsuri sînt prevăzute și alte acțiuni care se referă, cu precădere, la:

- **consolidarea în continuare a activității combinatelor Hoghiz, Deva și Tașca**, pe linia ridicării în permanență a performanțelor acestor unități prin îmbunătățirea funcționării utilajelor și creșterea gradului de fiabilitate a liniilor tehnologice;

- **reducerea consumurilor energetice** prin funcționarea optimă a agregatelor și, în primul rînd, creșterea gradului de funcționare paralelă a morilor de făină cu cuptoarele de clincher la li-

nile de 800 t/zi și 3 000 t/zi și sporirea indicilor intensivi la morile de ciment:

- **intensificarea lucrărilor de construcții** la șantierul fabricilor noi Aleșd II și Medgidia II, în vederea devansării cu cel puțin 2 luni a termenelor de punere în funcțiune prevăzute pentru acest an;

- **îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale** prin asigurarea la timp și în cantitățile solicitate a materiilor prime (argilă, calcar etc.) și a pieselor de schimb necesare.

Desigur, aplicarea fermă și concretă a întregului program de măsuri stabilit, studiarea și aprofundarea aspectelor care mai apar pe parcursul derulării activității de producție vor contribui la realizarea, în bune condiții și cu eficiență sporită a tuturor prevederilor din planul pe acest an, onorarea integrală a obligațiilor contractuale.

Dimensiuni ale procesului de constituire a comunităților urbane

DACĂ ar fi să utilizăm limbajul metaforei, am putea spune cu îndreptățire că sufletul județului Gorj îl reprezintă cărbunele. Exploatarea cunoscută de sute de ani, laolaltă cu cele puse în evidență și valorificate în ultima vreme, alcătuiesc o rețea a cărbunelui, substanță energetică deosebit de valoroasă, aptă să contribuie, în mare măsură, la acoperirea cerințelor de energie ale economiei românești. Tocmai datorită acestor importante disponibilități de resurse energetice, în bazinele carbonifere ale județului au fost realizate ample programe de investiții, concretizate în importante obiective industriale și social-edilitare, în tehnologii și utilaje de înaltă performanță.

Bazinul Rovinari reprezintă un astfel de obiectiv complex care, cu deosebire în ultimul cincinal, a cunoscut o puternică dezvoltare. Iar în lumina importantelor sarcini de plan, procesul de dezvoltare industrială, economică și socială în acest spațiu geografic va continua, se va amplifica. Ceea ce oferă însă o notă particulară acestui proces este faptul că, spre deosebire de alte activități industriale care pot fi amplasate, de regulă, pe lângă localități deja constituite, în cazul exploatarea miniere de mari proporții apare necesară crearea unei infrastructuri complexe în preajma zăcămintului propriu-zis. Acest proces se vedește și în cazul platformei miniere de la Rovinari. Asigurarea, în concordanță cu nivelurile planificate ale producției de cărbune, a forței de muncă, a dat naștere proiectului, care astăzi, din punct de vedere constructiv, se află într-un stadiu avansat — proiectul construirii orașului Rovinari, oraș conceput să găzduiască, cel puțin într-o primă etapă, circa 4000—4500 de familii ce urmează a se stabili în acest perimetru.

Din punct de vedere edilitar orașul este, practic, realizat. Cum se va realiza însă popularea acestei localități și cum va deveni ea, în scurt timp, o comunitate stabilă și echilibrată — condiție absolut necesară pentru îndeplinirea funcțiilor sale economice — și nu un loc de tranziție? În ce măsură converg, se verifică gândirile proiectantului în raport cu aspirațiile și mentalitățile populației? Iată expuse succint problemele care au stat la baza unei cercetări complexe — economice, antropologice, sociologice, psihologice, medicale etc. — desfășurată de cercetători din cadrul

Laboratorului de antropologie al Institutului „Victor Baboș” *) și cu sprijinul organelor locale de partid și de stat — cercetare menită să contribuie la edificarea centrelor industriale-agrare Motru și Rovinari, în spiritul Decretelor Consiliului de Stat**).

PROBLEMA centrală a investigației a fost aceea de a evidenția modalitățile cele mai eficiente prin care se poate constitui, în orașul Rovinari, o comunitate umană viabilă, ținându-se seama că formarea unui oraș tradițional se realizează urmînd o serie de legități specifice și în intervale relativ mari de timp — uneori de ordinul a zeci și sute de ani. Pentru a se putea realiza unele prognoze asupra structurii și caracteristicilor populației ce va locui în noul oraș, a fost supusă investigației populația care locuiește actualmente în perimetrul orașului, în ceea ce poartă numele de „colonia Roșia”, și care numără circa 2500 de persoane, urmărindu-se, totodată, și evidențierea unor mișcări de populație într-un spațiu geografic mai larg, la nivelul bazinului Rovinari și chiar la nivel de județ. Prin utilizarea unor tehnici complexe — anchete de opinie, bugete de familie, dări de seamă statistice, teste psihologice și medicale — a fost determinată structura socio-profesională a populației respective, au fost precizate caracteristicile sale, din punct de vedere al zonei de proveniență. S-a constatat că, forța de muncă a platformei era asigurată în proporție de 80% din județul Gorj și 20% din alte județe ale țării, în general limitrofe, în timp ce la nivelul „coloniei Roșia” proporția amintită este de 59% și, respectiv, 41%. S-a vădit, totodată, că populația cuprinsă în eșantion prezintă un nivel ridicat al fluctuației efective — circa o pătrime din personalul platformei își schimbă anual locul de muncă, precum și un nivel relativ ridicat al fluctuației potențiale. Dacă se ține seama de nivelul constant al fluctuației și de cifrele de plan pentru 1985, în viitorii patru ani — concluzionează autorii studiului — va trebui să se efectueze angajarea pe platforma Rovinari a circa 8500 de persoane, în marea majoritate provenind din alte județe. Această populație va reprezenta, în condițiile amintite, și principala masă de locuitori ai orașului.

Asigurarea unui nivel mai înalt de stabilitate a populației — element indispensabil bunei funcționări a activității întreprinderilor combinatului — trebuie să urmărească elementele capabile să confere locuitorilor viitorului oraș coeziunea necesară, să întărească sentimentul de apartenență la comunitatea respectivă. Pentru a afla care sînt căile ce pot conduce spre acest obiectiv, cercetarea a pus în evidență două planuri distincte, care se întrepătrund. Astfel, la nivelul mentalităților populației existente, a modelelor socio-culturale, locuitorii din Roșia se află în faza de tranziție de la sat la oraș, de la rural la urban. Tocmai de aceea, opțiunile lor pentru modele de viață și aspirații de factură rurală sau urbană au un caracter necristalizat, în mod frecvent constataindu-se existența simultană a valorilor specifice vieții în oraș alături de cele ale mediului rural. În acest sens, cercetarea a pus în lumină faptul că un procent ridicat din populație și-a exprimat opțiunea pentru a locui în case de tip rural, și că această tendință crește proporțional cu

vechimea locuirii în blocuri. Apare astfel, opinează autorii, ca deosebit de trainică imaginea gospodăriei de tip rural cu funcționalitatea sa economică și socială specifică.

În virtutea acestor constatări s-a vădit că există o anumită disfuncționalitate între modul cum a fost construit și realizat orașul — ca un ansamblu de locuințe format din blocuri de patru etaje, — și aspirațiile viitorilor locuitori. Necesitatea ca orașul Rovinari să fi fost conceput nu numai ca o localitate de rezidență, ci și ca un oraș cu funcțiuni economice complexe, și în primul rînd agricole decurge logic din cerința utilizării productive a fiecărui metru pătrat de pămînt, inclusiv în orașe; din modul de viață și tipul de gospodărie cu care a fost obișnuită majoritatea locuitorilor; din structura demografică a familiilor în care este de prevăzut și existența unor persoane vîrstnice, o pondere însemnată revenind femeilor; în sfîrșit, într-un plan mai larg, din cerința de a asigura un echilibru în ce privește resursele agricole — deosebit de importante, în lumina legilor privind autoaprovizionarea județelor cu resurse agroalimentare. — în condițiile în care exploatarea cărbunelui conduce inevitabil la diminuarea suprafeței agricole în microzona Rovinari.

Un al doilea plan în care a fost urmărită constituirea comunității Rovinari este cel psihosociologic și cultural. Investigațiile desfășurate cu ajutorul instrumentarului psihosociologic au evidențiat necesitatea întăririi gradului de participare la viața colectivă, creșterea atașamentului față de colectivitate. Se pune problema de a crea acei factori capabili să conducă, într-o perioadă de timp care este de dorit să fie cît mai scurtă, la omogenizarea spirituală a unei populații extrem de diverse, cu niveluri culturale deosebite, cu aspirații felurite, adesea necristalizate. Acești factori, concluzionează autorii studiului, sînt de natură culturală, psihologică, sociologică. Cercetările, dar în aceeași măsură și observațiile pe plan local, au evidențiat importanța unor elemente aparent minore dar cu efecte deosebit de mari în planul asigurării echilibrului social al viitorului oraș: necesitatea adaptării instituțiilor culturale la structura de viață și registrul de aspirații al populației, crearea unor forme participative la viața obștească, realizarea unor baze sportive (care pot fi amenajate cu resurse locale) și chiar adoptarea oficială a unei anumite denumiri a orașului, sau crearea condițiilor pentru desfășurarea unor evenimente familiale de tradiție etc. sînt doar cîteva dintre elementele vizate.

Deși concluziile care s-au desprins pe parcursul cercetării au inevitabil un caracter parțial, acest studiu de caz evidențiază importanța integrării, cu funcții practice însemnate a cercetării sociologice în toate activitățile cu caracter edilitar și urbanistic, cu atît mai mult cu cît centrul industrial-agrar ce ia naștere la Rovinari reprezintă un autentic experiment social, soluțiile preconizate urmînd a fi integrate în concepția de realizare a unor unități economice și teritorial-administrative similare.

Cristian POPESCU

*) „Nivole și forme de adaptare la viața urbană în zona Rovinari”. Cercetare realizată de prof. dr. doc. V. Săbleanu, V. Mihăilescu, V. Nicolau, M. Stahovschi, A. Alceu, R. Gagheș, M. Vlădescu, L. Marcus.

**) Decrete ale Consiliului de Stat privind înființarea centrelor industriale-agrare Motru și Rovinari. Scînteia, 18 dec. 1981.

Implicarea compartimentelor de organizare în buna gestiune și valorificare a resurselor întreprinderilor

Prin definiție, orice activitate — considerată ca un proces continuu, orice acțiune — element dinamic menit să modifice unul sau altul dintre parametrii activității sau să rezolve într-un interval delimitat o problemă circumscrisă acesteia, implică organizare. Încă în formularea dată, prin legea din 1978, atribuțiilor întreprinderii în ce privește organizarea conducerii, producției și a muncii s-a introdus o deschidere spre ceea ce practica unităților economice impune cu acuitate crescândă: o paletă tot mai largă, tot mai diversificată a domeniilor în care compartimentul de organizare trebuie să-și aplece implicare fie directă, cu responsabilitate, fie ca participant de specialitate în colaborarea interdisciplinară cu alte compartimente de muncă.

Pe măsură ce exigențele caracteristice și conexiunile funcționale ale noului mecanism economico-financiar sînt mai profund identificate și mai insistente aduse în fruntea listei priorităților, cresc și solicitările cărora organizarea trebuie să le facă față. Se constată că ea nu mai poate fi omisă decît cu sacrificii deliberate pe planul eficienței, cînd e vorba de elaborarea, fundamentarea și execuția planului, de modernizarea produselor și tehnologiilor, de creșterea indicilor de utilizare a fondurilor fixe, de gestiunea resurselor materiale și energetice, de calitatea produselor și serviciilor, de perfecționarea pregătirii personalului muncitor, de relațiile cu exteriorul; în mod corespunzător, aprecierea activității de organizare nu se mai poate face în raport doar cu nivelul productivității muncii, aportul ei se cere cîntărit (distinct sau implicit) în modul de realizare a producției fizice și de îndeplinire a obligațiilor contractuale, în cuantumul cheltuielilor de orice natură, al producției nete, al beneficiilor.

În cercurile specialiștilor din cercetarea de profil și ale practicienilor se vorbește tot mai insistente despre necesitatea unui sistem de indicatori care să caracterizeze „starea de organizare” a întreprinderii, ca element în determinarea sarcinilor de plan și în orientarea dezvoltării. Probabil că începutul ar trebui făcut printr-o redefinire a statutului compartimentului de organizare; prin redimensionarea și redistribuirea cîmpului său de intervenție; prin introducerea unor responsabilități complementare care, într-o structură mai elastică, să descurajeze retransarea închistată și sterilă în spatele fișei postului, să mute accentul de pe rutină pe idei, să stimuleze neastîmpărul iscoditor al participării, să facă din acest compartiment un polarizator al forțelor colectivului spre înscrierea în comandamentele etapei, spre cele ce se profilează în perspectivă. Dar acest început nu va putea fi lansat cu șanse reale de înscriere pe orbita reușitei, fără a asigura în proporții semnificative „faza zero”: continuarea și intensificarea pregătirii organizatorului (și utilizarea lui ca atare), ca profesie distinctă, cu bagajul necesar de cunoștințe tehnice și economice, dar mai cu seamă cu un orizont cuprinzător și cu o bună stăpînire a metodelor specifice domeniului (unele atît de flexibile, încît servesc în situații din cele mai diferite).

Luări de poziție în legătură cu „organizarea organizării” au fost frecvent găzduite în paginile acestei rubrici *. Le adăugăm, astăzi, informații culese de la 19 cabinete județene și muni-

cipale de organizare și opinii exprimate de unii dintre directorii acestora.

Medii și extreme, aparente și substraturi

CITĂM la întimplare, din bilanțul pe 1981 al compartimentelor de organizare ale unităților economice din diferite județe:

- **Bihor**: în 38 de întreprinderi au fost elaborate 237 de studii și proiecte și au fost aplicate 206, cu eficiență estimată la nivelul unui an de 105,5 milioane de lei spor la producția globală — respectiv 15,9 milioane la cea netă, creșterea beneficiilor cu 16,1 milioane, reducerea necesarului de personal muncitor cu 976 lucrători.

- **Iași**: 248 de studii realizate și aplicate potrivit programei proprii ale compartimentelor O.P.M. vor aduce, anul acesta, o producție suplimentară de 37 milioane de lei, reduceri în valoare de 18 milioane ale consumurilor de materii prime și materiale, o economie relativă de 1 632 persoane.

- **Vilcea**: din 176 studii elaborate, 129 au fost implementate pînă la sfîrșitul anului, efectul cumulat rezultat din antecalcul fiind de 35 milioane lei în plus la producția marfă, 7,3 milioane la beneficii, 34,7 milioane lei în minus la cheltuielile de producție, redistribuirea în munci productive a 548 de lucrători din personalul auxiliar și de deservire.

- **Olt**: în 22 de unități economice au fost elaborate în total 228 de studii și proiecte de organizare, a căror contribuție la creșterea productivității muncii rezultă dintr-o economie relativă din 1 132 persoane.

Fără îndoială, cînd operezi cu cifre globale îți asumi conștient riscul unei imagini oarecum deformate prin eludarea tocmai a detaliilor ce dau substanță fenomenului studiat. În cazul de față: 1) județele — chiar și cele cîteva menționate — nu se situează toate pe același plan al potențialului economic și al structurii acestuia (judecate fie măcar sub raportul numărului și profilului întreprinderilor); 2) chiar în cadrul fiecărui județ, unitățile economice se diferențiază între ele după natura și volumul activității, după complexitatea și dificultatea problemelor pe care le au de rezolvat într-o anumită perioadă, după experiența colectivă și capacitatea individuală a cadrelor; 3) eficiența prevăzută — și cu atît mai mult cea reală, de postcalcul — a unui studiu nu este neapărat și cea mai mare posibilă în condițiile date, cel mai adesea neexistînd termeni de comparație (fie o problemă similară, pînă la amănunt, divers rezolvată; fie mai multe variante ale unghiurilor de vedere și ale soluțiilor — mod de abordare strict necesar, dar de regulă eludat sub presiunea crizei de timp ori sub depresiunea comodității) și nici măcar un barem orientativ al raportului efort/efect.

Argeșul are, numai în industria republicană, 30 de întreprinderi. Dar din cele circa 300 de studii elaborate anul trecut în întreaga economie a județului, 54% se concentrează doar la 5 unități, între care și cele mai mari (întreprinderea de autoturisme — 53, Combinatul petrochimic — 52), dar numai cîteva din cele mijlocii (întreprinderea de motoare electrice — 25, Combinatul de articole tehnice din cauciuc — 16, „Electroargeș” — 16). În rest — flori rare, roade sărace. În numeroase județe preocupările de perfecționare a organizării se regăsesc cu precădere în cîteva sectoare ale industriei (construcții de mașini, textile-confecții, prelucrarea lemnului) și sînt cu totul neînsemnate în unitățile din construcții, agricultură, transporturi, comerț-servicii, ramuri în general deficitare sub raportul folosirii raționale a forței de muncă (semn, oare, că și la nivelul con-

* Pledoarie pentru o „cultură organizatorică” (T. Pinteș, A. Boer), nr. 1/1980; Un amplu domeniu de intervenție (I. Dumbravă), nr. 1/1980; Redefinirea funcției și a principalelor ei componente (A. Cristea), nr. 4/1980; Valențele organizării în producția modernă (I. Anghelina), nr. 17/1980; Personalul de specialitate — un potențial spirit de creativitate adaptabilitate și eficiență (E. Hancă), nr. 3/1981; Problematika organizării și conducerii în pregătirea noilor cadre (N. Tămplaru), nr. 42/1981; Perfecționarea organizării și conducerii întreprinderii — sursă de eficiență (I.B. Poneșcu), nr. 45, 46, 47/1981; Organizarea organizării (A. Cristea), nr. 9/1982.

cerii lor problema este alături de centrul atenției?). Industria județului Arad a realizat în 1981, pe seama măsurilor de perfecționare a organizării producției și muncii, 26,8% din sporul de productivitate. Prea puțin față de prevederi — considerat global; dar coborînd, în partea inferioară a ecarterului de la medie, pînă la 11%. Cum să apreciem situația de la întreprinderea de vagoane, cu numai 20,4 procente? Principala intervenție asupra productivității — cu o pondere de 52% — s-a operat aici pe deasupra rezervelor interne: prin schimbarea structurii producției, prin extinderea cooperării cu alte unități. Tot prin astfel de căi (care solicită, într-adevăr eforturi — dar nu de creație și de organizare) a obținut întreprinderea „Tricoul roșu” 45% din expresia valorică a creșterii de productivitate, ceea ce a stimulat-o ca în fundamentarea sarcinii pe 1982 să avanseze un incredibil 77%! Dacă vom trece asupra planificării chestiunea rodniciei muncii, poate că va apare un ciștig la cifrele raportate, dar nu și în valorificarea potențialului, nu și pentru societate, nu și pentru venitul național.

Planurile tematice de studii — o formalitate ?

INSISTĂM asupra laturii de concepție a activității de organizare, pentru că greutatea ei specifică în încărcarea compartimentelor O.P.M. trebuie să crească pe măsură ce alte componente ale acesteia intră, firesc, pe făgașul unor operații de rutină (continue sau periodice) ori sînt asistate de mijloace moderne care le reduc consumul de timp (pînă și normarea muncii începe să beneficieze de avantajele calculului automat).

Planurile tematice de studii ale compartimentelor de organizare reprezintă instrumentul de ordonare, orientare și programare în timp a preocupărilor de concepție. Ele trebuie să fie inspirate din diagnosticul realității întreprinderii, din întuirea schimbărilor pe care ea le va cunoaște (pentru a veni în întîmpinarea lor), calîndu-le pe necesitățile cele mai stringente rezultate din pregătirea, fundamentarea și execuția planului de dezvoltare economico-socială al unității respective. Implicit deci, se cere ca ele să fie gîndite împreună cu alte compartimente, cu secțiile de producție, să se coreleze cu prevederile referitoare la creșterea productivității muncii și cu alte capitole din programul unitar de măsuri al întreprinderii, să se înscrie în obiectivele unei problematici-cadru date de organul de conducere colectivă, să fie avizate și controlate de acesta.

Așa se și întîmplă în numeroase cazuri. Totuși, după cum apreciază unele cabinete de organizare, o astfel de practică rațională este încă departe de a fi generalizată. În Prahova, la unități de talie mai modestă (Uzina de produse pentru construcții „Dacia” Ploiești, întreprinderea de în Ploiești, Filatura de lînă Mizil), dar și la unele cu pondere în economia județului (Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească), planurile tematice din anul trecut nu au abordat studii care să rezolve problemele majore. La întreprinderea de tricotate și la filatura din Focșani, aceste planuri au fost întocmite superficial și nici jumătate din ele nu au fost finalizate. Un număr neînsemnat de teme — parte din ele neavînd nici contingențe cu organizarea — au figurat în programele unor unități bucureștene ca „Stela”, întreprinderea de ventilatoare „Timpuri Noi”, „Flamura Roșie”, „Tehnică nouă”, „Borangiul”, „Semănătoarea” ș.a.

● „În multe unități planurile de studii ale O.P.M. sînt formale și cuprind un număr redus de teme spre rezolvare. Nu se elaborează tematice de analize, astfel că propunerile de măsuri nu au o fundamentare temeinică, ele fiind făcute pe baza experienței unor cadre de conducere.” (Profiriu Ștefănescu, directorul Cabinetului județean Mehedinți) ● „Se desprinde o lipsă de exigență în privința unei programări riguroase a desfășurării lucrărilor pe faze îndeosebi în perioada de implementare, de stabilire a obiectivelor de lucru, care să poată asigura o bună urmărire și raportare a realizării lucrării în diferitele ei studii, în vederea obținerii eficienței prezumate.” (Dumitru Ionescu, directorul Cabinetului municipal București) ● „În domeniul elaborării și aplicării planurilor trebuie făcut mai mult, în sensul stabilirii termenelor de analiză și soluționare, a responsabilităților și termenelor de aplicare în producție, pentru obținerea unei eficiențe economice sporite.” (Ion Manea, directorul Cabinetului județean Olt).

Este cel puțin neplăcut ca organizatorii să nu-și organizeze, dacă nu științific, cel puțin ordonat propria muncă. De bună seamă, în unele cazuri situația este imputabilă calității cadrelor, sub aspectul nu numai al pregătirii, experienței și talentului, ci și al capacității (și voinței) de implicare — și nu totdeauna posibilitățile de selecție pe plan local oferă alternative garantate mai bune. Dar să nu trecem cu vederea și alți factori.

● „În multe unități din județ, de problemele de organizare se ocupă un număr insuficient de persoane și care nu au absolvit cursuri de specializare în domeniu.” (Cabinetul județean

Corj) ● „Cu excepția întreprinderilor din ramura construcției de mașini, numărul personalului din compartimentele de organizare este redus, iar ca pregătire profesională, uneori nu include cele mai corespunzătoare cadre, care să poată rezolva în totalitate multiplele probleme legate de îmbunătățirea continuă a organizării producției și a muncii.” (I. Manea) ● „Prin raționalizarea aparatului funcțional s-a menținut în aceste compartimente numărul de persoane strict necesar pentru lucrările de normare și de protecția muncii; pentru activitatea de concepție nu rămîn nici timp, nici personal. S-a ajuns în unele situații la renunțarea la preocupările pentru îmbunătățirea organizării pe bază de proiecte și studii, cu implicații negative în sporirea eficienței economice.” (Nicolae Tâmplaru, directorul Cabinetului județean Timiș) ● „În general activitatea de organizare este lăsată în responsabilitatea unei singure persoane, de obicei șeful de compartiment.” (Mihai Mitu, directorul Cabinetului județean Ialomița)

Există resurse pentru ca această insuficiență de personal să fie suplinită cînd e obiectivă, să fie diminuată cînd e relativă (lăsînd deoparte varianta — la care, fără explicație plauzibilă, se recurge tot mai rar — de a folosi ajutorul cabinetelor teritoriale de organizare pentru efectuarea, pe bază contractuală sau oștească, a unor studii și proiecte al căror volum ori grad de dificultate depășesc capacitatea întreprinderii; raportul efort/effect al acestor studii — în cadrul celor plătite — este în mod curent de 1/2,5 — la Iași, Bihor ș.a., 1/3,5 — la Alba, atîngînd chiar și circa 1/20 — la Maramureș ș.a., în 1981).

Cit de reală este lipsa de capacitate ?

ÎN CONDIȚIILE complementarității activităților dintr-o întreprindere modernă, dacă e firesc ca organizatorii să se interfereze și în alte specialități, la fel de firesc e ca și alți specialiști să contribuie la soluționarea problemelor de organizare, în cadrul tratării interdisciplinare a acestora. Se dovedește în experiența a tot mai numeroase întreprinderi că barierele formalizate ale atribuțiilor postului nu sînt rigide decît pentru cei ce le doresc să fie așa — și că, în condițiile autoconducerii, trebuie să primeze nu respectarea pînă la inerție și împietrire a unor structuri nedeformabile, ci folosirea omului potrivit la locul și în momentul potrivit. În majoritatea unităților din județul Brăila, personalul de conducere și funcțional cu studii superioare lucrează o zi pe săptămînă la studii de organizare sau la proiectarea de produse și tehnologii noi. În afara celor 9 studii proprii, serviciul de organizare de la Combinatul de îngrășăminte chimice Turnu Măgurele a mai condus în anul trecut elaborarea a încă 8 studii, la care, conlucînd cu comisia inginerilor și tehnicienilor, a antrenat specialiști din alte compartimente și din secții; aceștia au colaborat și la întocmirea unor programe de creștere a productivității muncii, la realizarea programului de reexaminare și îmbunătățire a normelor și normativelor de muncă locale. Sînt însă prea puține întreprinderile în care se face uz în mod decis și consecvent de acest potențial. Mai mult: ● „la unele unități, deși în comisiile de creștere a productivității muncii și organizare științifică, a producției și a muncii sînt cuprinși și lucrători din compartimentele O.P.M., aceste compartimente nu le sprijină în elaborarea programelor de activitate, în efectuarea analizelor și studiilor prevăzute.” (Profiriu Ștefănescu) ● „Sprijinirea compartimentelor de organizare prin antrenarea în mod corespunzător a cadrelor de bază și specialiștilor din întreprindere” devine o preocupare necesară pentru conducerile operative și organele de conducere colectivă (Dumitru Ionescu).

Să nu fim greșiți înțelegși. Nu sîntem partizanii unei destrucțiuni care să ducă la nefuncționalitate și la erodarea răspunderilor. Una este concursul ocazional, sau chiar periodic, al unui specialist la acțiuni care nu-s direct de resortul său, dar la care aportul său este binevenit, și alta este deturnarea acestui specialist de la ceea ce trebuie să constituie ocupația sa prioritară și obligată. Or, tocmai organizatorii sînt, destul de frecvent, victimele unor astfel de dislocări, ale concepției unor organe de conducere, că ei sînt oamenii potriviți pentru fel de fel de treburi pe care „n-are cine să le facă”. ● „Activitatea compartimentelor de organizare, la majoritatea unităților din județ, se rezumă la rezolvarea unor sarcini curente și, în multe cazuri, în afara sarcinilor proprii domeniului. La această situație contribuie în mod deosebit stilul defectuos de muncă al unor

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 23)

TEHNOLOGII PENTRU VIITOR II

1. Un tabel al tehnologiilor de perspectivă

„ADEVĂRATA ISTORIE, aceea a progresului spiritului uman, ar fi în realitate istoria industriei“ se afirmă într-o carte de tehnologie tipărită la București în anul 1858. Tehnologia era înțeleasă ca artă industrială și în vremea aceea cuprindea materiale de construcție ca lemnul, fierul, inclusiv prelucrarea prin strunjire, piatra, fabricația cărămizilor, apoi olăritul și tehnologia materialelor textile. Și, nu mai este cazul să insistăm cât de cuprinzătoare este tehnologia astăzi.

Infracumintele tehnologice și spirituale ale societății umane, fundamentele economice, arhitectura și structura ei culturală, toți acești factori împreună cu modul în care este condusă societatea determină ritmurile progresului. Visăm de multe ori la viitor, însă orice viitor înseamnă de fapt tehnologii noi. De aceea când vorbim de viitor, de civilizație în adevăratul

lul macroingineriei corespunde unui teritoriu, județ, regiune sau țară. Nivelul ingineriei globale se referă la întreaga noastră planetă. După cum se poate observa din tabelul 1 câteva tehnologii de bază vor determina progresul tehnic în etapele următoare: microelectronica, inteligența artificială, robotica, ingineria genetică și probabil fuziunea termonucleară. La scară socială și globală predomină sistemele tehnologice, socio-tehnologice și socio-ecologice.

2. Problema materialelor

TRĂIM O EPOCĂ în care etapele tehnologice nu mai sînt caracterizate de material (piatra, bronzul, fierul) ci de mașină sau de prelucrarea automată a informației fără însă ca prin aceasta importanța materialelor să se micșoreze. Dacă înainte, materialul, mai exact un material, caracteriza o epocă tehnologică din istoria omenirii, astăzi materialele se supun cerințelor funcționale ale sistemelor mecanice și ale sistemelor de transmitere, stocare și prelucrare a informației. Actuala epocă tehnologică este caracterizată de fapt prin îmbinarea mecano-informațională, esența ei nedepinzînd de material ci mai curînd de conceptele de sistem pe care materialele trebuie să le asigure în practică.

Materialele se dezvoltă și se vor dezvolta în două direcții principale: a) pentru construcții mecanice și mașini; b) pentru electronică, comunicații și informatică.

Această principală dedublare a materialelor este caracteristică pentru etapa actuală. Principala concluzie la care am ajuns din examinarea problemei materialelor este aceea că nu ne putem aștepta la noi materiale senzaționale în viitorul previzibil cum au fost spre exemplu materialele supraconductoare (deși încă nu s-a ajuns la supraconductibilitate la temperatura camerei) sau chiar semiconductorii organici sau sticlele metalice¹⁾ etc. **Oțelul**

Tabelul nr. 1

Tendințe tehnologice actuale și de perspectivă

	Microinginerie	Macroinginerie	Inginerie globală
1. Tehnologii mecanice	— robotica	— sisteme socio-tehnologice de producție, transport, distribuție — sisteme urbanistice, de locuit, amenajarea teritoriului	— tehnica spațiului circumterestru
2. Tehnologii informaționale	— inteligența artificială — microelectronica, optoelectronica și optonica	— inteligența socială, sistem informatic național (rețea de calculatoare, de transmisie de date), servicii telematice pentru populație	— inteligența globală, sistemul informațional și audiovizual al O.N.U. (UNESCO)
3. Tehnologii energetice	— fuziunea termonucleară — diverse surse noi de energie	— managementul sistemic al energiei	— captarea energiei solare în spațiul circumterestru
4. Tehnologiile materialelor	— polimeri, aliaje de polimeri, materiale compuse cu polimeri — noi materiale electronice și optice	— reciclarea materialelor — explorarea resurselor minerale sărace și a celor adînci din scoarța și manta terestră	— explorarea resurselor minerale ale oceanelor
5. Biotehnologii	— ingineria genetică	— sisteme agricole, silvice și zootehnice — sisteme bioindustriale, industria proteinelor — sisteme medicale	— sistemul ecologic societate mediu
6. Tehnologii pentru dezvoltare	— tehnologii adaptate pentru industria mică rurală	— sistemul dualismului tehnologic	
7. Tehnologia economiei	— sisteme informatice pentru gestiune, fără hirtie — măsurarea muncii	— moneda electronică	
8. Ortotehnologii	(de incertă perspectivă)		

înțeles al cuvîntului, ar trebui să ne întrebăm ce tehnologie o va putea susține?

A răspunde la o astfel de întrebare nu este ușor. De aceea vom căuta să răspundem la o temă prealabilă, și anume: care sînt tendințele de viitor? Principalele tehnologii pot fi clasificate, într-o încercare de a le cuprinde cît mai sintetic, într-un număr de clase (tabelul 1) care pot fi privite, fiecare, la nivel de microinginerie, macroinginerie sau inginerie globală. Nivelul microingineriei corespunde noțiunii de microeconomie deci la nivel de întreprindere, atelier, loc de muncă, mașină, unealtă etc. Nive-

rămîne principalul material pentru mașini, crescînd însă într-o măsură accelerată utilizarea aluminiului și maselor plastice.

¹⁾ O clasă nouă de materiale pentru electrotehnică și electronică o constituie sticlele metalice. Anumite aliaje metalice pot fi aduse la o structură amorfă de unde denumirea de sticle metalice. Asemenea materiale magnetice, au pierderi energetice incomparabil mai mici decît materialele magnetice clasice (tole de fier cu siliciu sau ferite) pînă la frecvența de 200 kHz. Pentru un transformator uzual de 15 k VA pierderile se reduc de la 112 W în cazul clasic la 14 W utilizînd o sticlă metalică preparată din fier, nichel, bor și siliciu printr-un procedeu tehnologic relativ simplu și cu mic consum de energie.

Siliciul rămâne principalul material pentru microelectronică. Întru cerințe speciale, mecanice sau informatice, se vor totodată vor apărea noi materiale compuse, materiale ceramice, materiale sticloase și sticle metalice, pulberi metalice sinterizate compuși intermetalici, noi compuși chimici (există semne de întrebare ce fel de surprize pot apărea prin combinații noi), cristale lichide, cristale moleculare etc.

Apariția unor noi materiale surprinzătoare pentru domeniile

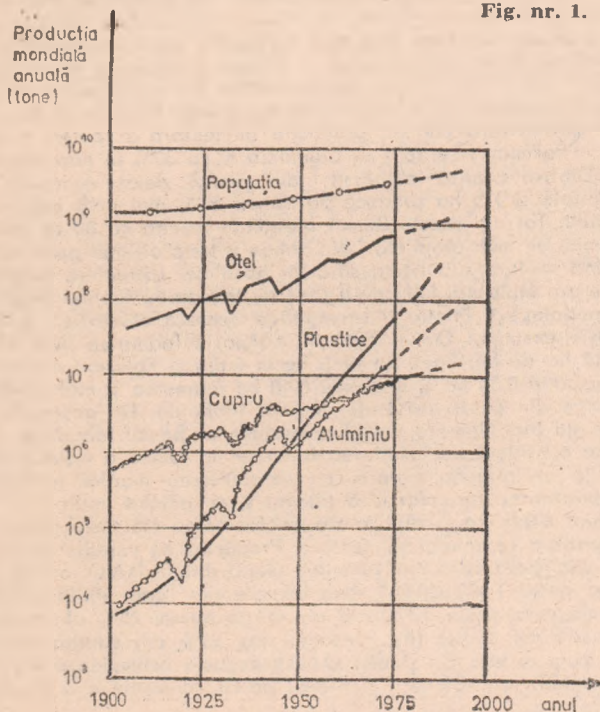

Fig. nr. 1.

meccanic și informațional depinde de cunoașterea din domeniul fizicii stării condensate în care fizica solidului predomină. Frontul cunoașterii fundamentale se îndreaptă însă către fizica condițiilor extreme (temperaturi foarte joase sau / și presiuni foarte înalte) ceea ce nu știm încă la ce va duce, din punct de vedere practic pentru condițiile uzuale de lucru. Aceasta nu înseamnă că asemenea cercetări să nu fie dezvoltate, din contră, ele sînt necesare și pot avea unele aplicații practice în viitor, dar această îndepărtare a cercetării fundamentale de zona normală explorată pînă în prezent confirmă teza că nu sînt de așteptat noi materiale revoluționare, de largă utilizare, în viitor. Totuși, cercetările efectuate în ultimii douăzeci de ani și în special în ultimul deceniu au arătat că la presiuni foarte ridicate substanța capătă proprietăți noi, uneori bizare; pînă acum un rezultat spectaculos este obținerea diamantului direct din grafit, fără catalizator, la 3000°C și presiune de 200 000 bari. Se mai constată că la presiuni foarte ridicate toate corpurile devin semiconductoare și apoi metalice, iar dacă și temperatura este extrem de scăzută multe dintre ele devin supraconductoare.

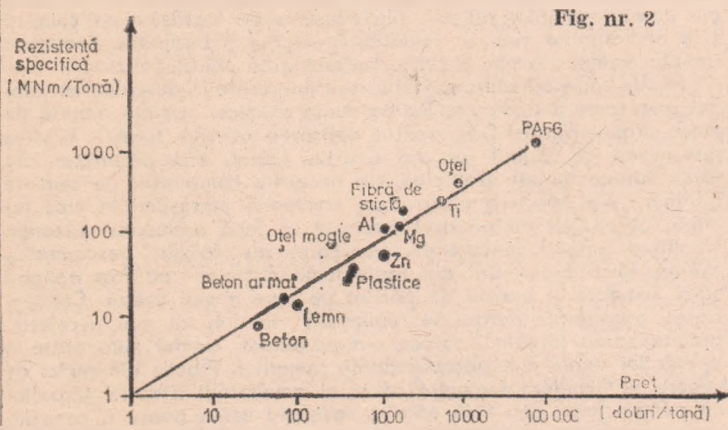

Fig. nr. 2

Rămîne de exploatat în cea mai mare măsură ceea ce se cunoaște, de îmbinat cercetarea fizică cu aceea tehnică, iar cîmpul de activitate, din acest punct de vedere, este extrem de vast. Există probleme științifice nerezolvate lăsate în urma frontului de atac al științei, cum ar fi o mai bună înțelegere a legăturii între aspectele macroscopice și microscopice (bazate pe mecanica cu-

antică) ale fizicii materialelor. Asemenea probleme au caracter fundamental, elucidarea lor pentru diferite tipuri de materiale va luce la realizarea tehnologică a unor materiale de calitate superioară, în condiții economice mai avantajoase. Este necesară de asemenea o mai bună înțelegere a conceptului de material perfect (fără defecte și impurități) și a trecerii controlate la materiale cu defecte sau / și cu impurități. Acest lucru a început să fie elucidat atît pentru proprietățile mecanice cît și cele electronice ale materialelor. Fizica suprafețelor materialelor reprezintă de asemenea un domeniu de mare importanță tehnologică atît pentru mecanică cît și pentru electronică. Toate aceste probleme au determinat constituirea unei științe a materialelor care îmbină cunoașterea științifică cu tehnologia materialelor. Această știință despre o lume condensată în care trăim poate să producă materiale mai ușoare, mai rezistente și mai elastice decît oțelul (pentru aplicațiile unde utilizarea lor se impune din punct de vedere tehnic și economic), care să transmită sau să prelucreze mai bine informația optică (fibrele optice, materiale opto-electronice, pentru optica nelinară) sau informația electronică. Probabil este necesară o nouă organizare a cunoștințelor despre materiale. De asemenea știința materialelor va utiliza informatica. Se știe că tratarea „benzilor de energie“ ale corpurilor solide se face astăzi cu calculatorul electronic, ceea ce permite studiarea amănunțită a efectului defectelor și impurităților asupra acestor benzi. Se impune utilizarea prelucrării informatice în cristalografie, în măsurători asupra corpurilor condensate, probabil și utilizarea inteligenței artificiale. Se apreciază că utilizarea microprocesoarelor va schimba fața laboratoarelor din domeniul științei materialelor în acest deceniu, după cum modelarea, simularea și inteligența artificială vor influența cercetările asupra stării condensate.

În momentul de față accentul cel mai mare în domeniul creării de noi materiale este pus pe polimeri și materiale compuse pe bază de polimeri. O tendință în creștere este aceea a aliajelor de polimeri care s-ar putea să cunoască același succes ca și aliajele metalice. Este oare justificată teama lipsei de materiale?

Tabelul nr. 2
Rezerve minerale metalice, după P. M. Kelly (1979)

Metalul	Proportia in scoarta terestră (%)	Distribuția rezervelor mondiale valorificabile cunoscute azi (%)
Aluminiu	8,13	Australia (25%), Guineea (21%), U.R.S.S. (10%), Jamaica (10%)
Fier	5,00	U.R.S.S. (43%), Canada (14%), Australia (7%), Europa (7%)...
Titan	0,44	Norvegia (20%), Canada (20%), S.U.A. (20%), U.R.S.S. (20%)...
Mangan	0,10	U.R.S.S. (27%), Africa de Sud (41%), Gabon (13%), Australia (6%), Brazilia (6%)
Molibden	0,0001	S.U.A. (55%), Canada (15%), U.R.S.S. (15%), Chile (15%)
Crom	0,02	Africa de Sud (74%), Zimbabwe (23%)
Zirconiu	0,016	(lipsește informații)
Nichel	0,008	Noua Caledonie (22%), Cuba (22%), U.R.S.S. (13%), Indonezia (11%), Australia (6%)
Zinc	0,0065	Canada (25%), S.U.A. (20%), U.R.S.S. (15%), Australia (7%)
Cupru	0,0045	S.U.A. (20%), Chile (20%), U.R.S.S. (9%), Canada (9%), Peru (7%), Zair (7%), Zambia (7%)
Cobalt	0,0023	Zair (30%), Noua Caledonie (18%), Cuba (15%), Zambia (15%), U.R.S.S. (8%), Canada (8%), Australia (7%)
Tungsten	0,0001	China (60%), Canada (10%), Coreea (10%)

Sursa materialelor o constituie în ultimă instanță mineralele. Rezervele cu concentrație normală (exploatabile azi) și rezervele subconcentrate (exploatabile mine, dar cu cost energetic și economic mai ridicat) precum și rezervele oceanice ar putea fi suficiente pentru o perioadă relativ lungă de timp. În tabelul 2 se prezintă conținutul în minerale metalice al scoarței terestre și distribuția lor în diferite părți ale globului. Rezervele de aluminiu sînt mai mari dar trebuie avută în vedere și creșterea rapidă a producției de aluminiu (fig.1.). Evaluări recente arată că producțiile de oțel și aluminiu pot fi asigurate pentru 100 de ani în

Mihai DRĂGĂNESCU

(Continuare în pag. 21)

Consemnări

DESPRE „CUM MOARE CEALALTĂ JUMĂTATE“...

ÎN JURUL ANILOR 1950 problema foamei și consecințelor ei nefaste pentru om și societate, a intrat în conștiința oamenilor ca urmare a unor cercetări întreprinse de oameni de știință progresiști: economiști, sociologi, medici ș.a. Printre aceștia Josue de Castro cu cartea sa „Geografia Foamei” ocupă un loc de frunte. Astăzi problema foamei în lume este reluată și analizată tot mai mult de diferite organisme internaționale ale O.N.U. ca F.A.O., Organizația mondială a sănătății, Biroul Internațional al Muncii, ca și de unele institute ca Banca Mondială etc. În fapt — a devenit tot mai evident că problema foamei nu este doar o problemă economică ci mai ales una politică: ideile noii ordini economice impun această conștientizare. De aceea, problema foamei a pătruns în discuțiile clubului de la Roma și în scenariile viitorologilor. Nu numai latura umanitară a problemei foamei a devenit neliniștitoare în acest secol de dezvoltare a identității popoarelor din lumea a treia, ci și latura dezvoltării economice a țărilor bogate — care resimt printre altele restrângerea piețelor de desfacere, stagnarea, consecințele fenomenului numit zero dezvoltare de către L.C. Tharow în cartea sa „The Zero-Sun Society”. În seria lucrărilor demne de reținut pentru problemele foamei trebuie menționată lucrarea lui Susan George „Cum moare cealaltă jumătate” (How the Other Half Dies) (1978).

Adeseori criza alimentară a fost și este încă prezentată ca fiind determinată de fenomenele naturii (secete, inundații, condițiile sol și climă etc.). Este o optică naturalistă care încearcă să despovăreze de responsabilitate sistemul colonial și neocolonial care de fapt au generat-o. Privită astfel, foamea va continua să existe atâta timp cât omul va fi neputincios în fața naturii. În același scop se mai acreditează și o altă explicație: aceea că foamea ar fi determinată de creșterea exponențială a populației, ritmul creșterii produselor alimentare fiind comparativ mai lent. Acest din urmă factor, asociat condițiilor de climă și sol nefavorabile agriculturii ca și „lenei” unor popoare, ar fi cauzele foamei mondiale.

Există destule argumente care pot fi evocate pentru a demitiza argumentația naturalistă a foamei. Cînd populația era de numai 400 milioane locuitori în China, foamea bintuia an de an, malnutriția și bolile secerau anual sute de mii de oameni, iar acum, deși în aceeași țară trăiesc peste 800 milioane locuitori pe aceeași suprafață, fenomenul de foame, malnutriția și bolile endemice nu mai bintuie ca în perioada cînd populația era numai pe jumătate. Deși, nu poate fi ignorat rolul factorilor social-politici implicați în „starea de foame”, precizează Susan George în cartea la care ne-am referit. „Eu încerc să spulber acest mit popular care este promovat în mare parte de acele forțe care au interes să mențină această perdea groasă de fum în jurul problemei foamei mondiale”. Și mai departe atrage atenția asupra faptului că foamea și foamea există mai ales în țări cu mari latifundii ca în America Latină, Africa și Asia de sud. Or, în America Latină 17%

din proprietarii de pămînt controlează 90% din suprafața agricolă în Asia de sud 20% din marii proprietari, controlează 80% din suprafața agricolă, iar în Africa 66% din proprietarii agricoli dețin numai 1% din pămînt. Din datele Băncii Mondiale rezultă că în medie în 22 țări în curs de dezvoltare, 33% din populația agricolă activă nu are nici un petec de pămînt. Din cercetările făcute de aceeași bancă în 40 de țări, mai rezultă că mica proprietate realizează o producție mult mai mare pe hectar decît marile latifundii. Astfel în Argentina și Brazilia, micii fermieri produc pe hectar de opt ori mai mult decît marea proprietate, iar în Columbia, aceeași mică proprietate produce de 14 ori mai mult pe hectar decît marea proprietate particulă. Biroul Internațional al Muncii a elaborat, de asemenea, un studiu în 6 țări în curs de dezvoltare din care rezultă că dacă terenurile agricole ar fi repartizate egal între familiile țărănești, inclusiv țărani fără pămînt, producția alimentară ar putea crește cu 10% în Pakistan, cu 28% în Columbia și cu 80% în nord-estul Braziliei. Dintr-o analiză făcută în India rezultă, de asemenea, că mica proprietate sub 5 ha produce pe ha cu 50% mai mult decît marile latifundii. Tot din datele Băncii Mondiale rezultă că 80 de milioane de familii de mici proprietari din lumea a treia au mai puțin ca 2 ha realizînd venituri sub limita sărăciei absolute. „Structura proprietății agrare are mult mai mult de-a face cu lichidarea foamei decît mărimea populației”. Pentru a exemplifica această afirmație, autoarea folosește exemplul Chinei care nu cunoaște foamea deși dispune de 0,13 ha de persoană, în timp ce în India și Pakistan unde revine pe persoană 0,50 ha și respectiv 0,40 ha foamea și malnutriția sînt endemice din cauza existenței marilor latifundii. De aceea, în consens și cu Mc. Namara, fostul președinte al Băncii Mondiale, Susan George consideră că lichidarea foamei în lumea a treia ar trebui începută cu reforma agrară, cu exproprierea marilor latifundii și improprierea țăranilor fără pămînt și cu pămînt puțin.

Autorii citați, ca și alții, arată că foamea mai este generată și de repartitia cerealelor alimentare. Producția de cereale acoperă și chiar depășește consumul omenirii. După datele F.A.O. an de an se produc peste 1 300 000 000 tone cereale din care țările dezvoltate consumă ceva peste 50%, deși reprezintă numai 25% din populație. Animalele din aceste țări consumă cca. 25% din cantitatea totală. După cum rezultă din datele O.N.U. aceasta echivalează cu consumul uman al Chinei și Indiei, adică consumul a 1 400 000 000 oameni!

Profesorul E. O. Heady de la Universitatea din Ames Iowa, S.U.A., preliminar pentru S.U.A. în 1985 „o producție de cereale de 331,5 milioane tone din care va rămîne un disponibil de 171,8 milioane tone cereale ce vor acoperi exportul necesar de cca. 50 milioane tone cereale. Acest surplus de cereale la export constituie o armă în negocierile noastre”, așa cum a spus Butz, fostul ministru al agriculturii din această țară. Lipsa de cereale din lume (precizează C.I.A. printr-un document secret) poate da Washingtonului „o putere virtuală de viață și moarte asupra soartei celor care au nevoie de aceste cereale”. Alimentația a devenit în zilele noastre nu numai o sursă de profit ci și un instrument de control economic și politic, de dominație asupra lumii și îndeosebi asupra celor mai năpăstuiți de pe pămînt”. Revoluția verde, atît de mult trimbițată a pus în evidență și mai mult încălcătura social-politică a problemelor agriculturii și alimentației. Generată de marea dezvoltare a agrobiologiei și a agrotehnicii moderne, revoluția verde a fost privită un timp cu mari speranțe. Soiurile de grâu și orez de mare productivitate create de Dr. Norman Borlaug de la Fundația Rockefeller din Mexico, cultivate cu bune rezultate în India, Pakistan, Bangladesh, în principal în Asia de sud, nu au putut fi extinse însă din cauza cerințelor ridicate ale acestora de îngrășăminte chimice și a necesităților mari de investiții în irigații și tractoare. Creșterea prețului combustibilului a dat o lovitură grea „revoluției verzi”.

Marile societăți supranaționale sînt interesate în deschiderea unor noi piețe pentru tractoare, îngrășăminte chimice, semințe hibride de mare productivitate. Dar, pentru aplicarea acestor soluții tehnice este nevoie de capital. Or, așa cum am arătat, micii proprietari din țările sărace nu au avut creditele necesare cumpărării de semințe hibride, de mare productivitate, tractoare, îngrășăminte etc., iar marii latifundiași nu au avut interesul să facă asemenea investiții. Neputînd suporta concurența celor care au folosit descoperirile științei, micii proprietari din țările lumii a treia, au fost obligați să-și lichideze și bucată de pămînt pe care o mai aveau. Concentrarea proprietății agrare se realizează în ritm tot mai accelerat, proletarizarea țăranimii sărace s-a accentuat, exodul spre orașe a populației rurale a îngroșat rîndurile șomerilor. Practic din punct de vedere al lichidării foamei ca și al ameliorării situației țăranilor cu pămînt puțin sau fără pămînt, revoluția verde poate fi considerată un faliment. Problema foamei s-a dovedit încă o dată a fi o problemă social-politică și nu tehnică sau de comerț și schimburi. McNamara, fostul președinte al Băncii Mondiale, care nu poate fi suspectat că ar nutri idei socialiste — cu ocazia unui Consiliu al directorilor Băncii Mondiale — a subliniat faptul că „posesiunea pămîntului și puterea politică și economică sînt concentrate în mediul rural în țările lumii a treia în mîinile unei mici minorități și că

această concentrare se accentuează tot mai mult. Procesul concentrării merge rapid înainte, țăranii cu mici proprietăți nu mai au nici o perspectivă, productivitatea și stimulentele se erodează tot mai mult”.

Introducerea noilor tehnologii de tip american în agricultură se realizează cu ajutorul elitelor locale din țările sărace, pregătite în Universitățile din vest. Dar, odată cu importul de tehnologii agricole moderne fără a se ține seama de condițiile diferite de climă și sol, se încălca un principiu fundamental al economiei agrare care prevede că **agrotehnica este o știință a „locului”, a „parcelei”, că nu poate fi transplantată agrotehnica străină în țări cu alt sol și cu condiții diferite în ceea ce privește clima.** Dar foamea și malnutriția în țările în curs de dezvoltare, îmbracă și forme care afectează grav generațiile viitoare. Specialiștii în nutriție au demonstrat că dacă în perioada intrauterină și în primele luni, copiii nu sînt alimentați cu suficiente calorii și proteine, inteligența le va fi afectată pentru toată viața, datorită faptului că celulele creierului „programate” să se dezvolte în perioada respectivă suferă din cauza lipsei de alimente proteice. Cercetări comparative făcute în Guatemala, Mexic ș.a. au evidențiat acest aspect. Din 500 copii din clasa mijlocie bine alimentați numai 1% au avut un coeficient de inteligență sub 80 (adică sub medie) în timp ce înregistrările făcute pe 500 copii, din categoria celor săraci 62% au avut coeficientul de inteligență sub 80 datorită subalimentației și unui consum redus de proteine în perioada dezvoltării intrauterine.

Referindu-se la situațiile dezastruoase pentru oamenii din țările în curs de dezvoltare, Susan George, în capitolul cu titlul „Om sărac, om bogat. Cine este hoțul!” acuză marile latifundii din Africa, Asia de sud și America Latină, dar și schimburile comerciale și „ajutoarele” date de țările bogate sub formă de împrumuturi țărilor sărace. Mai mult ca oricînd — în zilele noastre este evident faptul că prin creșterea prețurilor mărfurilor vindute de țările dezvoltate țărilor sărace și în curs de dezvoltare ca și prin limitarea importurilor produselor fabricate și semifabricate din aceste țări, balanța de plăți a acestora se deteriorează tot mai mult.

În 1975, arată Mc.Namara, țările industriale importau din cele în curs de dezvoltare mărfuri în valoare de 26 miliarde dolari și exportau în valoare de 123 miliarde, rezultînd un deficit de aproape 100 miliarde. În 1980 datorită restricțiilor la importul din țările în curs de dezvoltare și prețurilor ridicate la export la mărfurile din țările industrializate, deficitul balanței lor comerciale este în creștere accentuată. În aceeași perioadă deficitul balanței de plăți a crescut și datorită creșterii dobînzilor la împrumuturile anterioare. Datoriile țărilor foarte sărace după raportul Băncii Mondiale erau în 1980 de 66,8 miliarde dolari cu dobînzii și rate scadente de 7,4 miliarde dolari. În țările mediu dezvoltate, datoriile reprezentau 268,9 miliarde, iar dobînzile și ratele scadente se ridicau la 65,3 miliarde dolari. Pentru 1985 același raport preliminar o datorie de cca. 545 miliarde pentru țările mediu și slab dezvoltate în condițiile în care rata de creștere a produsului lor național brut va marca o tendință puternică de scădere față de perioada 1970—1975.

Prinsă în celeste puternic al capitalului financiar situația economică a acestor țări se va înrăutăți, foamea se va extinde tot mai mult. În aceste condiții economice, țările în curs de dezvoltare vor trebui să importe în 1985 după calculele O.N.U. cca. 85 milioane tone cereale față de 16 milioane cit au importat în 1970.

O problemă de bază care se pune în țările în curs de dezvoltare

este aceea dacă agricultura se va transforma într-o **agricultură modernă**, pentru piață, o agricultură mecanizată, chimizată, irigată, o **agricultură intensivă pe bază de capital sau o agricultură intensivă pe bază de muncă.** Transformarea agriculturii din aceste țări într-o agricultură de tip modern, deși ar asigura o sporire a producției, ar duce la o dependență tot mai mare de țările industriale prin necesitatea cumpărării de mașini agricole, de îngrășăminte chimice, echipamente pentru irigații și transporturi, pentru semințe de mare productivitate. Considerăm ca principala investiție pe care ar trebui să o facă aceste țări este **investiția în educație**, în formarea cadrelor care să conducă cu competență fermele agricole. Precum se știe, această investiție revine în economie după o perioadă mai lungă de timp. Așa cum spunea un președinte al unei țări în curs de dezvoltare: avem nevoie de pește ca ajutor pentru a ne potoli foamea, avem nevoie de cirligul cu care să prindem peștele noi, la noi acasă, dar cea mai mare nevoie o avem de educație care să ne învețe cum să facem cirligul cu care să prindem peștele. Vom fi mai liberi, peștele va fi mai ieftin și poapele noastre vor supraviețui în libertate și independență.

Rezolvarea problemei alimentare s-ar putea face mai ales prin forțe proprii, prin dezvoltarea unei agriculturi adecvate condițiilor social-climatice și istorice proprii fiecărei țări, prin creșterea producției pe ha și cap de animal.

Ar fi de mare folos adoptarea unor tehnologii intermediare agricole, potrivite tipurilor de proprietate agricolă pe loturi mai restrînse. Transformarea bruscă a agriculturii actuale latifundiare într-o agricultură modernă de tip american, necesită importante împrumuturi financiare, producție de masă, standardizată care să poată fi exportată. Or, pentru lichidarea foamei și malnutriției, este nevoie de o alimentație mai bună, pentru oameni, de **producția pentru mase, nu producție de masă** care să fie exportată pentru realizarea de profituri maxime.

Dezvoltarea într-un ritm rapid a proprietății rurale din țările cu mari latifundii, în ferme agro-industriale mari, va avea aceleași limite pe care le are agricultura țărilor dezvoltate: poluare, consum energetic, în domeniul apei, al îngrășămintelor chimice ș.a. Dar cea mai grea consecință va fi, și ea a început deja să apară în țările în curs de dezvoltare, **concentrarea populației rurale în marile orașe, creșterea șomajului industriei, cu toate consecințele negative ale unei urbanizări rapide.**

Ca și cartea lui Josue de Castro — „Geografia foamei”, cartea Susanei George are un mesaj complex și reia, cu alte cuvinte, ideea exprimată de Josue de Castro, care spunea „...Cred în puterea biologică a nevoii, care a călăuzit întotdeauna omenirea în momentele cele mai grele ale istoriei sale pe drumul spre supraviețuire. Foamea însăși va fi forța calăuzitoare, motorul unei revoluții sociale care va putea să îndepărteze omenirea din fața prăpastiei ce amenință să înghită civilizația noastră cu mai multă lăcomie decît amenință oceanele să înghită pămînturile noastre” (1955); Cartea Susanei George se încheie cu această semnificativă și îngrijorătoare constatare: „Citirea acestei cărți vă va lua 6 ore, timp în care pe glob au murit de foame sau de boli cauzate de foame 2 500 oameni”.

Bucur ȘCHIOPU

Compartimentele de organizare

(Urmare din pag. 19)

consiliu ale oamenilor muncii și birouri executive, care nu antrenează în suficientă măsură și nu valorifică potențialul de care dispun compartimentele respective.” (Alexandru Stanciu, directorul Cabinetului județean Vrancea) ● „Activitatea acestor compartimente este îngreunată de insuficiența delimitare a atribuțiilor ce le revin, de lipsa de stabilitate a cadrelor și de neutilizarea, de către conducerile întreprinderilor, a acestor compartimente la elaborarea de studii și analize în domeniul organizării.” (Bujor Bogdan, directorul Cabinetului municipal Petroșani) ● „Compartimentele sînt frecvent utilizate de C.O.M., birourile executive și conducerea operativă din unități la rezolvarea unor probleme care nu intră în specificul activității de organizare, în detrimentul unor lucrări și studii specifice.” (Ioan Vulcan, directorul Cabinetului municipal Lugoj). Caz concret: la noua întreprindere lugojană de utilaje de ridicat și transportat, aflată în plină dezvoltare, lucrători din compartimentul de organizare funcționau, în timpul programului de lucru, ca profesori la grupul școlar integrat acestei unități, nemaiavînd vreme pentru a ține la zi fișele posturilor cu dese modificări în structura funcțională.

La întreprinderea mecanică Cugir, întreprinderea de porțelan Alba Iulia, întreprinderea de cîneșă Sebeș și alte unități din

județul Alba, consiliile oamenilor muncii nu numai că ajută compartimentele O.P.M. în rezolvarea sarcinilor ce le revin, dar analizează lunar informări prezentate de acestea, în legătură cu stadiul de realizare a măsurilor stabilite prin programele de creștere a productivității muncii. N-ar merita oare ca această experiență să fie generalizată în stilul și metodele de muncă ale conducerilor colective?

Prezentăm drept concluzie la această investigație, o opinie (Nicolae Tâmplaru) care ni se pare a sintetiza foarte clar starea actuală și direcțiile de îmbunătățire a ei: ● „Forțele organizatorice și ale conducerii unor întreprinderi sînt risipite simultan pe o diversitate mare de probleme nu totdeauna importante, fără a exista o ordine a abordării lor, o foarte riguroasă scară a priorității, unele fiind tratate în campanii și de multe ori formal. În situația actuală, multe adaptări organizatorice nu reprezintă rezultatul unor soluții studiate și pregătite din vreme, ci doar ajustări efectuate în condițiile crizei de timp, ale presiunii respectării termenelor etc. Degrevarea planurilor de activitate ale compartimentelor O.P.M. de probleme mărunte ar putea permite, chiar în condițiile «insuficienței» personalului din cadrul acestora, axarea activității de organizare și conducere pe rezolvarea celor mai importante probleme și mai ales pe schimbarea centrului de greutate de la acțiunile tip corectiv, de adaptare, la cele de tip previzional, de concepție și proiectare. Rolul compartimentelor este unul de concepție, de realizator și coordonator de studii și proiecte de organizare. Ele trebuie să fie amplasate în cadrul și în domeniul concepției.”

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

INCEPUTUL ANILOR '70 a marcat o breșă în evoluția economică și socială postbelică a țărilor capitaliste dezvoltate, în sensul inversării tendințelor de creștere relativ rapidă manifestate în anii '50 și '60. De aproape un deceniu aceste țări sint confruntate cu o înrăutățire a situației lor economice, caracterizată printr-o creștere tot mai lentă, prin simultaneitatea stagnării și inflației, prin conjuncția șomajului de mari proporții cu creșterea foarte rapidă a prețurilor, prin tensiuni monetare continue și generalizate, prin scăderea drastică a volumului investițiilor productive și deteriorarea climatului economic în general. Dezbaterile științifice în jurul acestor evoluții, a noii conjuncturi economice depresive, au generat din partea a numeroși economiști, sociologi, politologi, demografi ș.a., explicații și interpretări, propuneri de măsuri și acțiuni de cele mai multe ori contradictorii.

Accentuarea fazelor recesive mai abrupte și mai durabile — care au făcut tot mai frecvente comparațiile dintre situația actuală și cea din anii 1929—1933 — s-a răsfrânt într-o inflexiune majoră a politicii economice și, în ultimă instanță, pe fondul controverselor mai vechi, într-o polemică deschisă între adepții liberalismului și cei ai doctrinei de intervenție, promovind ideea influențării de către stat a acțiunilor economico-sociale, doctrină a cărei aplicare a condus la unele efecte pozitive în primele decenii postbelice. Pentru că, în pofida numeroaselor orientări, reorientări, restructurări continue etc., din gândirea economică nemarxistă, inspirația ei teoretică emană de la două surse principale: neoclasică și keynesistă.

Acesta a fost și rămâne, în fapt, fondul doctrinar al disputelor pe țărimul teoriei și practicii economice dintre diferitele curente de gândire din țările occidentale — indiferent că aceste dispute îmbracă, mai recent, forma unor reproșuri sau a condamnării tezelor, politicilor și terapiei keynesiste, a monetarismului, teoriei capitalului uman și alocării timpului, a noii filozofii economice întruchipate de „economla ofertei”, a criticii sărăcirii, denaturării sau interpretării necorespunzătoare

NEOKEYNESISMUL
ÎN
CONTEMPORANEITATEA
ECONOMICĂ (1)

toare a doctrinei originare, a valabilității și a cerinței relecturării continue a lucrărilor autorilor creatori ai uneia sau alteia dintre școli. 1)

Pornind tocmai de la asemenea expresii ale disputei menționate, să urmărim însă componente și semnificații pe care gândirea keynesistă le poate avea astăzi. *) În sistemul gândirii economice nemarxiste postbelice, orientarea keynesistă actuală prezintă o semnificație aparte. Pe de o parte, pentru faptul că fiind parte constitutivă a „teoriei academice”, este una din orientările fundamentale cu care își împart cimpul de investigație economiștii de viziune mai nouă sau tradițional neoclasică. Iar, pe de altă parte, intrucit, prin caracterul pragmatic al ipotezelor, teoremelor și modelelor privind fenomenele noi ale capitalismului monopolist, a inspirat și servit — de pe pozițiile unei teorii aplicate — politicile economice ale țărilor capitaliste industrializate începînd cu primii ani de după război. Stu-

*) Un colectiv de cercetători de la Institutul de economie socialistă și cadre didactice din învățămîntul superior integrate în activitatea de cercetare și-a propus să studieze, începînd cu anul trecut, gândirea economică nemarxistă. În acest cadru a fost elaborată o lucrare despre actuala orientare keynesistă, intitulată „Nekeynesismul în gândirea economică occidentală”. Venind în întîmpinarea unor exigențe de acoperire a unui hiatus existent în cercetarea doctrinei economice contemporane, autorii acestui studiu au urmărit să înlesnească cunoașterea analitică a uneia dintre principalele orientări postbelice din teoria occidentală, ale cărei idei de bază sint implicate în practica economică a multor țări capitaliste dezvoltate. Cercetările întreprinse astfel — redactate într-o formă sintetică — urmează să fie publicate în mai multe numere ale revistei.

diul analitic al lucrărilor celor mai reprezentativi autori din teoria economică nemarxistă permite relevarea unor aspecte definitorii ale actualei orientări keynesiste.

Teoria lui J.M. Keynes a marcat o etapă în evoluția gândirii economice din țările occidentale. Ea a exercitat o influență importantă chiar și asupra unor continuatori, într-o variantă sau alta, a abordării neoclasică — care s-au văzut nevoiți, ca de pildă P. Samuelson 2), A. Leinjonhufvud 3), să recurgă la „o recuperare neoclasică” a unor teze keynesiste; ei au admis astfel unele premise keynesiste și au promovat ideea intervenției permanente a statului în „acțiunile pentru deplina folosire a resurselor”. Alții dintre continuatorii amintiiți, precum R. Solow 4), au avansat unele observații critice, iar o altă grupă de cercetători și-a însușit anumite concepte, variabile și secvențe metodologice ale analizei macroeconomice etc.

Tocmai în acest context, așa cum remarca un autor occidental (H. Savall 5), spre deosebire de mulți alți economiști notorii, Keynes a avut șansa de a vedea ideile sale „prelungite de numeroși alți teoreticieni ai economiei”, încît pe planul teoriei economice contemporane se poate spune că el „a fost un dascăl fericit pentru că a avut și are mulți discipoli, mai ales (dar nu numai) în țările anglosaxone”. O asemenea apreciere este confirmată peremptoriu de J. Ulmo 6), dar de data aceasta pentru partea continentală a Europei: „În fapt, noi trăim în universul keynesist, noi îi datorăm lui conceptele și mijloacele noastre de acțiune” — sublinia economistul menționat.

Intr-adevăr, tezele, postulatele și fundamentările de politică economică elaborate de J.M. Keynes apar explicit și implicit în numeroase și importante studii economice occidentale. Dar, discipolii săi se afirmă în teoria actuală nemarxistă nu doar printr-o simplă preluare a principiilor, metodei și recomandărilor de politică economică și socială. Confruntarea de pină acum cu practica a teoriei keynesiste, condițiile postbelice și actuale din țările capitaliste dezvoltate și din economi

FIȘE

Revista
Comisiei Naționale
Române pentru Unesco

● Ultima apariție (numărul 4) din anul trecut a „REVISTEI COMISIEI NAȚIONALE ROMÂNE PENTRU UNESCO” este dedicată, în cea mai mare parte, relevării experienței țării noastre în domeniul integrării învățămîntului cu practica productivă, componentă a sistemului global de instruire și educare a tinerelor generații, în consens cu cerințele actualei etape de dezvoltare a economiei și societății. Astfel, în studii purtînd semnă-

tura unor autori de prestigiu din sfera învățămîntului și culturii, a cercetării sociale, sint tratate jaloanele concepției românești, în continuă perfecționare, a integrării învățămîntului cu cercetarea și producția. Iși află, în acest cadru, o expunere de detaliu aspecte cum sint: elemente de abordare sistemică a integrării învățămîntului universitar cu producția; profilarea cercetării științifice; modele experimentale privind educația tehnologică a tineretului școlar; practica productivă comasată; modele teoretice și programe operaționale de integrare a educației cu munca productivă; relația dintre dinamica modelului de calificare profesională și dinamica sistemului de învățămînt etc. În alte secțiuni, publicația amintită prezintă o serie de informații privind manifestări ști-

ințifice cu caracter internațional, interviuri, recenzii.

Munca intelectuală

● Determinarea cît mai riguroasă a cantumului de muncă prestată de diferitele categorii de lucrători are o importanță deosebită în economia socialistă datorită, pe de o parte, raportului direct ce se stabilește între calitate și cantitatea muncii și retribuției, iar pe de altă parte datorită influenței acestei categorii economice asupra indicatorilor de eficiență, în general. Dar, constată R. Georgiev în articolul „Nivelul de intelectualizare a producției și schimbări în conținutul muncii”, publicat în numărul din 10/1981 al revistei bulgare „ICONOMICESKA MISL”, realizările metodologice în această arie sint departe de a fi satisfăcătoare. Acest stadiu este determinat și de o

anume barieră psihologică a cercetătorilor însuși, anume considerarea disjuncției muncă fizică — muncă intelectuală drept fundamentală. Este drept, apreciază R.G., o asemenea distincție metodologică este importantă, dar ea nu mai corespunde decît parțial modificărilor induse în planul conținutului muncii de către actuala revoluție științifică și tehnică. Apare astăzi necesar să aprofundăm însuși conținutul conceptului de „muncă intelectuală”. Orientînd investigația în acest sens, continuă autorul, s-ar evidenția faptul că în noțiunea de „muncă intelectuală” se cuprind atît activități bazate pe urmărire, observare etc., cît și activități creative. Or, analizele și cuantificările privind munca vor trebui în viitor să se bazeze tocmai pe această distincție, activități propriu-zis intelectuale urmînd a fi considerate cele inovative, creatoare de noutate.

mondială, i-au determinat pe acești economiști occidentali să regîdească unele concepte, să le amelioreze prin înlăturarea unor insuficiențe și neconcordanțe cu noile evoluții economico-sociale.

În acest context s-a format neokeynesismul care — în accepțiunea noastră — reprezintă nu simpla preluare a ideilor, postulatelor, concluziilor și recomandărilor lui J.M. Keynes ci regîndirea acestora, continuarea, extinderea, completarea și corectarea lor în condițiile capitalismului monopolist de stat. Nu mai este vorba, deci, de un keynesism pur, ci de un nou keynesism (neokeynesism), care pornind de la sistemul teoretic keynesist l-a dezvoltat și adaptat condițiilor în care a trebuit să fie aplicat.

Ținînd cont de schimbările caracteristice epocii monopoliste actuale, ca și teoria keynesistă — tentativă de răspuns la impasul economiei capitaliste din anii '30 — neokeynesismul, analizînd evoluția și structurile economice din perioada postbelică, încearcă să explice tulburările sistemului capitalist; acest curent încearcă să găsească origina disfuncțiilor sistemului capitalist la nivel macroeconomic, încearcă să repereze măsuri de politică economică globală în scopul reglării procesului de reproducție a capitalului. Aceste direcții — mobiluri tematice neokeynesiste — sînt departe însă de a avea semnificația unei simple intruchipări a dezideratului keynesist, de a face din economia politică „o știință precisă, pragmatică, eficientă, operațională”. În fapt, prin concentrarea accentelor, prin mutarea centrului de greutate a cercetărilor spre problematici specifice etapei actuale a capitalismului, se asigură o dezvoltare, o lărgire a caracteristicilor utilitariste a teoriilor economice occidentale.

Din acest punct de vedere este foarte interesantă apropierea pe care o face economistul francez J. Lambert ⁷⁾ între John M. Keynes, neokeynesistii și Adam Smith. Lambert apreciază că la distanță de o sută cincizeci de ani, prin lucrările sale, Keynes, adept al unei științe economice operaționale, a orientat economiștii occidentali spre ambiții asemănătoare cu

cele ale lui A. Smith; acesta, în „Cercetarea asupra naturii și cauzelor avuției națiunilor”, proiectase să facă din știința economică „o ramificație a cunoștințelor legislatorului și a omului de stat pentru a oferi populației un venit sau o substanță abundentă”.

Relevînd acest aspect, vrem să subliniem manifestarea în forme noi a orientării utilitarist-apologetice a gîndirii economice occidentale, generată firește de înseși condițiile capitalist-monopoliste de astăzi. Adîncirea crizei de sistem a capitalismului, înmulțirea fenomenelor de instabilitate și dezechilibru, de recul economic și social, ascuțirea contradicțiilor pe plan intern și extern — sintetizate din punct de vedere economic de L. Stoleru în formulările: „multiplicarea dezechili-brelor structurale”; „încheierea adaptării factorilor de creștere la debușeele lor” — necesitățile practice ale unei coordonări a măsurilor monopoliste de stat, au făcut imposibilă, teoretic și practic, ignorarea fenomenelor noi, determinînd, în mai mare măsură, teoria economică occidentală să se preocupe de adevărate concepții și a instrumentarului de analiză la nivelul economiei naționale în ansamblu.

Astfel autorii neokeynesisti, în proporții și nuanțe diferite, au precizat, completat și lărgit schema keynesistă a evoluției, echilibrului și stabilității în economie sau, inspirîndu-se și preluînd postulatele lui Keynes, au inițiat noi demersuri teore-

tice, au transpus pe termen lung analizele tradiționale pe termen scurt, au aprofundat și prelungit analiza macroeconomică și au contribuit la dezvoltarea terminațiilor operaționale cuprinse în ea.

Apreciat drept „o vigoasă școală de gîndire” în Anglia, S.U.A., Italia, dar prezent și în celelalte țări capitaliste dezvoltate — Franța, R.F. Germania, Olanda, Japonia etc. — și chiar și în unele țări în curs de dezvoltare (India ș.a.), curentul neokeynesist este reprezentat de contribuțiile de inspirație keynesistă ale lui Evsey D. Domar, Roy F. Harrod, Alvin Hansen în analiza creșterii și a tendințelor de evoluție economică. El este reprezentat, de asemenea, de dezvoltările teoriei keynesiste a repartiției, a capitalului și ratei profitului realizate de Nicholas Kaldor, Joan Robinson, K.A. Naqvi, R.F. Kahn, J.A. Mirrless, Luigi Pasinetti; de construcțiile teoretice ale lui Piero Sraffa din domeniul valorii și a prețurilor; de ideile privind consolidarea funcțiilor operaționale ale tezelor keynesiste, formulate de Abba Lerner, R. Matthews; de prelungirile problematice în domeniul economiei internaționale evidente în lucrările lui F. Machlup, W. Godley, P. Atkinson, I. Begg, F. Cripps, M.A. Danes, G. Gudgin — pentru a nu cita decît unele nume consacrate sau pe cale de afirmare în teoria economică occidentală.

dr. Sorica SAVA

¹⁾ Vezi, de pildă, autori și lucrări ca: W. Guzzardi Jr., „The New Dawn to Earth Economics”, Fortune, decembrie, 1978; M. Friedman „Nobel Lecture: inflation and unemployment” The Journal of Political Economy, iunie 1977; G. Becker „Human Capital”, A Theoretical and Empirical Approach, Columbia University Press, 1964; H. Lepage „Keynes est mort... vivent les Reaganants”, Focus, noiembrie 1981; Gilbert Koenig „L'archaisme de la théorie „Nouvelle” de l'emploi”, Eurepargne, noiembrie 1981; A. Leijonhufvud „On Keynesian Economics and the Economics of Keynes”, Oxford University Press 1968, Joan Robinson „Solving the stagflation puzzle”, Challenge, noiembrie/decembrie 1979, etc.

²⁾ P.A. Samuelson: A se vedea unele din principalele sale lucrări științifice: „Foundations of Economic Analysis”, Harvard University Press, 1947; „Economists and the History of Ideas”, The American Economic

Review, nr. 1, 1962; „Parable and realism in capital theory: the surrogate production function”, Review of Economic Statistics, iunie 1962, „The Pasinetti paradox in neo-classical and more general models”, Review Economic Studies, vol. 33, 1966.

³⁾ A. Leijonhufvud op. cit.

⁴⁾ R.M. Solow: a se vedea de pildă „Investment and technical progress” in „Mathematical methods in social sciences”, Stanford U.P. 1960; „A contribution to the theory of economic growth”, Quarterly Journal of Economics, vol. 70, 1957, ș.a.

⁵⁾ H. Savall, „G. Beranger, L'Hétérodoxie en science économique”, Daloz, Paris, 1957.

⁶⁾ J. Ullmo „Preface” à L. Stoleru „L'équilibre et la croissance économiques”, Dunod, Paris, 1969, p. X.

⁷⁾ J. Lambert, „Objectifs, méthodes et problèmes de la science économique”, in „Encyclopedie de l'économie, le présent en question”, Paris, 1978.

Sesiuni științifice

● Sub egida Institutului de economie socialistă din cadrul Institutului Central de Cercetări Economice și a Comitetului sectorului 1 al U.T.C., recent a fost organizată o sesiune științifică consacrată celei de a 60-a aniversări a creării Uniunii Tineretului Comunist. Comunicările, elaborate de cadre de cercetători ce activează în cercetarea economică au fost reunite sub genericul „Probleme actuale ale dezvoltării economice”. Cele circa douăzeci de lucrări prezentate au acoperit o arie tematică largă precum și niveluri de tratare diverse — de la analiza concretă pînă la cercetări de pronunțată factură teoretică. Inscriindu-se în preocupările ce animă întreaga cercetare economică, privind sporirea contribuției acesteia la soluționarea unor probleme de stringență actualitate ale dezvoltării economiei

românești, autorii comunicărilor au abordat, între altele, corelația dintre progresele consemnate în dezvoltarea economiei românești și creșterea bunăstării populației; raportul dintre creșterea eficienței economice și restructurarea industriei; aspecte ale eficienței economice a investițiilor; unele considerații cu privire la strategia pe termen lung de dezvoltare a întreprinderii; implicații ale introducerii sistemelor electronice de birou etc.

● Seminarul de economie mondială, ale cărui lucrări s-au desfășurat zilele trecute sub auspiciile Institutului de economie mondială, a supus dezbaterii o problemă de cert interes teoretic și practic: „Teoria stimulării ofertei în confruntare cu realitățile economice”. Atît în studiul de sinteză prezentat, cît și în discuțiile ce s-au desfășurat ulterior, cadre de cer-

cetători din institut, cadre didactice, specialiști au abordat deopotrivă originile economico-istorice ale teoriei amintite și impactul său cu evoluția economiei mondiale. Au fost, de asemenea, avansate idei privind încercările întreprinse în unele state occidentale în direcția aplicării acestor postulate teoretice precum și implicațiile lor în ipostaza de doctrină economică oficială.

● Săptămîna trecută a avut loc sesiunea de comunicări intitulată „O nouă calitate în cercetare”, organizată sub egida Comitetului de partid al sectorului 3 al municipiului București. Referatele și dezbaterile care au urmat au fost concentrate asupra problematicei de larg interes a sporirii aportului cercetării și proiectării la introducerea progresului tehnic în industria energetică, metalurgică, în construcții de mașini, industria chimică și ușoară. Lucrările sesiunii au întrunit o largă participare a

FIȘE

unor specialiști din mari întreprinderi industriale, cercetători din institute de profil de cercetări și proiectări, cadre de conducere de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, activiști de partid. Au fost evidențiate cu acest prilej realizările obținute și acțiunile concrete ce se cer întreprinse în continuare pentru valorificarea în grad înalt a potențialului creativ disponibil în unitățile sectorului 3 în vederea accelerării înnoirii tehnologiilor și a produselor, pentru reducerea pe această cale a importurilor și lărgirea bazei autohtone de materii prime, utilizarea noilor surse energetice, aplicarea unor soluții de reducere a consumurilor materiale și creștere a productivității.

9

Perfecționarea sistemului de indicatori. Producția netă și producția fizică - indicatori fundamentali ai planului economic

CONTINUAM publicarea consultațiilor în sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățământul economic superior. Din dorința de a spori eficiența acestor consultații, elaborate de cadre didactice de specialitate din învățământul liceal și superior, sub egida Direcției științe sociale din Ministerul Educației și Învățământului, acestea nu se vor mai referi la întreaga temă prevăzută în programă, ci vor aprofunda aspectele mai dificile ale temei respective.

Potrivit prevederilor programei de economie politică pentru concursul de admitere în învățământul superior în anul 1982, tema „Indicatorii activității economice” cuprinde 4 puncte: 1) Indicatorii economici — expresie a proceselor și fenomenelor economice ce pot fi exprimate numeric; 2) Indicatorii cantitativi și indicatorii calitativi; 3) Perfecționarea sistemului de indicatori. Producția netă și producția fizică — indicatori fundamentali ai planului economic; 4) Corelarea indicatorilor

economici în politica economică a P.C.R. Toate aceste puncte sînt obligatorii pentru cei care se pregătesc în vederea participării la concursul de admitere din anul 1982. Consultația de față se referă la punctul 3. Subliniem că pentru anul 1982, documentul oficial în vederea pregătirii concursului de admitere sînt: programa de economie politică publicată în broșura „Admiterea în învățământul superior” și manualul de economie politică (coordonator prof. dr. Fl. Burtan), ediția 1980.

Îmbunătățirea sistemului de indicatori — componentă a procesului de perfecționare a mecanismului economico-financiar

INDEPLINIREA funcțiilor mecanismului economico-financiar este condiționată de cunoașterea reală și la timp a eforturilor depuse și a rezultatelor obținute, începînd cu fiecare loc de muncă și pînă la nivelul economiei naționale. Sistemul de indicatori pentru măsurarea cheltuielilor și rezultatelor — componentă de bază a mecanismului economico-financiar — trebuie să asigure informații precise cu privire la modul în care s-a desfășurat activitatea de producție pe toate treptele structurii organizatorice.

Pentru ca sistemul de indicatori să exprime într-o concepție științifică, unitară și de largă perspectivă eficiența activității depuse el trebuie îmbunătățit permanent — ca parte componentă a unui proces mai larg de perfecționare a mecanismului economico-financiar. Fiecărui stadiu de dezvoltare a forțelor de producție și fiecărui tip dominant al reproducerii îi corespunde un anumit mecanism economico-financiar, care poartă amprenta relațiilor de producție istoricește determinate.

Dezvoltarea și modernizarea continuă a bazei tehnice materiale, ridicarea gradului de pregătire profesional-științifică și a nivelului de înțelegere a realității economico-sociale, trecerea la un stadiu nou de dezvoltare a forțelor de producție, concomitent cu schimbarea caracterului structurii economiei naționale și a tipului dominant de reproducție largită, sînt factori obiectivi care determină necesitatea perfecționării mecanismului economico-financiar. În felul acesta, mecanismul economico-financiar este atît **expresia** stadiului de dezvoltare a forțelor de producție și de maturizare a relațiilor de producție, cît și **condiția** accelerării progresului economico-social în perspectivă prin asigurarea influenței din ce în ce mai puternice a factorilor calitativi, de eficiență și competitivitate. De aceea, preocuparea permanentă pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar în raport cu exigențele concrete pe care le ridică fiecare etapă a dezvoltării economice nu poate avea un alt criteriu de apreciere decît **înfăptuirea sarcinilor cantitative și calitative ale dezvoltării, creșterea eficienței întregii activități economice.**

Înțelegînd în toată profunzimea și multilateralitatea sa necesitatea și posibilitatea adaptării mecanismului economico-financiar la exigențele modelului actual de trecere la o dezvoltare de tip intensiv, la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 a fost adoptată Hotărîrea cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Printre măsurile stabilite de plenară, un loc important îl ocupă perfecționarea sistemului de indicatori fundamentali ai planului economic. În esență, concepția care stă la baza sistemului de indicatori fundamentali ai planului economic este construită pe următoarele principii:

a) realizarea concordanței producției cu necesitățile reale ale economiei naționale, sub aspect cantitativ, sortimental și calitativ;

b) valorificarea superioară a resurselor natural-materiale,

utilizarea cu eficiență maximă a mijloacelor de producție consumate;

c) reflectarea corectă a aportului fiecărei unități economice la crearea venitului național, în dependență directă de efortul depus;

d) asigurarea unei concordanțe depline între îndeplinirea planului în expresie valorică și în expresie fizică;

e) evitarea înregistrărilor repetate în calculul indicatorilor valorici, precum și a tendințelor de a deforma aprecierea rezultatelor obținute;

f) folosirea în calculul indicatorilor valorici a unor prețuri care să exprime corect cheltuielile sociale de producție;

g) înfăptuirea, prin intermediul lor, a obiectivelor fiecărei etape a edificării socialiste.

Aceste principii formează un sistem, unitatea lor este indispensabilă pentru fundamentarea celor mai adecvați indicatori de apreciere a rezultatelor utile obținute și de comensurare a efortului propriu depus de unitățile economice.

Producția fizică, producția netă și producția marfă — indicatori fundamentali ai planului economic

CA URMARE a măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978, în prezent indicatorii de bază pentru fundamentarea planului economic sînt **producția fizică, valoarea producției nete și producția marfă.**

Importanța **producției fizice** în fundamentarea planului decurge din necesitatea obiectivă de a asigura concordanța deplină a producției cu cerințele reale ale economiei naționale și ale populației. Corespunzător acțiunii legilor economice ale socialismului și, în primul rînd, a legii economice fundamentale, această concordanță trebuie îndeplinită cantitativ (ca volum). structural (pe sortimente și tipodimensiuni) și calitativ. Necesitățile societății nu pot fi satisfăcute decît cu bunuri materiale și servicii exprimate în tone de cărbune, număr de tractoare, litri de lapte, perechi de încălțăminte etc. Iată de ce, producția fizică, determinată în raport cu nevoile reale, pe sortimente și pe calitate constituie în prezent un indicator de bază în fundamentarea și în aprecierea modului de îndeplinire a planului economic la nivelul întreprinderilor industriale și agricole, de construcții, în transporturi și telecomunicații.

Pentru caracterizarea producției fizice se folosesc o serie de indicatori exprimați în kg, t, m, m², l, km, perechi, bucăți etc., cu ajutorul cărora se fundamentează sarcinile de producție pe secții, se măsoară productivitatea muncii, se dimensionează volumul și structura exportului, livrările la fondul pieței etc. Pe această bază se stabilesc cantitățile de materii prime, materiale, combustibili și energie necesare producției ce urmează a se fabrica, pornindu-se de la imperativul realizării unor consumuri specifice cît mai mici posibil.

Cu ajutorul indicatorilor în expresie naturală, se urmărește modul în care a fost îndeplinit planul la producția fizică de mașini, utilaje și instalații, bunuri de consum și alte produse sau servicii necesare satisfacerii cerințelor economiei naționale și exportului.

În sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățămîntul economic superior

În vederea cunoașterii aportului fiecărei unități economice la crearea venitului național, în prezent, în practica planificării din țara noastră se folosește ca indicator de bază pentru măsurarea rezultatelor utile **valoarea producției nete**. Dacă avem în vedere că pentru producerea unui produs se consumă mijloace de producție a căror valoare se regăsește în valoarea produsului finit sub formă de cheltuieli materiale, ceea ce trebuie să ne intereseze este valoarea nouă ce se creează peste cea transmisă de mijloacele de producție consumate. Această valoare nouă creată se exprimă la nivelul întreprinderii cu ajutorul indicatorului **valoarea producției nete, la nivelul ramurii cu produsul net, iar la nivelul economiei naționale cu venitul național**.

Valoarea mijloacelor de producție consumate și valoarea nouă creată sînt exprimate cu ajutorul indicatorului valoric **producție globală**. Pînă în anul 1979 producția globală era indicatorul de bază al planului economic. După adoptarea Hotărîrii C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare s-a înlocuit producția globală ca indicator de bază cu producția netă. Această măsură a fost determinată de faptul că indicatorul producția globală împingea la consumuri materiale mari prin folosirea unor materii prime și materiale scumpe, în dauna valorii nou create, fapt ce micșora eficiența producției. De asemenea, ca urmare a adîncirii diviziunii sociale a muncii în interiorul fiecărei unități, materia primă trece prin mai multe stadii pînă să se transforme în produs finit. Producția globală înregistra cheltuieli cu materiile prime repetat, în funcție de fazele prin care ele trec, avînd ca rezultat deformarea realității. În această situație, producția globală se putea îndeplini și depăși ușor conținînd duble sau triple înregistrări, fără ca fizic îndeplinirea să însemne în toate cazurile un spor de valoare de întrebuințare.

Apărea deci o contradicție (neconcordanță) între îndeplinirea planului în expresie valorică și în expresie fizică. Or, așa după cum am mai arătat, hotărîtoare este îndeplinirea planului în expresie fizică, orice rezultate trebuind să se concretizeze fizic în produse sau servicii, mijloace de producție sau bunuri de consum cu care să se satisfacă efectiv necesitățile reale ale economiei și populației.

Avînd în vedere neajunsurile folosirii producției globale ca indicator de bază și ținînd seama de exigențele pe care le ridică trecerea la o calitate nouă, superioară, în întreaga activitate economică, în prezent producția netă înlocuiește producția globală ea devenind unul din indicatorii de bază ai planului economic. Exprimînd valoarea nouă creată în fiecare unitate economică, **producția netă asigură, ca urmare a realizării ei, resursele necesare restituirii obligațiilor față de societate, constituirii fondurilor proprii necesare autodezvoltării prin autofinanțare, participării la beneficii și satisfacerii altor nevoi de interes social ale colectivelor de oameni ai muncii**.

Prin folosirea producției nete ca indicator de bază al planului, activitatea întreprinderilor este direcționată spre obținerea unor produse care să înmagazineze muncă complexă, de calificare superioară al cărei rezultat este o valoare nouă ridicată la

fiecare unitate de cheltuielă materială de producție. La aceeași muncă vie depusă, unitatea economică care va avea cele mai mici cheltuieli cu mijloacele de producție consumate va avea și cea mai mare valoare nouă creată, respectiv producție netă. În felul acesta, este stimulată activitatea din întreprinderi atît în direcția reducerii consumurilor materiale de producție, cît și în cea a ridicării calificării și complexității muncii prestate. Pe baza producției nete, se pot calcula o serie de indicatori de eficiență ca: productivitatea muncii (exprimată în lei pe om-oră), producția netă la 1 000 lei fonduri fixe etc.

Pentru asigurarea echilibrului fizico-valoric în realizarea planului fiecărei unități, acesta se apreciază ca îndeplinit numai dacă producția netă are o acoperire fizică în bunuri materiale și servicii care corespund cantitativ, sortimental și calitativ necesităților de consum ale economiei naționale și populației. În corelarea fondului de retribuire a personalului muncitor cu producția netă se ține seama de necesitatea ca toate produsele obținute să fie de calitate corespunzătoare și să aibă desfacerea asigurată.

Întrucît majoritatea bunurilor materiale — mijloace de producție și bunuri de consum — sînt mărfuri, în aprecierea rezultatelor obținute de unitățile economice se folosește și un alt indicator de bază — **producția marfă vîndută și încasată**. În esență, acest indicator cuprinde toate rezultatele utile obținute de o întreprindere care se realizează în urma vînzării-cumpărării către o altă întreprindere sau populație. Prin planificarea și urmărirea realizării acestui indicator se asigură veniturile efective în urma activității depuse, care se compară cu cheltuielile verificîndu-se, pe această bază, modul cum funcționează autogestiunea economico-financiară a unității.

Datorită faptului că fiecare indicator răspunde unei anumite cîrînte a planificării dezvoltării economiei naționale, este necesar ca în practica economică să fie folosiți împreună deoarece numai în acest fel pot fi evitate neajunsurile pe care le poate genera absolutizarea unuia dintre ei. Numai împreună producția fizică, producția netă și producția marfă vîndută și încasată, pot constitui sistemul de indicatori de apreciere simultană a rezultatelor atît din punct de vedere al intereselor generale, cît și a celor colective și personale. Unitatea acestor interese economice se realizează prin înfăptuirea concomitentă a sarcinilor de producție la producția fizică, producția netă și la producția marfă vîndută și încasată.

Fundamentate în concordanță cu exigențele etapei actuale, măsurile de perfecționare aduse sistemului indicatorilor de plan urmăresc orientarea activității unităților economice în direcția utilizării cu eficiență maximă a capacităților de producție existente, valorificării superioare a resurselor de materii prime, combustibil și energie, creșterea rolului și răspunderii colectivelor de oameni ai muncii în realizarea și depășirea sarcinilor de plan, atît la producția fizică cît și la producția netă și producția marfă vîndută și încasată.

lector univ. dr. Constantin POPESCU
Academia de studii economice București

Tehnologii pentru viitor

(Urmare din pag. 21)

raport cu rezervele existente în condițiile utilizării și altor materiale cum sînt masele plastice.

În fig. 2 este prezentată creșterea prețului materialelor odată cu mărirea rezistenței lor. De aceea se apreciază că din punct de vedere tehnic nu sînt limitări în realizarea unor performanțe mecanice superioare ci mai curînd limitări de preț, economice. După cum se observă materialele compuse, uneori superioare oțelului, sînt scumpe și nu pot fi utilizate decît pentru aplicații speciale. Totuși s-a realizat experimental, de către firma Ford, un automobil cu un material compus din masă plastică armată cu fibre de grafit (P.A.F.G.) reducîndu-se greutatea vehiculului la mai mult de jumătate. Noul avion Boeing 767 care intră în producție în anul 1982 va utiliza de asemenea un astfel de material compus, dar nu și în structura de rezistență, ca la automobil, pentru moment din cauza insuficienței experienței în utilizarea acestui material. Îmbinarea dintre aluminiu și P.A.F.G. ridică problema acumulării unor sarcini electrice (efecte de suprafață) iar ecranarea electromagnetica este deficitară. O metodă de creștere a rezistenței pieselor este aceea de a trata numai suprafețele pentru a obține proprietățile dorite. Nu este întotdeauna ne-

voie ca aceleași proprietăți să le posedă și volumul materialului. Atunci prin implantare ionică, acoperiri, sau alte procedee pot fi asigurate proprietățile dorite în zona de suprafață.

Rezervele de titan, folosit pentru industria aerospațială și industria chimică, apar de asemenea suficiente. În schimb rezervele de cupru sînt reduse, iar la actualul consum în raport cu rezervele existente ele vor fi epuizate în cîteva zeci de ani²⁾. Înlocuirea cuprului cu aluminiu și apoi cu fibre optice pentru telecomunicații ar putea să prelungească această perioadă. Dacă fibrele optice ar putea înlocui cablurile de telecomunicații atunci am putea recicla „minele“ de cupru îngropate de om.

Reciclarea trebuie să devină o constantă a gîndirii tehnice, economice și politice în raport cu materialele, în general. Acest lucru prezintă implicații legate și de comportamentul industrial și social. Mercurul, plumbul, cositorul, manganul și alte metale, ca și cuprul, concurează în viitoarele decenii la un proces sever de reciclare.

Pentru oțeluri și aliaje de calitate superioară **chromul, molibdenul, cobaltul** prezintă o deosebită importanță, la aceste metale de aliene nu se poate renunța și, deși rezerve există, distribuția pe suprafața globului este foarte inegală creînd implicații pe plan economic și politic.

Mai trebuie avută în vedere și relația dintre materiale și energie. Producerea de materiale implică consum de energie cu atît mai mare cu cît concentrațiile mineralelor sînt mai sărace. Problema energiei este de aceea mai importantă decît a materialelor. Vom avea materiale dacă vom avea energie. Dar cîtă energie putem pune în joc din punct de vedere ecologic ?

²⁾ Estimarea nu ține cont de nodulii minerali de pe fundurile oceanelor.

Politicile economice occidentale confruntate cu dilema inflație-șomaj

IN TRE multiplele fenomene de criză economică care confruntă țările occidentale, șomajul și inflația au ajuns din nou pe prim plan. Peste 25 milioane șomeri așteaptă la birourile de plasare din țările membre ale O.C.D.E.; în multe țări — Marea Britanie, S.U.A., R.F. Germania — șomajul se află la cele mai înalte niveluri din perioada postbelică. În același timp, în ultimii ani în ciuda încetirii evidente a creșterii economice și a prelungirii tendințelor recesioniste, inflația s-a menținut la cote înalte în toate țările (vezi tabelul). Este, de asemenea, semnificativ că față de a doua jumătate a deceniului trecut, rata inflației s-a accentuat acum și în țările care reușiseră să o controleze într-o anumită măsură — R.F. Germania sau Elveția.

Priorități diferite

CUM ABORDEAZĂ politicile economice occidentale această dublă dificultate: șomaj în creștere și inflație ridicată? O trecere în revistă a măsurilor de politică economică luate în ultimii doi ani de țările occidentale scoate în relief priorități și moduri de abordare deosebite. Să exemplificăm cu cazurile cele mai semnificative.

În Marea Britanie combaterea inflației a fost obiectivul prioritar al politicii economice în ultimii doi ani de guvernare conservatoare. Ea a fost promovată printr-o politică monetară restrictivă (de control strict al masei monetare) și prin limitarea cheltuielilor bugetare. Costul social deosebit de ridicat al acestei orientări — creșterea la niveluri record pentru perioada postbelică a ratei șomajului și evasistagnarea creșterii economice — împinge însă politica guvernului spre un evident impas. Tensiunile sociale și politice generate de existența a peste 3 milioane șomeri, precum și dificultățile multiple care rezultă din utilizarea incompletă a capacităților de producție, au dus la o scădere evidentă a popularității partidului conservator, la ascuțirea contradicțiilor dintre partide și în consecință la acceptarea anumitor relaxări în politica monetară, în ciuda faptului că progresele în lupta contra inflației sînt minore.

În R.F. Germania s-a urmărit atît și nerea sub control a inflației (prin intermediul politicii monetare restrictive) cît și stimularea creșterii economice (prin măsuri fiscal-bugetare) pentru absorbirea numărului tot mai mare de șo-

meri. Scăderea substanțială a cursului mărcii vest-germane față de dolar în 1980 și 1981 a dus, însă, la scumpirea importului vest-german și, în consecință, la accentuarea presiunilor inflaționiste. În același timp, ca urmare a politicii dobînzilor înalte promovată de autoritățile americane, nivelul dobînzilor a crescut și în R.F. Germania, frînînd considerabil procesul de relansare a creșterii economice. Rezultatul final consemnat în prezent de statistica vest-germană ilustrează impasul acestei orientări: numărul șomerilor este cel mai mare din întreaga perioadă postbelică, iar inflația s-a agravat, în loc să se atenueze.

În S.U.A. se semnalează aceeași diferențiere a politicii economice. Politică monetară restrictivă urmată în ultimii doi ani de Sistemul Federal de Rezerve este destinată combaterii inflației, iar politica bugetară — în mod deosebit reducerea impozitelor — are ca scop stimularea creșterii economice. Impasul acestei orientări rezultă din contradicția tot mai evidentă dintre politica monetară și cea bugetară: ca urmare a dobînzilor înalte care derivă din restricțiile monetare, stimularea creșterii economice urmărită de reducerea impozitelor este anihilată, iar rezultatul final apare sub forma unor deficite bugetare considerabile (deficitul prevăzut pentru anul fiscal următor este de peste 100 miliarde dolari), care la rîndul lor accen-

tilitate ridicată ca recesiunea să se prelungească cel puțin pînă în vară — a dus la amplificarea în Congres și în rîndul opiniei publice a controverselor privind politica economică din această țară.

O orientare inedită

ÎN ACEST CONTEXT, al impasului politicii economice occidentale, este semnificativ modul în care noul guvern socialist al Franței a abordat dilema „inflație sau șomaj”. Punctul de plecare îl constituie stabilirea obiectivului prioritar al politicii economice. Guvernul francez consideră că angajarea mai deplină a forței de muncă, stimularea corespunzătoare a creșterii economice trebuie să constituie preocuparea prioritară, de care depinde îmbunătățirea întregului climat conjunctural, stabilirea echilibrului general și în acest cadru atenuarea inflației.

Stimularea activității economice este încredințată politicii bugetare, considerată suficient de flexibilă și de diferențiată pentru a genera creșterea numai a acelor sectoare unde există potențialul necesar și a evita astfel supraîncălzirea conjuncturală. În acest sens, se apreciază că o majorare cu 27% a cheltui-

Evoluția prețurilor și producției în principalele țări occidentale în perioada 1962—1980 (în %)

	Media		Modificări anuale						
	1962—1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Produsul național brut (în termeni reali)									
S.U.A.	4,0	5,8	-0,6	-1,1	5,4	5,5	4,3	3,2	-0,2
Japonia	10,4	10,0	-0,3	1,4	6,5	5,3	5,1	5,6	4,2
Franța	5,5	5,4	3,2	0,2	5,2	3,1	3,7	3,5	1,2
R. F. Germania	4,5	4,9	0,5	-1,8	5,2	2,8	3,6	4,5	1,8
Marea Britanie	2,9	7,1	-2,0	-1,1	2,8	1,6	3,9	1,7	-1,7
Indicele de prețuri al P.N.B.									
S.U.A.	3,6	5,7	8,7	9,3	5,2	5,8	7,3	8,5	9,0
Japonia	5,0	10,0	20,0	8,6	4,8	5,7	4,6	2,5	3,1
Franța	4,8	7,8	11,1	13,4	9,9	9,0	9,5	10,1	11,6
R. F. Germania	4,0	6,0	6,8	6,7	3,2	3,8	3,9	3,9	5,0
Marea Britanie	5,2	7,0	15,0	26,9	14,6	13,9	10,6	14,8	18,8

Sursa: Raportul anual F.M.I., 1981.

tuează atît recesiunea, cît și inflația. Creșterea ratei șomajului pînă la aproape 9%, cel mai înalt nivel din perioada postbelică, în condițiile în care economia americană nu dă semne de relansare — dimpotrivă, există o proba-

lilor publice generează o creștere suplimentară a economiei franceze cu un procent, ceea ce absoarbe o parte din orța de muncă neangajată. Fondurile publice pentru 1982 sînt destinate ramurilor industriale cu potențial nefolo-

sit, construcției de locuințe, investițiilor în domeniul economisirii energiei, acordării de credite productive ieftine. Limitarea cheltuielilor bugetare neproductive, orientarea intervenției statului spre domeniul productiv urmărește nu amplificarea generală a cererii, ceea ce ar putea supraîncălzi economia și ar majora prețurile, ci o majorare a cererii corelată cu sporirea producției și productivității muncii.

Creșterea productivității muncii este considerată cheia succesului, subliniindu-se că orice majorare a costurilor care nu este contrabalansată de sporirea productivității se repercutează în majorarea prețurilor, deci în accentuarea inflației. Concluzia care rezultă de aici este că orice politică antiinflaționistă care nu se bazează pe creșterea productivității este sortită eșecului. Acesta este considerat motivul pentru care strategiile antiinflaționiste anterioare nu au fost încununate de succes.

Negarea curbei Phillips ?

PORNIND de la realitatea coexistenței celor două fenomene, strategia economică franceză propune un atac simultan atât asupra inflației, cât și asupra șomajului. Negarea postulatelor „curbei Phillips” este evidentă: strategia franceză nu acceptă majorarea șomajului drept costul atenuării inflației. Dimpotrivă, bătălia contra inflației este demarată odată cu apelarea la măsuri de stimulare a creșterii economice care vizează reducerea șomajului.

O asemenea orientare se pare că este în câștig de teren în gândirea economică occidentală. În această orientare se poate înscrie, într-o anumită măsură, și noul curent la modă și anume teoria stimulării ofertei („supply-side-economics”) care subliniază că dificultățile economice, inclusiv șomajul și inflația, pot fi rezolvate numai în domeniul ofertei, al producției și nu prin manevrarea cererii. Noul curent se explică prin tendințele manifestate în economiile occidentale în ultimele două decenii.

În ultimele decenii inflația a devenit un însoțitor permanent al ciclului economic capitalist. Mai mult, începând cu a doua jumătate a anilor '60, odată cu accentuarea creșterilor de prețuri, asistăm la un aspect nou, de prelungire a fenomenului inflaționist și în perioadele de stagnare a creșterii economice (așa-numita stagflație).

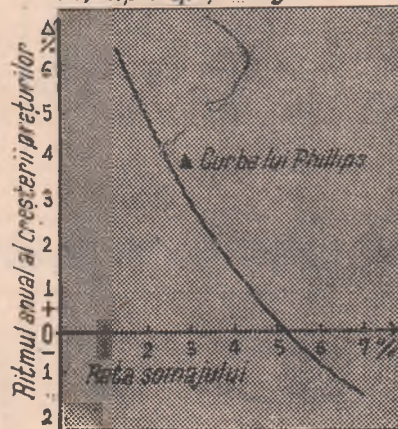
Gravitatea fenomenului inflaționist este reliefată în primul rând de escalada continuă a prețurilor. Astfel, față de numai 2—3% în anii '60, creșterile anuale de prețuri pe ansamblul O.C.D.E. au ajuns la 5—7% la începutul deceniului trecut și la peste 11% în 1980, menținându-se ridicate și în 1981 (aproape 10%).

Pericolele pe care le conține fenomenul inflaționist rezidă în al doilea rând în faptul că, așa cum recunosc specialiștii occidentali, există un impas evi-

dent în conceperea unei strategii eficiente de combatere a inflației. Soluția „clasică” de combatere a inflației, utilizată frecvent în primele două decenii postbelice, a fost răcirea climatului conjunctural, acceptarea recesiunii și a majorării șomajului. De aici a rezultat și cunoscuta „curbă Phillips”, conform căreia inflația și șomajul s-ar găsi în relație invers proporțională, pentru diminuarea creșterilor de preț fiind necesară o politică deflaționistă, de descurajare a creșterii economice (vezi graficul).

Soluțiile rezultate din teoria „curbei Phillips” s-au dovedit tot mai greu realizabile odată cu generalizarea stagflației. Inflația nu a mai putut fi combătută cu recesiunea deoarece ambele fenomene au început să coexiste. Impasul teoretic s-a reflectat evident în practică: toate „combinațiile” de politică monetară, fiscală sau de alt tip la care au apelat guvernele occidentale, au avut performanțe cu mult sub așteptări. Se poate spune că stagflația, precum și multiplele aspecte ale crizei cu care sînt confruntate în prezent economiile occidentale au determinat eșecul total sau parțial al politicii antiinflaționiste. După un deceniu în care a fost combătută prin cele mai diverse metode și în care a fost declarată în nenumărate rânduri inamicul public numărul 1, inflația rămîne una din problemele cele mai serioase ale economiei occidentale.

Corelația teoretică inversă dintre inflație și șomaj

Fără să reușească să pună sub control inflația, politica economică occidentală bazată pe postulatele curbei lui A.W. Phillips a trebuit să rezolve în ultimii ani și problema creșterii fără precedent a șomajului.

Pornind de la concepția că atenuarea creșterilor de prețuri trebuie realizată prin încetinirea creșterii economice, această politică generează în esență, o agravare a inflației. Datorită creșterii substanțiale a costurilor energiei și materiilor prime după 1974, menținerea stabilității prețurilor impune ca o necesitate creșterea productivității. În același timp, prin apelarea la măsuri restrictive

(reducerea cheltuielilor bugetare, înăsprirea condițiilor de creditare etc.) se descurajează creșterea productivității muncii, deci se accentuează procesul inflaționist.

Judecînd prin prisma acestor impasuri se înțelege mai bine noul curent de gândire economică care accentuează importanța ofertei. Strategia franceză ajunge tot din aceste considerente, la acea formulare care poate părea paradoxală și anume că lupta contra inflației este dusă nu prin mijloace restrictive, ci prin stimularea creșterii economice. Strategia franceză apare astfel ca o orientare inedită între politicile duse de țările occidentale. În timp ce în S.U.A. și Marea Britanie, ca urmare a curentului monetarist care este la modă, lupta contra inflației este dusă printr-o restricționare fără precedent a pîrghiilor monetare, prin majorarea la niveluri record a ratei dobînzilor, Franța preconizează o politică de stimulare a creșterii economice, de încurajare a investițiilor. Acest lucru explică și poziția deosebit de critică a autorităților franceze față de politica dobînzilor înalte promovată de S.U.A.

Desigur, este greu de prevăzut în ce măsură opțiunea de politică economică a guvernului francez va fi încununată de succes. Pînă acum, rata inflației în Franța s-a situat la niveluri intermediare în rîndul țărilor dezvoltate. Creșterea prețurilor bunurilor de consum în Franța a fost de 13,5% în 1980 și de 13,6% în 1981, ritm mai înalt decît Elveția, Japonia sau R.F. Germania (4—8%), dar mai redus decît în Anglia sau Italia (13—20%). Rata mai înaltă a inflației în Franța comparativ cu cea din R.F. Germania a fost unul din factorii principali care au acționat în sensul devalorizării francului francez și revalorizării mărcii vest-germane în cadrul sistemului monetar vest-european. În perspectiva anului 1982, prognozele O.C.D.E. indică menținerea ratei inflației în Franța la circa 11—12%, în timp ce în unele țări occidentale, în special în S.U.A., se întrevide o oarecare atenuare a inflației.

Opțiunea la care ne-am referit și care neagă postulatele curbei Phillips se remarcă prin faptul că nu acceptă combaterea inflației cu prețul șomajului și al recesiunii și că încearcă atenuarea dezechilibrului inflaționist acționînd asupra uneia din cauzele sale evidente — majorarea costurilor — și printr-o pîrghie eficace: creșterea productivității muncii. Dar ea nu înseamnă că dificultățile economice occidentale și în acest context dilema inflație—șomaj va fi în mod sigur rezolvată. Dimpotrivă, probabilitatea înclină spre agravarea acestor dificultăți deoarece, așa cum sublinia președintele Băncii Centrale a R.F. Germania, K.O. Poehl, inflația ridicată și șomajul constituie o combinație deosebit de explozivă.

Gabriela CRĂNICEANU
Mugur ISĂRESCU

Accentuarea șomajului în Piața comună

SOMAJUL în țările Pieței comune se va accentua puternic în cursul actualului deceniu ca urmare a recesiunii economice și a creșterii ofertei de forță de muncă provenind în special din partea tineretului — apreciază un studiu realizat la Universitatea din Cambridge în legătură cu perspectivele dezvoltării economice în Piața comună. Studiul citat apreciază că pînă în 1985 numărul șomerilor va ajunge în C.E.E. la 13 milioane, ceea ce va reprezenta circa 12 la sută din totalul forței de muncă disponibile. Rata șomajului va putea atinge chiar 15 la sută în țările mai puternic afectate de criză, printre care Anglia, Belgia și Irlanda.

Studiul apreciază că guvernele țărilor comunitare au contribuit în mare măsură la accentuarea crizei prin politicile lor antiinflaționiste, ca și prin lipsa lor de decizie în politica energetică. De aceea, eventuale măsuri de învioreare economică ar presupune: ajutoare comunitare sporite pentru țările cu veniturile mai scăzute și care au fost cel mai mult afectate de criza petrolului; încurajarea eforturilor

pentru trecerea la utilizarea de surse alternative de energie precum și pentru economisirea petrolului; echilibrarea balanțelor de plăți ale țărilor comunitare.

Cerere scăzută la bumbac

PREȚURILE la bumbacul american au scăzut considerabil în 1981 sub influența unor factori ce țin de existența unui surplus de ofertă peste cerere în S.U.A. — și în general de cererea scăzută pe piața mondială — precum și de ratele înalte la dobinzile americane. Prognozele pentru recolta anului 1982 lasă să se întrevadă posibilitatea unei creșteri a prețurilor în a doua jumătate a anului. Dacă la începutul anului trecut prețurile „spot” erau în jurul a 95 cenți/livră la bursa din New York, la sfîrșitul anului ele coborîseră pînă la circa 64 cenți/livră. Aprecierile specialiștilor americani situează recolta americană în sezonul 1981-82 la 15,57 mil. baloturi (a 480 livre), față de 11,1 mil. baloturi anul trecut. Consumul S.U.A. este estimat la 5,9 mil. baloturi, iar exportul la 7 mil. baloturi.

Departamentul Agriculturii al S.U.A. estimează o producție mondială de 71 mil. balo-

turi în sezonul agricol curent, față de un nivel al cererii de 66,5 mil. baloturi. Față de acest tablou rezultă că creșterea prețurilor nu va putea apărea decît în partea a doua a anului, stimulată de o creștere a cererii așteptată în intervalul respectiv.

Oțel: previziuni 1985

ÎN ANUL 1985 — apreciază într-un recent raport Institutul internațional al fierului și oțelului, din Belgia — capacitatea anuală de producție a oțelului brut în țările în curs de dezvoltare va ajunge la 97 milioane de tone, ceea ce va reprezenta triplul celei din 1974. În același interval, pentru țările capitaliste dezvoltate creșterea se prezumă a fi de circa 8%, pînă la un nivel de 539 mil. tone. Previziunile asupra consumului indică, pentru anul în curs, cifra de 104 mil. tone (+5% față de 1981) în țările „lumii a treia” și de 380 mil. tone (+3,9%) în țările capitaliste dezvoltate dar menținerea acestui ritm de creștere a consumului, consideră institutul menționat depinde de o reducere a ratei dobinzilor și de o liberalizare în comerțul mon-

Programe de dezvoltare

Noua politică energetică a Braziliei

DE CURÎND Brazilia a elaborat un nou plan privind politica energetică a țării pînă în anul 2000, plan care modifică obiectivele anterioare ale „Planului 1995”, și care se referă în principal la repartizarea teritorială a consumului energetic obținut din centrale hidroelectrice, termoelectrice pe bază de cărbune sau centrale nucleare, accentul punindu-se pe acestea din urmă.

Conform aprecierilor specialiștilor companiei naționale Electro-Gaz, în viitorul apropiat nu se va mai putea conta pe un ritm mediu anual de creștere de 12 la sută al producției de energie electrică, cum s-a înregistrat în ultimii ani.

„Planul 2000” nu mai prevede construirea de mari centrale, propunindu-și, în schimb intensificarea exploatării rezervelor locale de huiă, chiar a celor cu un potențial limitat, în scopul diminuării cheltuielilor de transport. Va fi acordată prioritate terminării unei rețele de interconexiuni căruia „Planul 1995” îi acorda mai puțină importanță; problema se pune deja pentru centralele hidroelectrice Faz de Arreia și Salta Santiago pe fluviul Iguacu, în Statul Parana.

O altă caracteristică a noului plan este aceea a unei mai bune orientări spre satisfacerea nevoilor regionale care pînă în prezent au fost neglijate.

Construcția reactoarelor atomice va fi întîrziată cu unu sau doi ani datorită situației financiare a țării. Viitoarele centrale nucleare vor fi construite în statul Sao Paulo. Centrala nucleară Angra II este prevăzută să producă energie începînd cu 1977, iar Angra III — la jumătatea anului 1989. Centralele IV și V vor fi terminate în 1989 și 1990.

În 1981 au intrat în funcțiune două unități pentru producerea de elemente pentru centrale nucleare: complexul de producerea și îmbogățirea uraniului de la Pocos de Caldas (în statul Minas Gerais) și fabrica de combustibili de la Resende (Rio de Janeiro). Producția de concentrate de uraniu se prevede să atingă 550 tone/an din care 240 tone vor fi livrate Argentinei conform contractelor existente. La sfîrșitul anului 1982 complexul Pocos de Caldas va începe să producă concentratele de uraniu necesare fabricării de combustibili necesari centralelor Angra II și Angra III.

În ce privește relațiile economice româno-braziliene sînt de menționat acțiunile de cooperare realizate în principal în sectorul mașinilor-unelte și al materialelor de transport, bază pentru inițierea de noi acțiuni comune de interes reciproc. România exportă în Brazilia mașini-unelte, utilaje industriale, produse chimice și importă din această țară minereu de fier și produse agricole.

Elena ANGELESCU

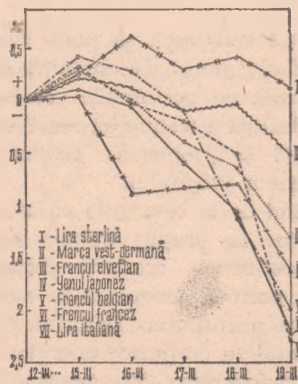
EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 15-19 MARTIE a.c., principala caracteristică a evoluțiilor de pe piețele valutare internaționale a fost dată de menținerea și consolidarea poziției dolarului S.U.A. față de majoritatea valutei occidentale, în special în condițiile majorării dobinzilor la fondurile în moneda americană.

Majorarea dobinzii preferențiale „prime rate” de către o serie de mari bănci americane de la 16 la 16,5 la sută (cu consecințe asupra evoluției în același sens a dobinzilor la fondurile în dolari pe piața internațională de capital), precum și publicarea unor date privind rezultatul activității economice în S.U.A. în anul 1981 (între care cele referitoare la majorarea excedentului balanței plăților curente la 6,58 miliarde dolari), au exercitat o influență favorabilă asupra dolarului.

Poziția lirei sterline a înregistrat o ușoară redresare de la nivelurile scăzute atinse în săptămîna anterioară, pe de o parte sub influența lichidării unor poziții speculative în scopul preluării de profit, iar pe de altă parte ca efect al achizițiilor de lire sterline din alte valute europene, dat fiind nivelul mai atractiv al dobinzilor la fondurile în moneda britanică. La finele intervalului analizat lira sterlină era cotate la 1,8050 dolari, comparativ cu 1,8025 dolari în ziua de referință de 12 martie 1982. Cursul mărcii vest-germane față de dolar s-a înscris pe o curbă descendentă (la aceasta contribuind și diminuarea ratelor la facilitatea lombard de la 10 la sută la 9,5 la sută) situîndu-se la sfîrșitul săptămîinii la 2,3850 mărci/1 dolar (2,3725 mărci/1 dolar în ziua de referință).

Francul elvețian a pierdut sensibil teren, în raport cu nivelurile înalte atinse în săptămîna precedentă, fiind cotate la 19 martie la 1,8975 franci/1 dolar (1,8725 franci/1 dolar în ziua de 12 martie a.c.)

Evoluția principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 15-19 III 1982. Bază: 12 III a.c.

O depreciere pronunțată față de dolar ca și față de alte valute occidentale a cunoscut francul francez sub influența nefavorabilă exercitată pe piață de anticiparea de către numeroși operatori de devize a unei devalorizări a acestuia față de marca vest-germană precum și a publicării unor date reievind o evoluție puțin favorabilă a economiei franceze (între care majorarea deficitului balanței plăților curente la 40,6 miliarde franci în 1982). Majorarea ratei dobinzii de intervenție de către Banca Franței de la 14 la 17 la sută nu a fost de natură să stopeze procesul de deteriorare a poziției monedei franceze. La finele săptămîinii francul era cotate la 6,2250 franci/1 dolar, comparativ cu 6,0875 franci/1 dolar în ziua de referință (o depreciere de peste 2,2 la sută). Procente apropiate de depreciere față de dolarul S.U.A. au înregistrat și lira italiană (de peste 2,2 la sută, de la 1.283,25 lire/1 dolar la 1.313 lire/1 dolar) și francul belgian (de peste 2 la sută, de la 44 franci/1 dolar la 44,9 franci/1 dolar).

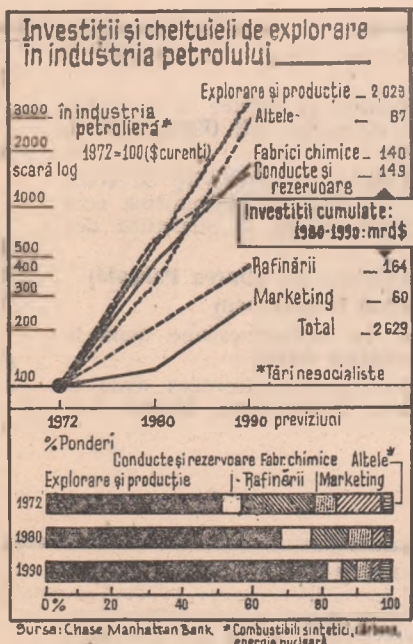
Dobinzile la fondurile în principalele eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe 6 luni din zilele de 12 și respectiv 19 martie a.c.): eurodolarii 15 la sută și 15,4375 la sută, euromărcii vest-germane 9,5 la sută și 9,375 la sută, eurofrancii elvețieni 7,0625 la sută și 6,625 la sută, eurolire sterline 13,375 la sută și 13,6875 la sută.

Prețul aurului s-a înscris în continuare pe o curbă descendentă situîndu-se, la cel de al doilea fixing de la Londra de la sfîrșitul săptămîinii la 315,75 dolari/uncie (323,25 dolari/uncie la ultimul fixing din precedentă săptămîină).

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Investiții în industria petrolieră

REDUCEREA temporară a prețului internațional al petrolului a atras atenția specialiștilor asupra unor noi evoluții ciclice ale prețurilor și, în consecință, asupra necesității amplificării eforturilor pentru elaborarea unei strategii de utilizare mai rațională a acestei resurse, în contextul diversificării structurii balanței energetice.

Eforturile investiționale se îndreaptă, desigur, către exploatarea cit mai eficientă a resurselor existente, iar în procesul de rafinare, către obținerea de produse în măsură să asigure venituri ridicate și rapide. Dar, așa după cum rezultă și din graficul alăturat, cea mai mare parte a cheltuielilor se îndreaptă către cercetare, explorarea de noi zăcăminte și îmbunătățirea proceselor de producție. Din totalul cheltuielilor de investiții în industria petrolieră nesocialistă, cele trei capitole de cheltuieli menționate dețineau în 1980 circa 68 la sută, față de 50 la sută în 1972, fiind prevăzute să ajungă la peste 80 la sută la nivelul anului 1990.

Previțiunile specialiștilor de la banca Chase Manhattan anticipează totodată reducerea ponderii investițiilor în noi rafinării, precum și a celor destinate activității de marketing, urmînd să crească sau cel puțin să se mențină la un nivel aproximativ constant cheltuielile de investiție pentru construirea de rezervoare și conducte, precum și pentru construirea de noi obiective petrochimice.

Agricultura — o sursă importantă de materii prime

ȘI ÎN CAZUL R.D. Germane cea mai mare parte a producției agricole ser-

vește ca materie primă pentru industrie, ținînd seama că numai 13% din produsele agricole pot fi consumate fără a necesita o prelucrare industrială (este vorba în special de fructe și legume proaspete, cartofi și ouă) și că 12,7% sînt folosite ca sămînță și furaje. Astfel, scrie **Die Wirtschaft**, circa jumătate din materiile prime necesare economiei naționale provin din agricultură și silvicultură, ele fiind folosite la peste 70% din produsele economiei naționale. Un rol cheie joacă în acest sens cerealele, utilizate în proporție de 67% în sectorul zootehnic, în mare parte sub formă de furaje concentrate. Din sectorul zootehnic o materie primă tot mai valoroasă o reprezintă pieile, datorită puternicei creșteri a prețurilor la produsele de marochinărie.

Sarcina de sporire a bazei proprii de materii prime, trasată de cel de al X-lea Congres al P.S.U.G., presupune din partea agriculturii, în primul rînd, ridicarea în continuare a producției medii la hectar, scrie în continuare revista citată, cu atît mai mult cu cît suprafața arabilă pe locuitor este în R.D.G. de numai 0,26 ha, față de 0,35 ha în Franța, 0,86 ha în S.U.A. sau 1,86 ha în Canada. Deși producția de cereale pe locuitor (540 kg) se situează cu mult peste media mondială de 320 kg, ea nu este încă suficientă. R.D. Germană își acoperă în prezent din producție proprie 94,3% din necesarul de alimente. Obținerea pînă la sfîrșitul actualului cincinal a unei producții anuale de cel puțin 10 milioane t de cereale va permite renunțarea în perspectivă la importul de cereale care a fost în cincinalul trecut de circa 2,5—3 milioane t pe an. În același timp, o atenție sporită este acordată transportului și depozitării corespunzătoare a produselor agricole sezoniere pentru prevenirea pierderilor.

Restructurări necesare în energetică

POTRIVIT previziunilor firmei de prognoză economică D.R.I., în țările Europei occidentale structura producției de energie electrică va cunoaște, pînă la finele secolului, modificări substanțiale. Spre anul 2000, în comparație cu nivelul din 1980, cota producției termocentralelor pe cărbune se va diminua de la 37,2% la 35,5%; o scădere importantă va cunoaște ponderea generatoarelor funcționînd cu petrol și gaze — de la 25% la 9,5%. Centralele nucleare, în schimb, își vor mări aportul de la 12,7% la 35,8%. Diferența dintre suma acestor surse și totalul producției va fi acoperită de hidrocentrale. În ciuda acestei restructurări produse sub impulsul crizei energetice, este de așteptat ca în 1990 utilizatorii industriali să plătească, pentru unitatea de energie consumată, în medie cu 43% mai mult în 1990 decît la sfîrșitul deceniului trecut.

Program energetic italian

ÎN ITALIA a fost inițiat un amplu program de dezvoltare a energiei nucleare care, alături de preocupările pentru creșterea producției de cărbune, va contribui la reducerea dependenței de petrol (acesta asigurînd în prezent 67,2% din necesitățile energetice ale țării).

Planul, evaluat la 12 500 miliarde lire, prevede construirea în următorii 10 ani a trei noi centrale nucleare, respectiv două de 1 000 MW fiecare instalate în nordul țării și una de 2 000 MW în zona meridională. Acestea se vor adăuga centralelor de la Montaltodi-Castro (2 000 MW), situată la nord de capitala țării și celei de 840 MW din provincia Emilia Romagna, ambele aflate în curs de realizare. Tot în următorii 10 ani urmează să intre în funcțiune nouă termocentrale.

Planul prevede și investiții însumînd 840 miliarde lire pentru economisirea energiei, urmărindu-se în acest sens reducerea cu pînă la 10% a consumului de petrol pînă în anul 1990. Investiții în valoare de 1 400 miliarde lire vor fi consacrate realizării de instalații de încălzire solară pentru locuințe particulare.

Vietnam: învățămîntul în slujba dezvoltării

UNA dintre componentele de bază ale reformei învățămîntului în curs de aplicare în Republica Socialistă Vietnam este introducerea, începînd din acest an școlar a unui program unic de orientare profesională în școlile de toate gradele de pe cuprinsul țării. Rolul acestui program, scrie revista **Le courrier du Vietnam**, este de a asigura ca la ieșirea de pe băncile școlii elevii să fie capabili să-și însușească o meserie utilă societății și care să corespundă în același timp aptitudinilor și aspirațiilor lor. Programul prevede acordarea unei atenții sporite lucrărilor practice tehnice menite să faciliteze înțelegerea noțiunilor teoretice și să familiarizeze pe elevi cu producția Reforma în curs vizează, de asemenea, extinderea pe tot cuprinsul țării a învățămîntului general de 12 ani, dintre care primii opt vor reprezenta învățămîntul general de bază.

Paralel se va perfecționa programa așa-numitului învățămînt complementar, un sistem de învățare permanentă pentru adulți, menit să faciliteze introducerea în producție a progresului științific și tehnic.

La rîndul său, campania de cinci ani, pînă în 1985, denumită „Lumina culturii”, are ca obiectiv principal lichidarea analfabetismului și extinderea învățămîntului general de bază.

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 12 din 26 martie 1982

- Tineretul, în primele rânduri ale muncii pentru înălțarea patriei socialiste (Dinu Dragomirescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- 20 de ani de la încheierea cooperativizării agriculturii. Satul românesc pe coordonatele progresului (I) (Gavril Horja, Petre Marica) 2
- Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate.
 - Bugetul de venituri și cheltuieli în sprijinul mobilizării rezervelor interne de eficiență (II) (Emil Cioflan, Costinel Lazăr, Alexandru Pascal) 4
 - Accelerarea mișcării stocurilor de materii prime — condiție a asigurării unui flux normal al producției (I. Vasilescu) 6
 - Căi de creștere a eficienței în activitatea de comerț exterior. Indicatorii noului mecanism economic stimulează perfecționarea structurii schimburilor (Ovidiu Rujan) 8
 - Puncte de vedere. Cunoaștere și acțiune (Vasile Barbu) 10
- Exigente ale sporirii accentuate a producției de cărbune (H. Pincas, Z. Csik, Gh. Drăghici) 12

- Livrarea ritmică a materialelor pe șantierele de construcții (B. Vasile, C. Bărneae) 14
- Noi orientări în creșterea animalelor (I) (Oprea Parpală) 15

- Dimensiuni ale procesului de constituire a comunităților urbane (Cristian Popescu) 17

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Implicarea compartimentelor de organizare în buna gestiune și valorificare a resurselor întreprinderilor (Dorin Constantinescu) 18

TEORII — IDEI

- Tehnologii pentru viitor (I) (Mihai Drăgănescu) 20
- Consemnări. Despre „cum moare cealaltă jumătate“... (Bucur Șchiopu) 22
- Școli ● curente ● economiști. Neokeynesismul în contemporaneitatea economică (I) (Sorica Sava) 24

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Perfecționarea sistemului de indicatori. Producția netă și producția fizică — indicatori fundamentali ai planului economic (Constantin Popescu) 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Politicile economice occidentale confruntate cu dilema inflație-somaj (Gabriela Crăiniceanu, Mugur Isărescu) 28
- Tendințe — conjuncturi 30
- Mondorama 31

ÎN SUPLEMENTUL NUMARULUI: Oferte de produse

IN THIS ISSUE

- Romanian village on the coordinates of the progress (I) (Gavril Horja, Petre Marica) 2
- The budget of revenues and expenditures as a support to mobilize domestic reserves of efficiency (II) (Emil Cioflan, Costinel Lazăr, Alexandru Pascal) 4
- Ways to increase efficiency in foreign trade. The indicators of the new economic mechanism stimulate improvement in trade structures (Ovidiu Rujan) 8
- New directions for animal farming (I) (Oprea Parpală) 15
- Technologies for the future (I) (Mihai Drăgănescu) 20
- Schools ● trends ● economists. Neokeynesism in the economic contemporaneity (I) (Sorica Sava) 24
- Occidental economic policies confronted with the dilemma inflation-unemployment (Gabriela Crăiniceanu, Mugur Isărescu) 28

DANS LE NUMÉRO

- Le village roumain sur le coordonnées du progrès (I) (Gavril Horja, Petre Marica) 2
- Le budget des revenus et des dépenses au service de la mobilisation des réserves internes de l'efficacité (II) (Emil Cioflan, Costinel Lazăr, Alexandru Pascal) 4
- Voies de l'accroissement de l'efficacité de l'activité de commerce extérieur. Les indicateurs du nouveau mécanisme économique stimulent le perfectionnement de la structure des échanges (Ovidiu Rujan) 8
- Nouvelles orientations dans la zootechnie (I) (Oprea Parpală) 15
- Technologies pour le futur (I) (Mihai Drăgănescu) 20
- Ecoles ● courants ● économistes. Le néokeynesisme dans la contemporanéité économique (I) (Sorica Sava) 24
- Les politiques économiques occidentales confrontées avec le dilemme inflation-chômage (Gabriela Crăiniceanu, Mugur Isărescu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Румынское село на координатах прогресса (I) (Гаврил Хоржа, Петре Марика) 2
- Бюджет доходов и расходов в поддержку мобилизации внутренних резервов эффективности (II) (Эмил Цюфлан, Костинел Лазар, Александру Паскал) 4
- Пути повышения эффективности внешнеэкономической деятельности. Показатели нового экономического механизма во внешней торговле стимулируют совершенствование структуры обмена (Овидиу Ружан) 8
- Новые координаты развития животноводства (I) (Опреа Парпала) 15
- Технологии для будущего (I) (Михай Драгănescу) 20
- Школы ● течения ● экономисты. Неокейнсизм в экономической современности (I) (Сорика Савя) 24
- Западная экономическая политика в столкновении с дилеммой инфляции — безработица (Габриэла Країницеану, Мугур Исăреску) 28

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ“!

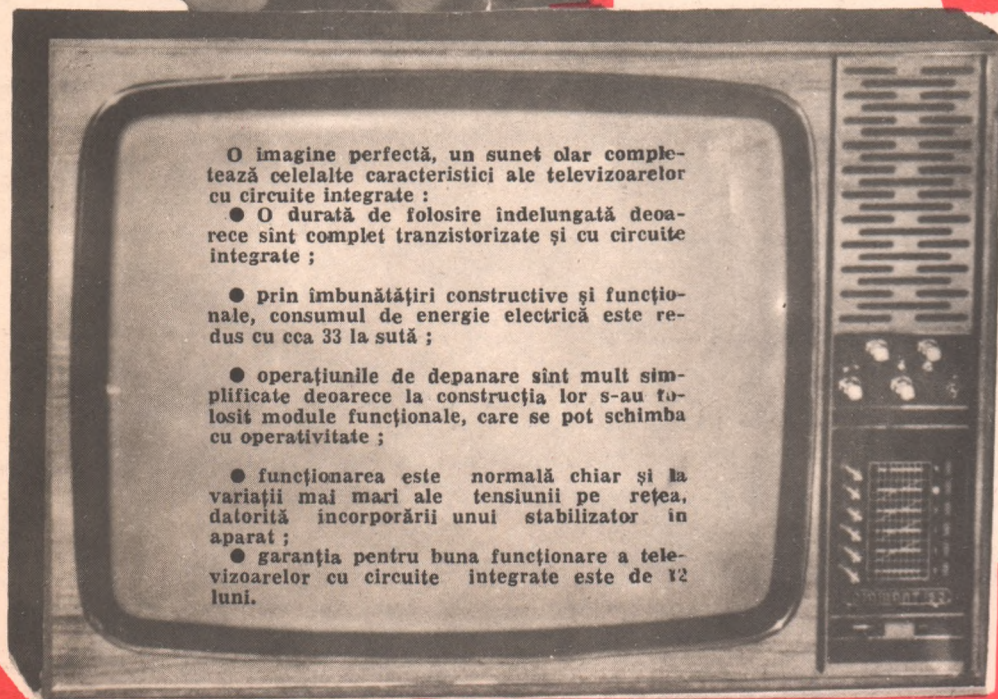
Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică“. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cât mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, — cod. 70 159, București.

Redacția și administrația: 70 159, București, Bd. Magheru nr. 28-30 etaj 1, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii“

TELEVIZOARE CU CIRCUITE INTEGRATE

Magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă oferă toate tipurile de televizoare cu circuite integrate realizate de Intreprinderea „Electronica” București.

O imagine perfectă, un sunet clar completează celelalte caracteristici ale televizoarelor cu circuite integrate :

- O durată de folosire îndelungată deoarece sînt complet tranzistorizate și cu circuite integrate ;

- prin îmbunătățiri constructive și funcționale, consumul de energie electrică este redus cu cca 33 la sută ;

- operațiunile de depanare sînt mult simplificate deoarece la construcția lor s-au folosit module funcționale, care se pot schimba cu ușurință ;

- funcționarea este normală chiar și la variații mai mari ale tensiunii pe rețea, datorită incorporării unui stabilizator în aparat ;

- garanția pentru buna funcționare a televizoarelor cu circuite integrate este de 12 luni.

Denumirea televizorului

Diagonala ecranului

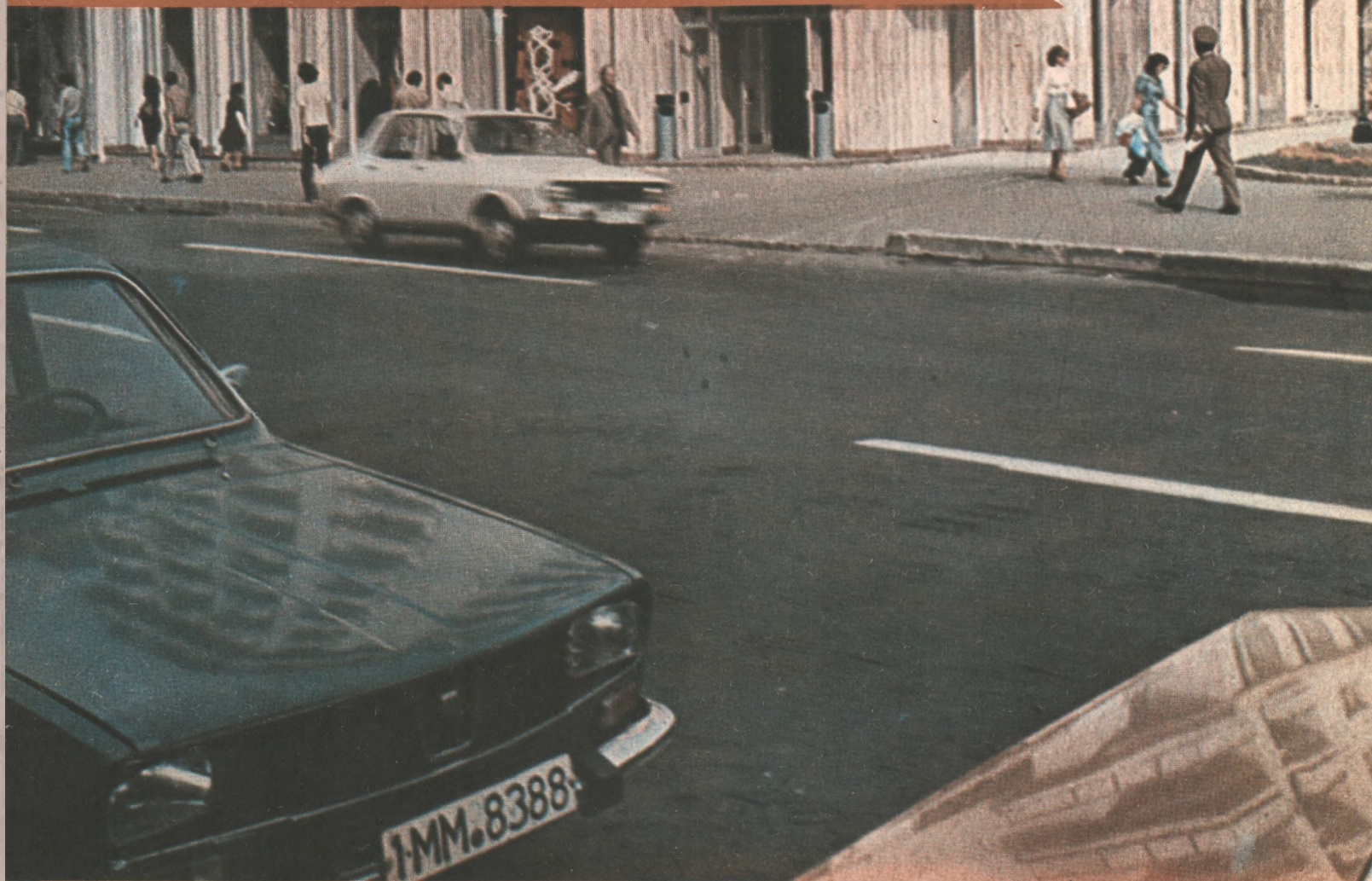
Preț (lei)

OLT	44	2 920
OLT	41	3 050
SNAGOV	47	3 920
SNAGOV	47	3 065
SIRIUS	56	3 050
SIRIUS	50	3 200
DIAMANT	61	3 500
DIAMANT	61	3 720

Alegeți din magazinele comerțului de stat televizorul potrivit preferințelor dv. !

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT — ADAS

reamintește tuturor deținătorilor de autovehicule că
MIERCURI 31 MARTIE

este ultima zi de plată a primelor datorate la asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto, pe anul în curs. După această dată se plătesc majorări de întârzieri. Nu aminați însă plata până în ultima zi. Indiferent de tipul autovehiculului — cu excepția motocicleturilor — se plătește o primă anuală de asigurare de 175 lei de către organizațiile socialiste și de 350 lei de către cetățeni și alte categorii de asigurați, iar pentru motocicleturi — 40 lei, respectiv 80 lei

Lei 5
(Inclusiv supliment)